

**UCHWAŁA NR XXII/168/2020
RADY MIEJSKIEJ W ŻYWCU**

z dnia 27 lutego 2020 r.

w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023 - 2026”

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2019r. poz. 1396 ze zm.) oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2019r. poz. 506 ze zm.), **Rada Miejska w Żywcu uchwala, co następuje:**

§ 1.

Uchwala się Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023 - 2026” w brzmieniu określonym w załączniku, stanowiącym integralną część niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Żywca.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Żywcu

Jarosław Gowin

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Opracował:
Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja

ŻYWIEC 2019

Spis treści:

1. Wykaz skrótów	5
2. Wstęp	6
2.1. Cel i zakres opracowania	6
2.2. Podstawy prawne	6
2.3. Charakterystyka Gminy	7
2.3.1. Położenie	7
2.3.2. Demografia	8
2.3.3. Warunki klimatyczne	10
2.3.4. Budowa geologiczna	11
3. Założenia Programu Ochrony Środowiska	12
3.1. Dokumenty nadrzędne i cele	12
3.1.1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności	12
3.1.2. Strategia Na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.)	13
3.1.3. Polityka ekologiczna państwa 2030	14
3.1.4. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”	15
3.1.5. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”	15
3.1.6. Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)	16
3.1.7. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020	16
3.1.8. Strategia „Sprawne Państwo 2020”	18
3.1.9. Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022	18
3.1.10. Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010–2020: regiony, gminy, obszary wiejskie ..	19
3.1.11. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	20
3.1.12. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	20
3.1.13. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku	20
3.1.14. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024	21
3.1.15. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego	25
4. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	27
5. Ocena stanu środowiska	30
5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	30
5.1.1 Źródła zanieczyszczeń powietrza	30
5.1.2 Jakość powietrza	35
5.1.3 Zagadnienia Horyzontalne	49
5.1.4 Analiza SWOT	50
5.2. Ochrona przed hałasem	51
5.2.1. Stan wyjściowy	51
5.2.2. Źródła hałasu	51

5.2.3. Zagadnienia Horyzontalne.....	57
5.2.4. Analiza SWOT	58
5.3. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	59
5.3.1. Stan wyjściowy	59
5.3.2. Źródła promieniowania elektromagnetycznego	59
5.3.3. Zagadnienia Horyzontalne.....	64
5.3.4. Analiza SWOT	65
5.4. Gospodarowanie wodami	66
5.4.1. Stan wyjściowy - wody powierzchniowe	66
5.4.2. Stan wyjściowy - wody podziemne	66
5.4.3. Jakość wód - wody powierzchniowe.....	68
5.4.4. Jakość wód - wody podziemne.....	72
5.4.5 Zagadnienia Horyzontalne.....	72
5.4.6. Analiza SWOT	75
5.5. Gospodarka wodno-ściekowa	76
5.5.1. Sieć wodociągowa	76
5.5.2. Sieć kanalizacyjna	76
5.5.3. Oczyszczanie ścieków komunalnych	77
5.5.4. Ujęcia wód	77
5.5.5. Zagadnienia Horyzontalne.....	78
5.5.6. Analiza SWOT	79
5.6. Zasoby surowców naturalnych	80
5.6.1. Stan aktualny	80
5.6.2. Przepisy prawne	80
5.6.3. Zagadnienia Horyzontalne.....	81
5.6.4. Analiza SWOT	82
5.7. Gleby.....	83
5.7.1. Stan aktualny	83
5.7.2. Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi	89
5.7.3. Tereny przemysłowe.....	91
5.7.4 Zagadnienia Horyzontalne.....	94
5.7.4. Analiza SWOT	96
5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	96
5.8.1. Stan wyjściowy	96
5.8.2. Regiony Gospodarki Odpadami	102
5.8.3. Zagadnienia Horyzontalne.....	108
5.8.4. Analiza SWOT	108
5.9. Zasoby przyrodnicze.....	109

5.9.1. Formy ochrony przyrody	109
5.9.2. Lasy	118
5.9.3. Zagadnienia Horyzontalne.....	120
5.9.4. Analiza SWOT	123
5.10. Zagrożenia poważnymi awariami	124
5.10.1. Stan aktualny	124
5.10.2. Zagadnienia Horyzontalne.....	124
5.10.3. Analiza SWOT	125
6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	126
6.1. Wyznaczone cele i zadania	126
7. System realizacji programu ochrony środowiska	158
7.1. Współpraca z interesariuszami.....	158
7.2. Sprawozdawczość	159
7.3. Monitoring realizacji programu	159
7.4. Źródła finansowania.....	159
7.4.1. Fundusze krajowe.....	160
7.4.2. Fundusze Unii Europejskiej	161

1. Wykaz skrótów

Tabela 1. Słownik skrótów.

Nazwa skrótu	Wyjaśnienie
Analiza SWOT	Narzędzie służące do analizy strategicznej. Opiera się ona na określeniu silnych oraz słabych stron, a także wynikających z nich szans oraz zagrożeń.
GUGiK	Główny Urząd Geodezji i Kartografii
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
IUNG-PIB	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa -Państwowy Instytut Badawczy
IMGW-PIB	Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej -Państwowy Instytut Badawczy
PIG-PIB	Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy
JCWP	Jednolita część wód powierzchniowych
JCWPD	Jednolita część wód podziemnych
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ODR	Ośrodek Doradztwa Rolniczego
OSChR	Okręgowa Stacja Chemiczno - Rolnicza
OUG	Okręgowy Urząd Górniczy
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PEM	Pola elektromagnetyczne
PGL LP	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe
PGW WP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
POP	Program Ochrony Powietrza
POŚ	Program Ochrony Środowiska
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PSP	Państwowa Straż Pożarna
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach
RPO	Regionalny program operacyjny
UE	Unia Europejska
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WPGO	Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami
ZDR	Zakłady Dużego Ryzyka
ZZR	Zakłady Zwiększonego Ryzyka
ZMŚP	Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego

2. Wstęp

2.1. Cel i zakres opracowania

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026 jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie gminy. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, sporządzenie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

Opracowanie jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia dokumentu, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie poszczególnych zagadnień. Niniejsze opracowanie zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska w gminie, przedstawia propozycje oraz opis zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska.

Przedmiotowy dokument wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochronę i rozwój jego walorów oraz racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska z uwzględnieniem konieczności jego ochrony. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla *Program Ochrony Środowiska*, a ocenę efektów jego realizacji, zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska, dokonuje się okresowo, co 2 lata.

Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska w mieście w odniesieniu m.in. do gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony powierzchni ziemi i gleb, ochrony powietrza, ochrony przed hałasem, ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym, ochrony przyrody, edukacji ekologicznej. W opracowaniu znajduje się ich charakterystyka, ocena stanu aktualnego oraz określenie stanu docelowego. Identyfikacja potrzeb miasta w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących przepisów prawnych, polega na sformułowaniu celów nadrzędnych oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywany jest plan operacyjny, przedstawiający listę przedsięwzięć jakie zostaną zrealizowane na terenie miasta do roku 2026.

2.2. Podstawy prawne

Obowiązek wykonania Programu Ochrony Środowiska wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2019 poz. 1396 z późn. zm.)¹, a w szczególności:

„Art. 17. 1. Organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1.

¹ Z uwzględnieniem zapisów ustaw zmieniających, w tym Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2014 r., poz. 1101).

Art. 18. 1. Programy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy.

Art. 18. 2. Z wykonania programów organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.”

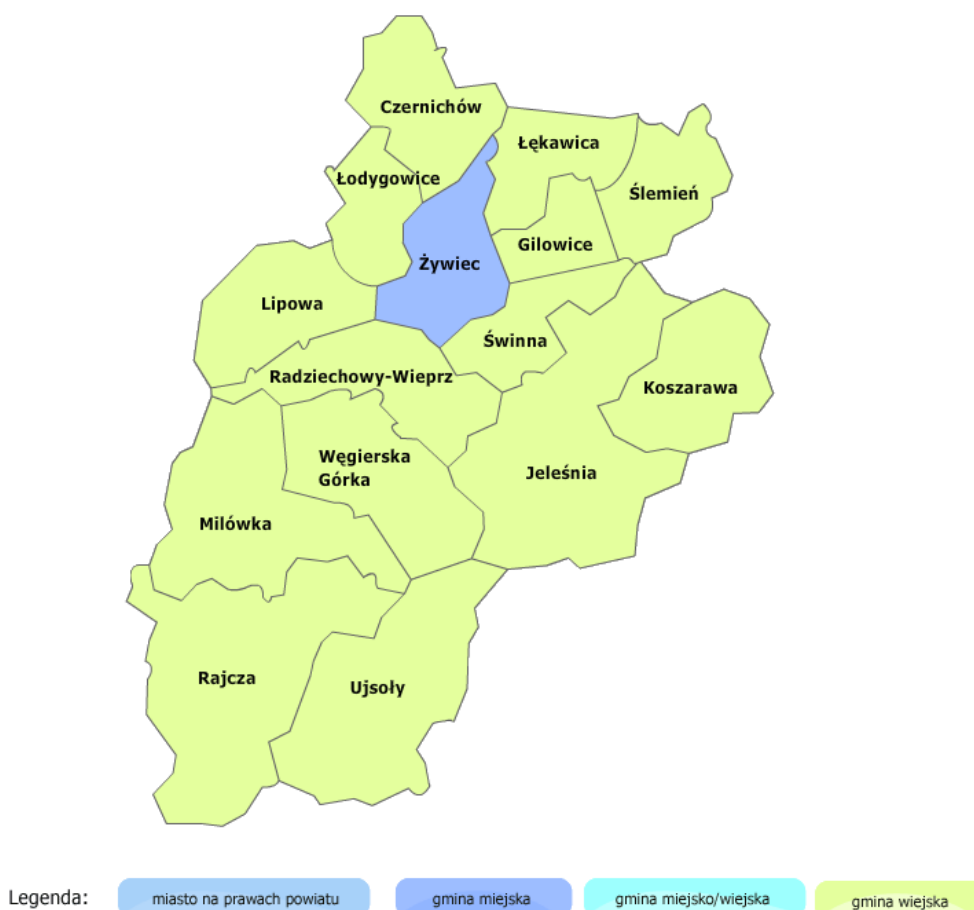
Gminne Programy ochrony środowiska tworzone są w celu realizacji polityki ochrony środowiska na szczeblu gminnym.

2.3. Charakterystyka Gminy

2.3.1. Położenie

Żywiec jest gminą miejską położoną w południowej części województwa Śląskiego, w powiecie żywieckim. Miasto Żywiec od zachodu graniczy z gminami Lipowa i Łodygowice, od wschodu z gminami Gilowice i Łękawica, od północy z gminą Czernichów, natomiast od południa z gminami Radziechowy-Wieprz oraz Świnna.

Rysunek 1. Położenie Miasta Żywca na tle powiatu żywieckiego.

Źródło: <http://administracja.mswia.gov.pl/adm/baza-jst/mapa-administracyjna>

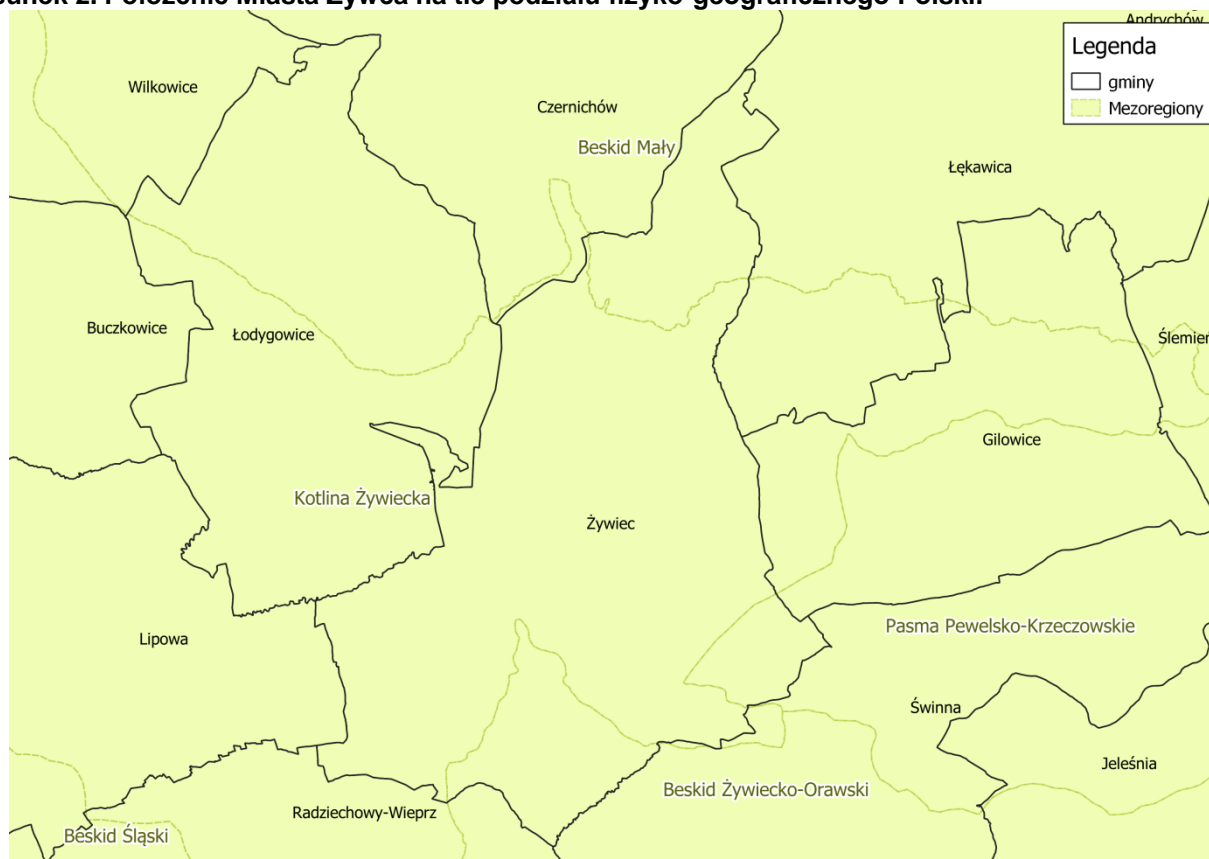

Zgodnie z podziałem fizyko-geograficznym Polski Miasto Żywiec leży w obrębie następujących jednostek²:

Megaregion Karpaty, Podkarpackie i Nizina Panońska:

- Prowincja Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym:
  - Podprowincja Zewnętrzne Karpaty Zachodnie:
    - Makroregion Beskidy Zachodnie:
      - Mezoregion Kotlina Żywiecka;
      - Mezoregion Beskid Mały;
      - Mezoregion Pasma Pewelsko-Krzeczowskie;
      - Mezoregion Beskid Żywiecko-Orawski.

Rysunek 2. Położenie Miasta Żywca na tle podziału fizyko-geograficznego Polski.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnianych przez GDOŚ

2.3.2. Demografia

Zgodnie z informacjami Głównego Urzędu Statystycznego w 2018 roku Miasto Żywiec zamieszkiwało 31 388 mieszkańców, z czego 15 039 to mężczyźni a 16 349 kobiety. Informacje na temat demografii gminy zebrano w tabeli poniżej.

² Physico-geographical mesoregions of Poland: verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data.

Tabela 2. Dane demograficzne (stan na 31.XII.2018 r.).

Parametr	Jednostka miary	Wartość
Ludność według miejsca zameldowania		
Liczba ludności (ogółem)	osoba	31 388
Liczba mężczyzn	osoba	15 039
Liczba kobiet	osoba	16 349
Wskaźnik modułu gminnego		
Gęstość zaludnienia	ilość osób / km ²	621
Ilość kobiet na 100 mężczyzn	osoba	109
Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem		
W wieku przedprodukcyjnym	%	17,3
W wieku produkcyjnym	%	59,5
W wieku poprodukcyjnym	%	23,1

źródło: GUS.

Informacje na temat wielkości bezrobocia na terenie Miasta Żywca zestawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 3. Bezrobocie (stan na 31.XII.2018r.).

Parametr	Jednostka miary	Wartość
Bezrobotni zarejestrowani według płci		
Ogółem	osoba	648
Mężczyźni	osoba	308
Kobiety	osoba	340
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym		
Ogółem	%	3,5
Mężczyźni	%	3,1
Kobiety	%	3,9

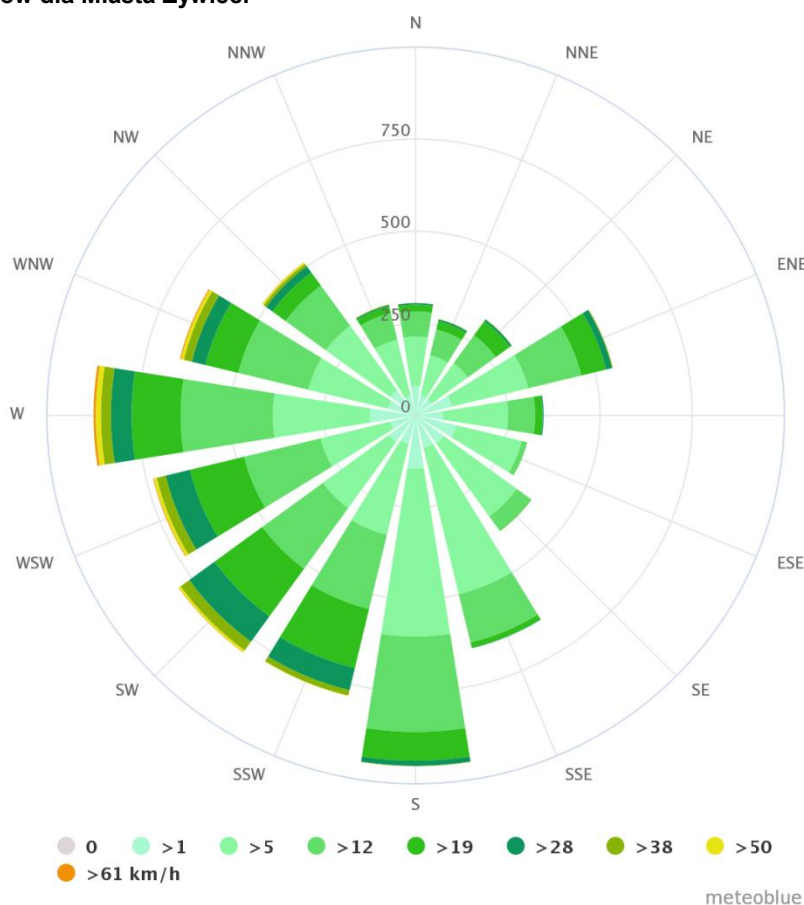
źródło: GUS.

2.3.3. Warunki klimatyczne³

Żywiec jest największym miastem Kotliny Żywieckiej, która wchodzi w skład jednostki fizycznogeograficznej zwanej Beskidami Zachodnimi. Według klasyfikacji klimatycznej Gumińskiego rejon ten należy do karpackiej dzielnicy klimatycznej i charakteryzuje się niezbyt wysoką średnią roczną temperaturą powietrza (5,7°C), stosunkowo wysoką roczną sumą opadów (800- 1300 mm), znaczną liczbą dni przymrozkowych (do 200) i mroźnych (ponad 100). Okres wegetacyjny trwa tutaj poniżej 160 dni. Cechą charakterystyczną tej dzielnicy klimatycznej jest występowanie piętrowości klimatycznej, związanej z wysokością nad poziom morza. Żywiec jako stosunkowo duże skupisko ludzi i przemysłu wytwarza własny klimat lokalny. Cechami dominującymi tego klimatu jest występowanie podwyższonych w stosunku do otoczenia temperatur powietrza związanych z miejską wyspą ciepła wraz ze zmianami w strukturze pola wiatru nad miastem (globalne zmniejszenie prędkości przez występowanie lokalnych zawirowań). Latem na klimat Żywca ma nieznacznie łagodzący wpływ obecność zbiornika wodnego Jeziora Żywieckiego. Położenie geograficzne Żywca w kotlinie sprzyja zatem powstawaniu nad miastem częstych sytuacji inwersyjnych (szczególnie w chłodnej porze roku) i powodować może lokalne zagrożenia smogiem.

Na terenie Żywca dominują wiatry wiejące z zachodu, południa oraz południowo-zachodu. Różę wiatrów dla Miasta Żywiec przedstawiono poniżej

Rysunek 3. Róża wiatrów dla Miasta Żywiec.

Źródło: www.meteoblue.com

³ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Żywca

2.3.4. Budowa geologiczna⁴

Obszar Miasta Żywiec leżący w południowo-wschodniej części Kotliny Żywieckiej i charakteryzuje się skomplikowaną budową czwartorzędowego podłoża. Na obszarze tym, wzdłuż stref dyslokacji Soły i Koszarawy dochodzi do kontaktu trzech jednostek tektoniczno-facjalnych polskich Karpat fliszowych (jednostki podśląskiej i przedmagurskiej). W północnej części miasta występują wychodnie kredowo-trzeciorzędowych piaskowców i zlepieńców istebniańskich składających się głównie z gruboławicowych oraz gruboziarnistych piaskowców i zlepieńców o zróżnicowanej miąższości. W skład ławic wchodzi dobrze wysortowany materiał złożony głównie z kwarcu (ok. 64 %), często zwietrzałych skaleni (ok. 8 %) oraz w mniejszych ilościach muskowitu. W zlepieńcach dobrze widoczne są okruchy skał magmowych i metamorficznych (granitoidy, gnejsy, łupki: biotytowe, chlortowe i serycytowe) oraz osadowych (wapienie). Spoiwo piaskowców jest ilasto-żelaziste, rzadko ilasto-węglanowe, natomiast w zlepieńcach jest ono piaszczysto-żelaziste. Na powierzchniach omawianego obszaru występują utwory czwartorzędowe dwóch głównych grup genetycznych: osadów rzecznych, wykształconych wzdłuż głównych dolin rzecznych i ich dopływów oraz różnowiekowych glin lessopodobnych, występujących na całym obszarze na zachód od Soły i na północ od Koszarawy, pokrywając również starsze obszary rzeczne. Wśród utworów czwartorzędowych należy jeszcze uwzględnić utwory koluwalne, tj. osady osuwisk współcześnie tworzących się jak i osuwisk starszych (przedhaloceńskich). Osady te odgrywają dużą rolę w masywie Grojca. W ich budowie dominują głazy, bloki, rumosze skalne, gliny oraz całe pakiety przemieszczonego grawitacyjnie fliszu.

---

⁴ Prognoza Oddziaływania Na Środowisko dla Projektu Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Żywca

3. Założenia Programu Ochrony Środowiska

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026 zgodny jest z dokumentami wyższego szczebla, tj. dokumentami europejskimi, krajowymi, wojewódzkimi oraz powiatowymi. Dokument uwzględnia także założenia określone w innych dokumentach lokalnych.

3.1. Dokumenty nadrzędne i cele

Uwarunkowania wspólnotowe

Podstawę Wspólnotowej Polityki Ochrony Środowiska stanowi VII Program Działań na Rzecz Ochrony Środowiska (7th European Action Plan, w skrócie EAP). Wskazuje on na konieczność zastosowania strategicznego podejścia do problemów środowiskowych. Takie podejście powinno wykorzystywać różne środki oraz instrumenty, aby regulować działania podejmowane przez przedsiębiorców, konsumentów, polityków i obywateli.

Zgodność celów, zawartych w VII Europejskim Programie Działań na Rzecz Ochrony Środowiska, została osiągnięta poprzez ich szczegółową analizę oraz dopasowanie do lokalnych potrzeb gminy.

3.1.1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

1. Cel 7: „Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska”:

- Kierunek interwencji – Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,
- Kierunek interwencji – Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,
- Kierunek interwencji – Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce,
- Kierunek interwencji – Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii,
- Kierunek interwencji – Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki,
- Kierunek interwencji – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska.

2. Cel 8: „Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych”:

- Kierunek interwencji – Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach,
- Kierunek interwencji – Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta,
- Kierunek interwencji – Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich,
- Kierunek interwencji – Wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych stymulujących rozwój miast.

3. Cel 9: „Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski”:

- Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitalnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego

3.1.2. Strategia Na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.)

Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

1. Cel szczegółowy I: Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną. Główne obszary koncentracji działań:
  - Reindustrializacja - wzrost zdolności polskiego przemysłu do sprostania globalnej konkurencji,
  - Rozwój innowacyjnych firm - zwiększenie innowacyjności polskich przedsiębiorstw na rynku krajowym i rynkach zagranicznych,
  - Małe i średnie przedsiębiorstwa - przemiany strukturalne sektora, nowe formy działania i współpracy, nowoczesne instrumenty wsparcia,
  - Kapitał dla rozwoju - trwałe zwiększenie stopy inwestycji i ich jakości w dłuższej perspektywie, przy większym wykorzystaniu środków krajowych,
  - Ekspansja zagraniczna - zwiększenie umiędzynarodowienia polskiej gospodarki, zwiększenie eksportu towarów zaawansowanych technologicznie.
2. Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Główne obszary koncentracji działań:
  - Spójność społeczna - poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne, wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.
  - Rozwój zrównoważony terytorialnie - zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów, wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizacje gospodarcze i nowe nisze rynkowe, podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na wszystkich szczeblach zarządzania.
3. Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu. Główne obszary koncentracji działań:
  - Prawo w służbie obywatelom i gospodarce - uproszczenie prawa zapewniające lepsze warunki dla działalności gospodarczej i realizacji potrzeb obywateli,
  - System zarządzania procesami rozwojowymi, w tym instytucje publiczne - inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne – dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorców, budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego,
  1. E-państwo - cyfrowe państwo usługowe,
  2. Finanse publiczne - stabilne, efektywne i zrównoważone finanse publiczne,
  3. Efektywność wykorzystania środków UE - wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe

3.1.3. Polityka ekologiczna państwa 2030

W systemie dokumentów strategicznych PEP2030 stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). W związku z powyższym, cel główny PEP2030, tj. **Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców**, został przeniesiony wprost ze Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Cele szczegółowe PEP2030 zostały określone w odpowiedzi na zidentyfikowane w diagnozie najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający zharmonizowanie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Realizacja celów środowiskowych będzie wspierana przez cele horyzontalne.

1. Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

Kierunki interwencji:

- Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód;
- Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania;
- Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb;
- Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej;

2. Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska

Kierunki interwencji:

- Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu;
- Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
- Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym;
- Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa;
- Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT

3. Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych

Kierunki interwencji:

- Przeciwdziałanie zmianom klimatu;
- Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych

4. Cel horyzontalny I: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa

Kierunki interwencji:

- Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji

5. Cel horyzontalny II: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska

Kierunki interwencji:

- Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

3.1.4. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

1. Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska

- Kierunek interwencji 1.1. – Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin,
- Kierunek interwencji 1.2. – Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody,
- Kierunek interwencji 1.3. – Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna,
- Kierunek interwencji 1.4. – Uporządkowanie zarządzania przestrzenią,

2. Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię

- Kierunek interwencji 2.1. – Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii,
- Kierunek interwencji 2.2. – Poprawa efektywności energetycznej,
- Kierunek interwencji 2.6. – Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii,
- Kierunek interwencji 2.7. – Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich,
- Kierunek interwencji 2.8. – Rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne,

3. Cel 3. Poprawa stanu środowiska

- Kierunek interwencji 3.1. – Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki,
- Kierunek interwencji 3.2. – Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne,
- Kierunek interwencji 3.3. – Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki,
- Kierunek interwencji 3.4. – Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych,
- Kierunek interwencji 3.5. – Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy,

3.1.5. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

1. Cel 1: Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki

- a) Kierunek działań 1.2. – Koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych
  - Działanie 1.2.3. – Identyfikacja i wspieranie rozwoju obszarów i technologii o największym potencjale wzrostu,
  - Działanie 1.2.4. – Wspieranie różnych form innowacji,

- Działanie 1.2.5. – Wspieranie transferu wiedzy i wdrażania nowych/nowoczesnych technologii w gospodarce (w tym technologii środowiskowych),
- b) Kierunek działań 1.3. – Uproszczenie, zapewnienie spójności i przejrzystości systemu danin publicznych mające na względzie potrzeby efektywnej i innowacyjnej gospodarki
  - Działanie 1.3.2. – Eliminacja szkodliwych subsydiów i racjonalizacja ulg podatkowych,

2. Cel 3: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców

- a) Kierunek działań 3.1. – Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki,
  - Działanie 3.1.1. – Tworzenie warunków dla rozwoju zrównoważonej produkcji i konsumpcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej,
  - Działanie 3.1.2. – Podnoszenie społecznej świadomości i poziomu wiedzy na temat wyzwań zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu,
  - Działanie 3.1.3. – Wspieranie potencjału badawczego oraz eksportowego w zakresie technologii środowiskowych, ze szczególnym uwzględnieniem niskoemisyjnych technologii węglowych (CTW),
  - Działanie 3.1.4. – Promowanie przedsiębiorczości typu „business & biodiversity”, w szczególności na obszarach zagrożonych peryferyjnością,
- b) Kierunek działań 3.2. – Wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia
  - Działanie 3.2.1. – Poprawa efektywności energetycznej i materiałowej przedsięwzięć architektoniczno-budowlanych oraz istniejących zasobów,
  - Działanie 3.2.2. – Stosowanie zasad zrównoważonej architektury

3.1.6. Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)

1. Cel strategiczny 1. - Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego

- Cel szczegółowy 1. – Stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej,
- Cel szczegółowy 4. – Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

3.1.7. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020

1. Cel szczegółowy 2: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej

- Priorytet 2.1. – Rozwój infrastruktury gwarantującej bezpieczeństwo energetyczne, sanitarne i wodne na obszarach wiejskich
  - Kierunek interwencji 2.1.1. – Modernizacja sieci przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej,
  - Kierunek interwencji 2.1.2. – Dywersyfikacja źródeł wytwarzania energii elektrycznej,
  - Kierunek interwencji 2.1.3. – Rozbudowa i modernizacja ujęć wody i sieci wodociągowej,
  - Kierunek interwencji 2.1.4. – Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków,
  - Kierunek interwencji 2.1.5. – Rozwój systemów zbiórki, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
  - Kierunek interwencji 2.1.6. – Rozbudowa sieci przesyłowej i dystrybucyjnej gazu ziemnego,
- a) Priorytet 2.2. – Rozwój infrastruktury transportowej gwarantującej dostępność transportową obszarów wiejskich

- Kierunek interwencji 2.2.1. – Rozbudowa i modernizacja lokalnej infrastruktury drogowej i kolejowej,
- Kierunek interwencji 2.2.2. – Tworzenie powiązań lokalnej sieci drogowej z siecią dróg regionalnych, krajowych, ekspresowych i autostrad,
- Kierunek interwencji 2.2.3. – Tworzenie infrastruktury węzłów przesiadkowych, transportu kołowego i kolejowego,
- b) Priorytet 2.5. Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa na obszarach wiejskich
  - Kierunek interwencji 2.5.1. – Rozwój infrastruktury wodno-melioracyjnej i innej łagodzącej zagrożenia naturalne,

2. Cel szczegółowy 3: Bezpieczeństwo żywnościowe

- a) Priorytet 3.2. – Wytwarzanie wysokiej jakości, bezpiecznych dla konsumentów produktów rolno-spożywczych:
  - Kierunek interwencji 3.2.2. – Wsparcie wytwarzania wysokiej jakości produktów rolno-spożywczych, w tym produktów wytwarzanych metodami integrowanymi, ekologicznymi oraz tradycyjnymi metodami produkcji z lokalnych surowców i zasobów oraz produktów rybnych,
- b) Priorytet 3.4. – Podnoszenie świadomości i wiedzy producentów oraz konsumentów w zakresie produkcji rolno-spożywczej i zasad żywienia:
  - Kierunek interwencji 3.4.3. – Wsparcie działalności innowacyjnej ukierunkowanej na zmiany wzorców produkcji i konsumpcji,

3. Cel szczegółowy 5: Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

- a) Priorytet 5.1. – Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich
  - Kierunek interwencji 5.1.1. – Ochrona różnorodności biologicznej, w tym unikalnych ekosystemów oraz flory i fauny związanych z gospodarką rolną i rybacką,
  - Kierunek interwencji 5.1.2. – Ochrona jakości wód, w tym racjonalna gospodarka nawozami i środkami ochrony roślin,
  - Kierunek interwencji 5.1.3. – Racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych na potrzeby rolnictwa i rybactwa oraz zwiększanie retencji wodnej,
  - Kierunek interwencji 5.1.4. – Ochrona gleb przed erozją, zakwaszeniem, spadkiem zawartości materii organicznej i zanieczyszczeniem metalami ciężkimi,
  - Kierunek interwencji 5.1.5. – Rozwój wiedzy w zakresie ochrony środowiska rolniczego i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich i jej upowszechnianie,
- b) Priorytet 5.2.- Kształtowanie przestrzeni wiejskiej z uwzględnieniem ochrony krajobrazu i ładu przestrzennego
  - Kierunek interwencji 5.2.1. – Zachowanie unikalnych form krajobrazu rolniczego,
  - Kierunek interwencji 5.2.2. – Właściwe planowanie przestrzenne,
  - Kierunek interwencji 5.2.3. – Racjonalna gospodarka gruntami,
- c) Priorytet 5.3. – Adaptacja rolnictwa i rybactwa do zmian klimatu oraz ich udział w przeciwdziałaniu tym zmianom (mitygacji)
  - Kierunek interwencji 5.3.1. – Adaptacja produkcji rolnej i rybackiej do zmian klimatu,
  - Kierunek interwencji 5.3.2. – Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w rolnictwie i całym łańcuchu rolno-żywnościowym,

- Kierunek interwencji 5.3.3. – Zwiększenie sekwestracji węgla w glebie i biomase wytwarzanej w rolnictwie,
- Kierunek interwencji 5.3.4. – Badania w zakresie wzajemnego oddziaływania rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa na zmiany klimatu,
- Kierunek interwencji 5.3.5. – Upowszechnianie wiedzy w zakresie praktyk przyjaznych klimatowi wśród konsumentów i producentów rolno-spożywczych,
- d) Priorytet 5.4. Zrównoważona gospodarka leśna i łowiecka na obszarach wiejskich
  - Kierunek interwencji 5.4.1. – Racjonalne zwiększenie zasobów leśnych,
  - Kierunek interwencji 5.4.2. – Odbudowa drzewostanów po zniszczeniach spowodowanych katastrofami naturalnymi,
  - Kierunek interwencji 5.4.3 – Zrównoważona gospodarka łowiecka służąca ochronie środowiska oraz rozwojowi rolnictwa i rybactwa,
  - Kierunek interwencji 5.4.4. – Wzmacnianie publicznych funkcji lasów,
- e) Priorytet 5.5. - Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich
  - Kierunek interwencji 5.5.1. – Racjonalne wykorzystanie rolniczej i rybackiej przestrzeni produkcyjnej do produkcji energii ze źródeł odnawialnych,
  - Kierunek interwencji 5.5.2. – Zwiększenie dostępności cenowej i upowszechnienie rozwiązań w zakresie odnawialnych źródeł energii wśród mieszkańców obszarów wiejskich

3.1.8. Strategia „Sprawne Państwo 2020”

1. Cel 3: Skuteczne zarządzanie i koordynacja działań rozwojowych

- a) Kierunek interwencji 3.2. – Skuteczny system zarządzania rozwojem kraju
  - Przedsięwzięcie 3.2.1. – Wprowadzenie mechanizmów zapewniających spójność programowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego,
  - Przedsięwzięcie 3.2.2. – Zapewnienie ładu przestrzennego,
  - Przedsięwzięcie 3.2.3. – Wspieranie rozwoju wykorzystania informacji przestrzennej z wykorzystaniem technologii cyfrowych,

2. Cel 5: Efektywne świadczenie usług publicznych

- a) Kierunek interwencji 5.2. – Ochrona praw i interesów konsumentów
  - Przedsięwzięcie 5.2.3. – Wzrost świadomości uczestników obrotu o przysługujących konsumentom prawach oraz stymulacja aktywności konsumenckiej w obszarze ochrony tych praw,
- b) Kierunek interwencji 5.5. – Standaryzacja i zarządzanie usługami publicznymi, ze szczególnym uwzględnieniem technologii cyfrowych
  - Przedsięwzięcie 5.5.2. – Nowoczesne zarządzanie usługami publicznymi,

3. Cel 7: Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego

- a) Kierunek interwencji 7.5. – Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego
  - Przedsięwzięcie 7.5.1. – Usprawnienie działania struktur zarządzania kryzysowego.

3.1.9. Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022

1. Cel 3: Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego

- a) Priorytet 3.1. – Zwiększanie odporności infrastruktury krytycznej
  - Kierunek interwencji 3.1.3. – Zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania energetyki jądrowej w Polsce,

2. Cel 4: Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa

- a) Priorytet 4.1. – Integracja rozwoju społeczno-gospodarczego i bezpieczeństwa narodowego
  - Kierunek interwencji 4.1.1. – Wzmocnienie relacji między rozwojem regionalnym kraju a polityką obronną,
  - Kierunek interwencji 4.1.2. – Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa,
  - Kierunek interwencji 4.1.3. – Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa,
  - Kierunek interwencji 4.1.4. – Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.

3.1.10. Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010–2020: regiony, gminy, obszary wiejskie

1. Cel 1: Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów

- a) Kierunek działań 1.1. – Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych
  - Działanie 1.1.1. – Warszawa – stolica państwa,
  - Działanie 1.1.2. – Pozostałe ośrodki wojewódzkie,
- b) Kierunek działań 1.2. – Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji na obszary poza ośrodkami wojewódzkimi
  - Działanie 1.2.1. – Zwiększanie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionów,
  - Działanie 1.2.2. – Wspieranie rozwoju i znaczenia miast subregionalnych,
  - Działanie 1.2.3. – Pełniejsze wykorzystanie potencjału rozwojowego obszarów wiejskich,
- c) Kierunek działań 1.3. – Budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne
  - Działanie 1.3.5. – Dywersyfikacja źródeł i efektywne wykorzystanie energii oraz reagowanie na zagrożenia naturalne,
  - Działanie 1.3.6. – Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego

2. Cel 2: Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych

- a) Kierunek działań 2.2. – Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe
  - Działanie 2.2.3. – Zwiększanie dostępności i jakości usług komunikacyjnych,
  - Działanie 2.2.4. – Usługi komunalne i związane z ochroną środowiska,
- b) Kierunek działań 2.3. – Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze,
- c) Kierunek działań 2.4. – Przewyciężanie niedogodności związanych z położeniem obszarów przygranicznych, szczególnie wzdłuż zewnętrznych granic UE,

- d) Kierunek działań 2.5. – Zwiększanie dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarach o najniższej dostępności,

3.1.11. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

1. Cel szczegółowy 4: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej
a) Kierunek interwencji – kształtowanie zdrowego stylu życia poprzez promocję zdrowia, edukację zdrowotną oraz prośrodowiskową oraz działania wspierające dostęp do zdrowej i bezpiecznej żywności.

3.1.12. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

1. Cel szczegółowy 4: Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego
a) Priorytet Strategii 4.1. – Wzmocnienie roli kultury w budowaniu spójności społecznej
• Kierunek działań 4.1.2. – Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz krajobrazu,

3.1.13. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku

1. Kierunek – poprawa efektywności energetycznej
• Cel główny – dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną,
• Cel główny – konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15,
2. Kierunek – wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii
• Cel główny – racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla, znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
• Cel główny – zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego,
3. Kierunek – wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła
a) Cel główny – zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii,
4. Kierunek – dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej
a) Cel główny – przygotowanie infrastruktury dla energetyki jądrowej i zapewnienie inwestorom warunków do wybudowania i uruchomienia elektrowni jądrowych opartych na bezpiecznych technologiach, z poparciem społecznym i z zapewnieniem wysokiej kultury bezpieczeństwa jądrowego na wszystkich etapach: lokalizacji, projektowania, budowy, uruchomienia, eksploatacji i likwidacji elektrowni jądrowych,
5. Kierunek – rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw
a) Cel główny – wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych,

- b) Cel główny – osiągnięcie w 2020 roku 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji,
- c) Cel główny – ochrona lasów przed nadmiernym eksploatowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną,
- d) Cel główny – wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa,
- e) Cel główny – zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach,

6. Kierunek – rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii

- a) Cel główny – zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania rynków paliw i energii, a przez to przeciwdziałanie nadmiernemu wzrostowi cen,

7. Kierunek – ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko

- a) Cel główny – ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego,
- b) Cel główny – ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych,
- c) Cel główny – ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych,
- d) Cel główny – minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce,
- e) Cel główny – zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026 jest spójny z Programem Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024 oraz Programem Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego, ich celami oraz kierunkami interwencji w nich określonymi.

3.1.14. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024.

Powietrze atmosferyczne (PA)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- PA1. Skuteczne wdrażanie planów i programów służących ochronie powietrza w skali lokalnej i wojewódzkiej poprzez osiągnięcie zakładanych efektów ekologicznych.
- PA2. Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu na jakość powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza.
- PA3. Sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza.

- PA4. Wdrożenie mechanizmów motywujących do implementacji nowoczesnych rozwiązań w przemyśle skutkujących redukcją emisji substancji zanieczyszczających.
- PA5. Wzmacnianie współpracy międzyregionalnej w zakresie wspólnej polityki ochrony powietrza szczególnie z krajem morawsko – śląskim oraz województwem małopolskim poprzez coroczne spotkania.
- PA6. Wzmocnienie systemu edukacji ekologicznej społeczeństwa skierowanej na promocję postaw służących ochronie powietrza.

2. Cel długoterminowy do roku 2024: Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- PA7. Wspieranie finansowe i technologiczne inwestycji w technologie mające na celu efektywne wykorzystanie energii.
- PA8. Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii w skali województwa śląskiego.
- PA9. Kształtowanie postaw służących efektywnemu wykorzystywaniu energii.

Zasoby wodne (ZW)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- ZW1. Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Bojszowy i Odry.
- ZW2. Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu.
- ZW3. Ograniczenie ryzyka wystąpienia strat wynikających ze zjawisk ekstremalnych związanych z wodą.

Gospodarka odpadami (GO)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: Zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- GO1. Gospodarowanie odpadami komunalnymi w województwie w oparciu o regionalne instalacje przetwarzania odpadów oraz zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu, w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury.
- GO2. Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych oraz wzrost efektywności systemu zbierania i zwiększanie udziału tych odpadów poddanych procesom odzysku i procesom unieszkodliwiania.
- GO3. Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów sektora gospodarczego i sukcesywne zwiększanie udziału tych odpadów poddanych procesom odzysku i unieszkodliwiania poza składowaniem.

Ochrona przyrody (OP)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- OP1. Podejmowanie działań z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych województwa, w tym prowadzenie badań naukowych, inwentaryzacji przyrodniczej i monitoringu oraz działania z zakresu edukacji ekologicznej.
- OP2. Wdrożenie narzędzi spójnego systemu zarządzania zasobami przyrody i krajobrazem zarówno na obszarach chronionych, jak i użytkowanych gospodarczo
- OP3. Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności.

Zasoby surowców naturalnych (ZSN)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- ZSN1. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych.

Gleby (GL)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- GL1. Zachowanie funkcji środowiskowych, gospodarczych, społecznych i kulturowych gleb, w tym m in.: produkcji żywności, magazynowania, filtrowania i przekształcania składników odżywczych, substancji i wody, podstaw rozwoju życia i różnorodności biologicznej, źródła surowców, rezerwuaru pierwiastka węgla oraz zbioru dziedzictwa geologicznego, geomorfologicznego oraz archeologicznego.
- GL2. Zapobieganie zanieczyszczaniu gleb, w szczególności substancjami powodującymi ryzyko zanieczyszczenia wtórnego.
- GL3. Remediacja terenów zanieczyszczonych.
- GL4. Zachowanie możliwie dobrego stanu gleb rolniczych.
- GL5. Minimalizacja stopnia i łagodzenie zasklepienia gleb.
- GL6. Zapobieganie ruchom masowym ziemi i ich skutkom.
- GL7. Przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Tereny przemysłowe (TP)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- TP1. Rewitalizacja terenów przemysłowych i zdegradowanych.

Hałas (H)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- H1. Zmniejszenie liczby mieszkańców województwa narażonych na ponadnormatywny hałas.
- H2. Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska oraz narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas.

Promieniowanie elektromagnetyczne (PEM)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- PEM1. Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych.

Przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym (PPAP)

Cel długoterminowy do roku 2024: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- PPAP1. Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii.
- PPAP2. Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych.

3.1.15. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żywieckiego.

Obszar interwencji: Ochrona powietrza i klimatu

Cele:

1. Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze powiatu żywieckiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych;
2. Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami;

Obszar interwencji: Ochrona przed hałasem

Cel:

1. Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska;

Obszar interwencji: Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Cel:

1. Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach;

Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami

Cel:

1. System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód;

Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Cel:

1. System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód;

Obszar interwencji: Gospodarowanie zasobami geologicznymi

Cele:

1. Racjonalne i efektywne gospodarowania zasobami ze złóż;
2. Racjonalna gospodarka zasobami geologicznymi;

Obszar interwencji: Ochrona gleb

Cele:

1. Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi;
2. Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno–ekonomicznymi;

Obszar interwencji: Ochrona gleb

Cele:

1. Racjonalna gospodarka odpadami;
2. Gospodarowania odpadami innymi niż komunalne;

Obszar interwencji: Ochrona przyrody i krajobrazu

Cel:

1. Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu;

Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Cele:

1. Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych;
2. Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska;

4. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Cel opracowania

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026 jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ekologicznej na terenie miasta. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, opracowanie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Opracowanie jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe oraz szczegółowe programy zarządzania środowiskowego, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia *Programu*, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie zagadnień, będących zagadnieniami techniczno-ekonomicznymi, związanymi z przyszłymi projektami.

Zakres opracowania

Sporządzony *Program* zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska w mieście, źródła jego zanieczyszczeń, analizę SWOT, propozycje oraz opis celów i zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska. Program wspomaga dążenie do uzyskania w mieście sukcesywnego ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla *Program Ochrony Środowiska*, a dowodów jego osiągnięcia dostarcza ocena efektów działalności środowiskowej, dokonywana okresowo (co 2 lata). Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska w mieście w odniesieniu m.in. do ochrony klimatu i jakości powietrza, zagrożeń hałasem, promieniowania elektromagnetycznego, gospodarowania wodami, gospodarki wodno-ściekowej, zasobów geologicznych, gleb, gospodarki odpadami, zasobów przyrodniczych, zagrożeń poważnymi awariami, edukacji ekologicznej, z podaniem ich charakterystyki, oceną stanu aktualnego umożliwiającą tym samym identyfikację obszarów problemowych. Identyfikacja potrzeb miasta w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących w kraju przepisów prawnych i regulacji prawnych Unii Europejskiej, polega na sformułowaniu celów (do 2026 roku) oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywany jest plan operacyjny, przedstawiający listę przedsięwzięć jakie zostaną zrealizowane na terenie Miasta Żywca do roku 2026.

Charakterystyka

W tej części opracowania przedstawiony został krótki opis Miasta Żywca, omawiający jego położenie, klimat, demografię oraz budowę geologiczną.

Ocena stanu środowiska

W niniejszym opracowaniu opisano stan środowiska na terenie Miasta Żywca. Wyznaczono w tym zakresie następujące kategorie:

- Jakość powietrza (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Hałas (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);

- Promieniowanie elektromagnetyczne (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Wody powierzchniowe i podziemne (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Zasoby geologiczne (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Gleby (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Gospodarka odpadami (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Zagrożenia poważnymi awariami (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska).

Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem służącym do analizy strategicznej. Opiera się ona na określeniu silnych oraz słabych stron, a także wynikających z nich szans oraz zagrożeń (w przypadku niniejszego opracowania – środowiska). Od tych elementów pochodzi jej nazwa: **S** – strenghts (silne strony); **W** – weaknesses (słabe strony); **O** – opportunities (szanse), **T** – threats (zagrożenia).

W przypadku badań środowiska przyrodniczego analiza polega na określeniu słabych i silnych stron poszczególnych elementów środowiska także szans oraz zagrożeń tworzonych przez czynniki wewnętrzne oraz zewnętrzne.

Cele i strategia ich realizacji

W niniejszym *Programie* obrano kierunki interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz lokalnych potrzeb i są to:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza;
- Zagrożenia hałasem;
- Promieniowanie elektromagnetyczne;
- Gospodarowanie wodami;
- Gospodarka wodno-ściekowa;
- Zasoby geologiczne;
- Gleby;
- Gospodarka odpadami;
- Zasoby przyrodnicze;
- Zagrożenia poważnymi awariami.

Na ich podstawie wyznaczono cele krótko- i średniookresowe, a także strategię ich realizacji na poziomie gminnym. Narzędziem pomocniczym w realizacji założonych celów są zadania przedstawione w rozdziale 6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie. Wyznaczone zadania są spójne z planowanymi inwestycjami oraz obowiązującym prawem lokalnym.

Wdrażanie i monitoring programu

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu. Z tego powodu w rozdziale 7. System realizacji programu ochrony środowiska, sformułowano zasady zarządzania środowiskiem, które stanowią podstawę sprawnej realizacji i kontroli działań programowych.

Analiza uwarunkowań finansowych

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych. W tym celu w rozdziale 6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie przedstawiono potencjalne źródła finansowania wyznaczonych zadań.

5. Ocena stanu środowiska

5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

5.1.1 Źródła zanieczyszczeń powietrza

Niska emisja

Niską emisję definiuje się jako emisję pyłów oraz gazów do atmosfery z emiterów znajdujących się na wysokości do 40 m. Pyły i gazy są produktami spalania paliw stałych, ciekłych oraz gazowych. Samą emisję można podzielić na:

- Emisję komunikacyjną – emisja związana ze spalaniem paliw płynnych przez pojazdy,
- Emisję przemysłową – związaną z procesami odbywającymi się w ramach działalności zakładów przemysłowych,
- Emisję z kotłowni lokalnych i palenisk indywidualnych – związaną ze spalaniem paliw na potrzeby ogrzewania,

Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 4. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza.

Zanieczyszczenia	Źródło emisji
Pył ogółem	spalanie paliw, unoszenie pyłu w powietrzu;
SO ₂ (dwutlenek siarki)	spalanie paliw zawierających siarkę;
NO (tlenek azotu)	spalanie paliw;
NO ₂ (dwutlenek azotu)	spalanie paliw, procesy technologiczne;
NO _x (suma tlenków azotu)	sumaryczna emisja tlenków azotu;
CO (tlenek węgla)	produkt niepełnego spalania;
O ₃ (ozon)	powstaje naturalnie oraz z innych zanieczyszczeń będących utleniaczami;
Dioksyny	Spalanie odpadów, spalanie materii organicznej
WWA	Spalanie odpadów, niecałkowite spalanie paliw

źródło: opracowanie własne

Zanieczyszczenia powietrza związane z niską emisją mogą być powodem wielu negatywnych skutków dla środowiska oraz żywych organizmów. Ich wpływ na organizmy żywe przedstawiono poniżej:

- **Pył zawieszony** - Pył zawieszony jest nośnikiem metali ciężkich, które mają negatywny wpływ na żywe organizmy. Sam pył może także osadzać się w pęcherzykach płucnych oraz powodować podrażnienie oczu oraz błon śluzowych nosa i gardła.
- **Dwutlenek siarki** - Dwutlenek siarki, powstający podczas spalania paliw, ma negatywny wpływ na błony śluzowe układu oddechowego oraz powoduje zmniejszenie dróg oddechowych.
- **Tlenki azotu** - Tlenki azotu powodują zwiększenie się podatności na infekcje układu oddechowego, zwiększa prawdopodobieństwo ataków astmatycznych oraz uszkadza komórki układu immunologicznego w płucach.
- **Tlenek węgla** - Tlenek węgla ma negatywny wpływ na układ naczyniowo-sercowy człowieka. Przenikając do układu krwionośnego łączy się z hemoglobina tworząc karboksyhemoglobinę,

która nie jest zdolna do przenoszenia tlenu. Kontakt z dużym stężeniem tlenu węgla może spowodować śmierć, natomiast dłuższa ekspozycja ma wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa zawału serca oraz hamuje odpowiedź immunologiczną organizmu.

- **Ozon** - Ozon w górnych warstwach atmosfery jest gazem niezbędnym do przetrwania życia, natomiast w warstwach dolnych cechuje się negatywnym wpływem na żywe organizmy. Atakuje on komórki błony śluzowej wyściełające drogi oddechowe, płuca oraz oskrzela a także zmniejsza odporność na infekcje.
- **Dioksyny** - Dioksyny kumulują się w organizmie wpływając negatywnie na odpowiedź immunologiczną organizmu. W dużych stężeniach mogą wywoływać choroby dermatologiczne takie jak trądzik chlorowy.
- **WWA** - Najpowszechniej występującymi wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi są benzo(a)piren oraz naftalen. Długotrwałe narażenie na WWA może powodować występowanie nowotworów, chorób oczu, nerek oraz wątroby a także zmniejszać odpowiedź immunologiczną organizmu.

Zgodnie z corocznym raportem Europejskiej Agencji Środowiska (EEA), dotyczącym jakości powietrza w Europie, Polska od wielu lat znajduje się w czołówce krajów o najbardziej zanieczyszczonym powietrzu. Dotyczy to zwłaszcza zanieczyszczenia pyłem PM10 oraz benzo(a)pirenem.

W celu poprawy sytuacji utworzony został Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej. Wyznaczono w nim priorytety mające doprowadzić do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej przy jednoczesnym zapewnieniu zrównoważonego rozwoju kraju:

- Modernizacja infrastruktury krajowego systemu elektroenergetycznego,
- Rozwój wykorzystania OZE,
- Upowszechnienie alternatywnych, innych niż odnawialne, metod pozyskiwania energii,
- Promocja optymalnego wykorzystywania surowców,
- Rozwój niskoemisyjnej gospodarki odpadami,
- Tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju niskoemisyjnej gospodarki w sektorze przemysłu,
- Rozpowszechnienie istniejących technologii niskoemisyjnych w procesach produkcyjnych,
- Poprawa standardu energetycznego istniejących budynków,
- Rozwój zrównoważonej produkcji w rolnictwie,
- Zwiększenie efektywności wybranych elementów łańcucha logistycznego,
- Transformacja niskoemisyjna w sektorze handlu,
- Modernizacja pojazdów oraz infrastruktury w celu upowszechnienia niskoemisyjnych form transportu,
- Poprawa efektywności zarządzania transportem oraz wspieranie rozwoju transportu publicznego,
- Rozwój i zastosowanie niskoemisyjnych paliw w transporcie oraz magazynowania energii w środkach transportu,
- Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji w edukacji,

- Wspieranie dostępności oraz wiarygodności informacji na temat wpływu konsumpcji poszczególnych produktów i usług na emisyjność gospodarki,
- Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji w gospodarstwach domowych,
- Promocja transformacji niskoemisyjnej w sektorze publicznym.

Emisja z gospodarstw domowych⁵

Przez teren miasta przebiega magistralna sieć gazowa relacji Wapienica - Żywiec (gazociąg wysokoprężny DN300 PN 6,5 MPa), z której pobierany jest gaz na potrzeby mieszkańców miasta za pomocą stacji redukcyjno - pomiarowej Żywiec - Leśniana. Zgodnie z danymi GUS Długość czynnej sieci gazowej na terenie miasta, w roku 2018, wynosiła 112,72 km, zaś liczba czynnych podłączeń do budynków wynosiła 2 514 sztuk. Gaz do ogrzewania mieszkań w 2018 roku wykorzystywało 1 385 gospodarstw domowych, a jego łączne zużycie wynosiło 22 585,6 MWh.

Tereny Żywca położone po prawej stronie rzeki Soły zaopatrywane są w ciepło przez ciepłownię komunalną MZEC „EKOTERM” Sp. z o.o. w Żywcu.

Przeważająca część budynków zlokalizowanych na obszarze Żywca posiada własne, indywidualne źródła zaopatrzenia w ciepło, często o przestarzałej konstrukcji (kotły komorowe tradycyjne o sprawności nie przekraczającej 65%).

Emisja komunikacyjna

Negatywne oddziaływanie na środowisko niesie ze sobą emisja komunikacyjna, która najbardziej odczuwalna jest w pobliżu dróg charakteryzujących się dużym natężeniem ruchu kołowego. Na terenie Miasta Żywiec głównym źródłem emisji komunikacyjnej są:

- Drogi krajowe:
  - Droga ekspresowa S-1;
- Drogi wojewódzkie:
  - Droga wojewódzka nr 945;
  - Droga wojewódzka nr 946;
  - Droga wojewódzka nr 948;
- Drogi powiatowe:
  - Droga nr 1463 S – ul. Powstańców Śląskich, ul. Aleje Piłsudskiego;
  - Droga nr 1465 S – ul. Klonowa, ul. Grunwaldzka;
  - Droga nr 1469 S – ul. Aleje Wolności, ul. Legionów;
  - Droga nr 1405 S – ul. Leśniana;
  - Droga nr 1428 S – ul. Isep;
  - Droga nr 1473 S – ul. Isep (łącznik);
  - Droga nr 1413 S – ul. Ślemieńska;
  - Droga nr 1474 S – ul. Komonieckiego, ul. Moszczanicka;
  - Droga nr 1476 S – ul. Partyzantów;
  - Droga nr 1477 S – ul. Marii Curie-Skłodowskiej;
  - Droga nr 1478 S- ul. Sporyska;
  - Droga nr 1457 S – ul. Podlesie;
  - Droga nr 1475 S – droga Żywiec-Rychwałd;
  - Droga nr 1467 S – ul. Komorowskich;

⁵ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Żywiec

- Droga nr 1484 S – ul. Pola Lisiczych.
- Drogi gminne,
- Drogi wewnętrzne.

Głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym są:

- tlenek i dwutlenek węgla,
- węglowodory,
- tlenki azotu,
- pyły zawierające metale ciężkie,
- pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

Dla stanu powietrza atmosferycznego istotne znaczenie ma emisja NO_x oraz metali ciężkich. Duże znaczenie ma również tzw. emisja wtórna z powierzchni dróg, która zależy w dużej mierze od warunków meteorologicznych. Komunikacja jest również źródłem emisji benzenu, benzo(a)pirenu oraz innych związków organicznych. Na wielkość tych zanieczyszczeń wpływa stan techniczny samochodów, stopień zużycia substancji katalitycznych oraz jakość stosowanych paliw. Gwałtowny rozwój transportu, przejawiający się wzrostem ilości samochodów na drogach oraz aktualny stan infrastruktury dróg spowodował, iż transport może być uciążliwy dla środowiska naturalnego.

W przypadku substancji toksycznych emitowanych przez silniki pojazdów do atmosfery, źródła te trudno zidentyfikować pod kątem emisji zanieczyszczeń, gdyż zwykle nie ma dla nich materiałów sprawozdawczych. Na podstawie znanych wartości średniego składu paliwa, szacowany przeciętny skład spalin silnikowych jest następujący:

Tabela 5. Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo).

Składnik	Silniki benzynowe	Silniki wysokoprężne	Uwagi
Azot	24 – 77	76 – 78	nietoksyczny
Tlen	0,3 – 8	2 – 18	nietoksyczny
Para wodna	3,0 – 5,5	0,5 – 4	nietoksyczny
Dwutlenek węgla	5,0 – 12	1 – 10	nietoksyczny
Tlenek węgla	0,5 – 10	0,01 – 0,5	toksyczny
Tlenki azotu	0,0 – 0,8	0,0002 – 0,5	toksyczny
Węglowodory	0,2 – 3	0,009 – 0,5	toksyczny
Sadza	0,0 – 0,04	0,01 – 1,1	toksyczny
Aldehydy	0,0 – 0,2	0,001 – 0,009	toksyczny

źródło: J. Jakubowski „Motoryzacja a środowisko”.

Na skutek powszechnej elektryfikacji, emisje do powietrza związane z ruchem kolejowym mają znaczenie marginalne. Należą do nich jedynie emisje zanieczyszczeń pyłowych związanych z ruchem pociągów oraz niewielkie emisje z lokomotyw spalinowych używanych głównie na bocznicach kolejowych.

Emisja przemysłowa

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Starostwo Powiatowe w Żywcu, na terenie Miasta Żywiec funkcjonują następujące zakłady posiadające aktualne pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza oraz pozwolenia zintegrowane:

1. HUTCHINSON POLAND Sp. z o.o. 34-300 Żywiec, ul. Leśnianka 73 – ZAKŁAD ŻYWIEC 2 w Żywcu ul. Stolarska 23;
2. HUTCHINSON POLAND Sp. z o.o. 34-300 Żywiec, ul. Leśnianka 73 – ZAKŁAD ŻYWIEC 3 w Żywcu ul. Stolarska 24;
3. BOLIX S.A. 34- 300 Żywiec ul. Stolarska 8;
4. SEWS-CABIND POLAND Sp. z o.o. – 34-300 Żywiec, ul. Leśnianka 73;
5. WEROPOL Sp. z o.o., 34-300 Żywiec ul. Matejki 1;
6. FAMED Żywiec Sp. z o.o., ul. Fabryczna 1, 34-340 Żywiec;
7. FORMED PRO Spółka z o.o. ul. Fabryczna 1, 34-300 Żywiec – instalacja w Łodygowicach;
8. „Dromil” Sp. z o.o., ul. Leśnianka 102a, 34-340 Żywiec – Zakład w Łekawicy;
9. POLITAN Spółka z o. o. S.K.A. 44-203 Rybnik, ul. Przemysłowa 13 – zakład ul. Garbarskiej 4-6 w Żywcu – właścicielem instalacji jest JEDNOŚĆ Sp. z o. o. w Żywcu w Upadłości Likwidacyjnej, ul. Rzeźnicza 18-19, 34-300 Żywiec;
10. Grupa Żywiec S.A. Arcyksiążęcy Browar w Żywcu ul. Browarna 88, 34-300 Żywiec – pozwolenie zintegrowane;
11. Miejski Zakład Energetyki Ciepłej „EKOTERM” Sp. z o.o., 34-300 Żywiec, ul. Folwark 14 – pozwolenie zintegrowane;
12. Żywieckie Zakłady Papiernicze „SOLALI” Spółka Akcyjna w upadłości, ul. Al. J. Piłsudskiego 32, 35-959 Rzeszów zakład w Żywcu ul. Ks. Pr. St. Słonki 24 w Żywcu – pozwolenie zintegrowane;
13. ŚRUBENA UNIA S.A., Zakład w Żywcu– pozwolenie zintegrowane;
14. Beskid Żywiec Sp. z o.o. w Żywcu – pozwolenie zintegrowane.

Emisja niezorganizowana

Emisja niezorganizowana to przeciwieństwo do źródeł emisji zorganizowanej, których głównym kryterium klasyfikacji jest praktyczna możliwość kontroli emisji poprzez pomiary natężenia przepływu odgazów i stężeń substancji w nich zawartych. Źródła, które według tego kryterium nie należą do źródeł emisji zorganizowanej, można podzielić na dwa rodzaje:

- **emisje z nieszczelności:** emisje do środowiska powstające w wyniku stopniowej utraty szczelności elementów wyposażenia przeznaczonego do przesyłania cieczy lub gazów. Zazwyczaj emisja spowodowana jest nadciśnieniem w przewodach instalacji. Przykładem emisji lotnych mogą być wycieki z kołnierzy połączeniowych, pomp lub innych elementów wyposażenia oraz „wycieki” z urządzeń do magazynowania produktów gazowych lub ciekłych. Do emisji dochodzi w wyniku dyfuzji, z tego też względu emisję tę klasyfikuje się jako podgrupę rodzaju „emisje z dyfuzji”,
- **emisje powodowane dyfuzją:** emisje powstające w normalnych warunkach eksploatacji w wyniku bezpośredniego kontaktu substancji lotnych lub pyłących ze środowiskiem, w wyniku którego dochodzi do dyfundowania (samorzutnego przenikania) wykorzystywanych substancji do powietrza. Głównymi mechanizmami dyfuzji prowadzącej do emisji gazów jest parowanie i sublimacja, ale również w zakresie tej definicji zwiera się samorzutne uwalnianie pyłów powstających podczas niektórych operacji. Do kategorii tej zalicza się również wtórną emisję pyłów (porywanie pyłów), wywołaną erozją wietrzną.

Do emisji powodowanych dyfuzją należą następujące rodzaje źródeł:

- suszenie (suszenie masy, suszenie powierzchni po lakierowaniu lub drukowaniu),
- magazynowanie cieczy w zbiornikach bezciśnieniowych (lub z poduszką gazową) umożliwiające uwalnianie gazów z nad magazynowanej cieczy do atmosfery w trakcie jej przechowywania lub podczas napełniania zbiornika, gdy opary są wypierane ze zbiornika w trakcie jego napełniania,
- magazynowanie „świeżych” produktów stałych, zawierających w swojej masie pozostałości procesowe, np. mocznika lub produktów niestabilnych chemicznie, umożliwiające częściowy rozkład, np. w wyniku hydrolizy,
- magazynowanie materiałów sypkich na otwartym terenie,
- transportu materiałów z wykorzystaniem przenośników, przesypów, ładowarek,
- konserwacja maszyn z wykorzystaniem LZO (VOC),
- emisje pośrednie, np. w wyniku nieszczelności układów chłodniczych w obszarze procesowym i przedostawania się zanieczyszczeń do układu chłodniczego, a następnie ich dyfuzję w trakcie odparowywania w wieżach chłodniczych lub chłodniach wentylatorowych.

Źródła emisji powodowanej dyfuzją mogą mieć następujący charakter:

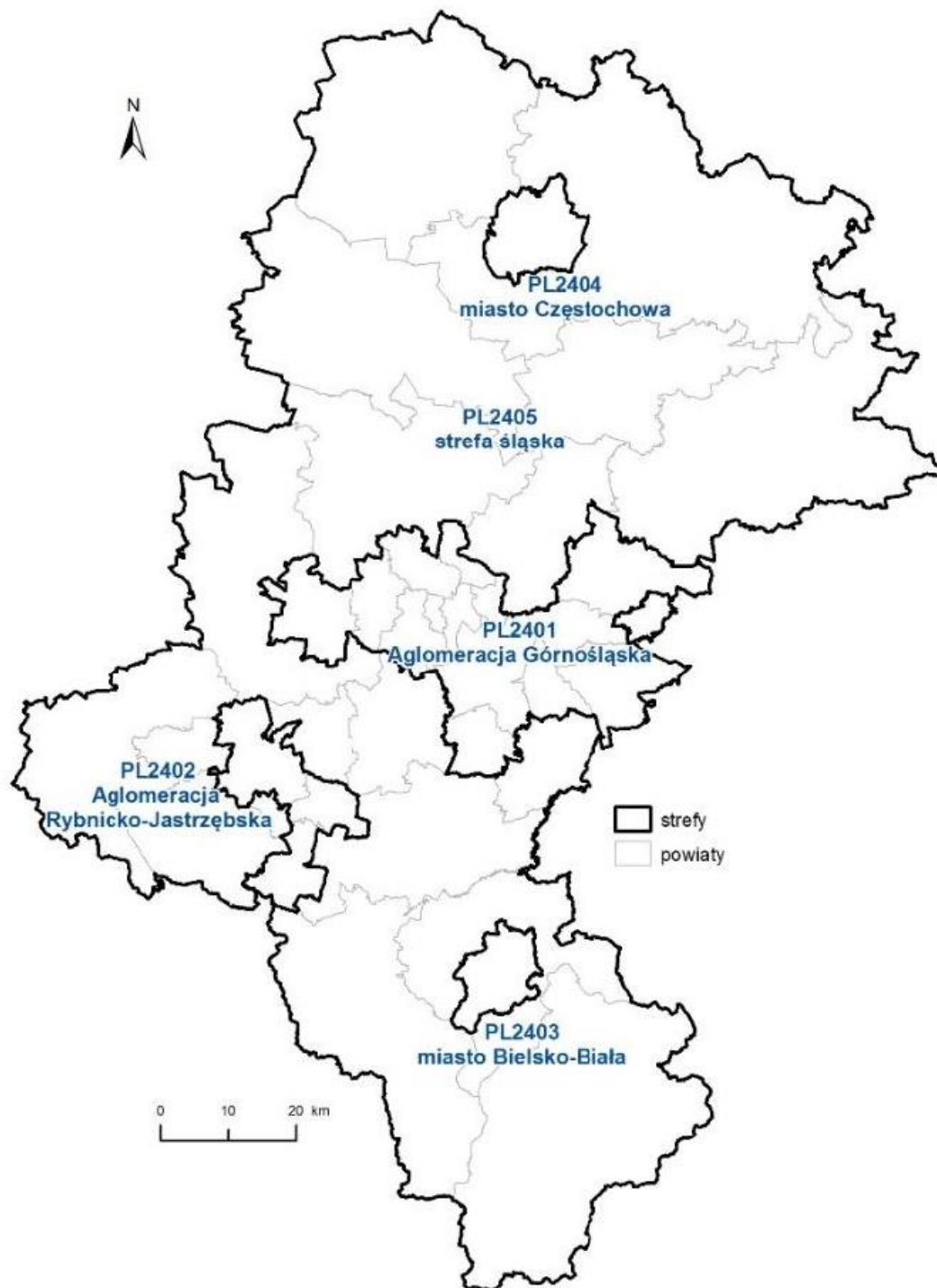
- źródła punktowe (odpowietrzenia, układy oddechowe zbiorników, przesypy),
- źródła liniowe (transportery taśmowe),
- źródła powierzchniowe (otwarte zbiorniki, laguny i odstojniki, komory napowietrzania ścieków, hałdy magazynowe i place składowe),
- źródła przestrzenne (instalacje zlokalizowane poza budynkami).

5.1.2 Jakość powietrza

Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2019 poz. 1396 t.j. z późn zm.), oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Państwowy Monitoring Środowiska stanowi systemem pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa śląskiego wyznaczono 5 stref:

- Aglomeracja górnośląska (kod strefy: PL2401),
- Aglomeracja rybnicko-jastrzębska (kod strefy: PL2402);
- Miasto Bielsko-Biała (PL2403);
- Miasto Częstochowa (PL2404);
- Strefa śląska (PL2405).

Rysunek 4. Podział województwa Śląskiego na strefy ochrony powietrza.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim. Raport wojewódzki za rok 2018.

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez Departament Monitoringu Środowiska Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Katowicach na terenie Miasta Żywca, w latach 2016-2018, prowadzone były badania jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Stacja pomiarowa była zlokalizowana przy ul. Kopernika 83a. Wyniki pomiarów uzyskane w latach 2016-2018 przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 6. Wyniki pomiarów jakości powietrza na terenie Miasta Żywca, w latach 2016-2018.

Rok	Nazwa stacji	PM 10[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]		B(a)P [ng/m^3]	NO ₂ [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
		PM10	Ilość dni z przekroczoną wartością dopuszczalną 50 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]		
2016	Żywiec, ul. Kopernika	44	96	8	15
2017	Żywiec, ul. Kopernika	48	91	12	17
2018	Żywiec, ul. Kopernika	47	97	8	17

źródło: Departament Monitoringu Środowiska Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Katowicach

Wynik oceny strefy śląskiej za rok 2018, w której położone jest Miasto Żywiec, wskazuje, że dotrzymane są poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe substancji w powietrzu (klasa A) ustanowione ze względu na ochronę zdrowia dla następujących zanieczyszczeń:

- dwutlenku azotu,
- dwutlenku siarki,
- tlenku węgla,
- ołowiu, kadmu, niklu, benzenu, arsenu w pyle zawieszonym PM10.

Przekroczone natomiast zostały dopuszczalne poziomy dla:

- pyłu PM10,
- pyłu PM2,5,
- ozon (dla celu długoterminowego),
- benzo(a)pirenu.

Tabela 7. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza.

Poziom stężenie	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
określony jest poziom dopuszczalny i poziom krytyczny			
nie przekracza poziomu dopuszczalnego lub poziomu krytycznego	dwutlenek siarki dwutlenek azotu tlenek węgla benzen pył PM10 pył PM2,5 ołów (PM10)	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz próba utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
powyżej poziomu dopuszczalnego lub poziomu krytycznego		C	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, - opracowanie POP w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu (jeśli POP nie był uprzednio opracowany), - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów

Poziom stężenie	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
określony jest poziom dopuszczalny i poziom krytyczny			
			dopuszczalnych
określony jest poziom docelowy			
nie przekracza poziomu docelowego	Ozon AOT40 arsen (PM10) nikiel (PM10) kadm (PM10) benzo(a)piren (PM10)	A	działania niewymagane
powyżej poziomu docelowego		C	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych - opracowanie lub aktualizacja POP, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu
określony jest poziom celu długoterminowego			
poniżej poziomu celu długoterminowego	Ozon AOT40	D1	działania niewymagane
powyżej poziomu celu długoterminowego		D2	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do 2020 r.
określony jest poziom dopuszczalny dla fazy II			
poniżej poziomu celu długoterminowego	pył PM2,5	A1	działania niewymagane
powyżej poziomu celu długoterminowego		C1	- dążenie do osiągnięcia poziomu dopuszczalnego dla fazy II do 2020 r.

* z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń określonych w RMS w sprawie niektórych poziomów substancji w powietrzu.

źródło: WIOŚ

Zestawienie wszystkich wynikowych klas strefy śląskiej z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 8. Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2016- 2018 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

Rok	Symbol klasy wynikowej											
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
2016	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	C	C
2017	C	A	A	A	C	C	A	A	A	A	C	C
2018	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	C	C

źródło: Departament Monitoringu Środowiska Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Katowicach.

W latach 2016-2018 obszar Miasta Żywca był obszarem przekroczeń poziomu dopuszczalnego stężeń średnich rocznych pyłu zawieszonego PM10 i dopuszczalnej ilości dni z przekroczoną wartością dopuszczalną. W analizowanych latach średnie stężenia pyłu PM2,5 przekraczały aktualnie obowiązujące poziomy dopuszczalne, jak i te mające obowiązywać od roku 2020. Na terenie Miasta Żywca występowały także przekroczenia docelowego stężenia benzo(a)pirenu oraz stężenia ozonu dla celu długoterminowego. Ponadto, w roku 2017 stężenia 24-

godzinne dwutlenku siarki, przez siedem dni przekraczały poziom dopuszczalny, wynoszący 120 μm^3 .

Tabela 9. Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2016- 2018 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO ₂	O ₃
2016	A	A	C
2017	A	A	C
2018	A	A	C

źródło: Departament Monitoringu Środowiska Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Katowicach.

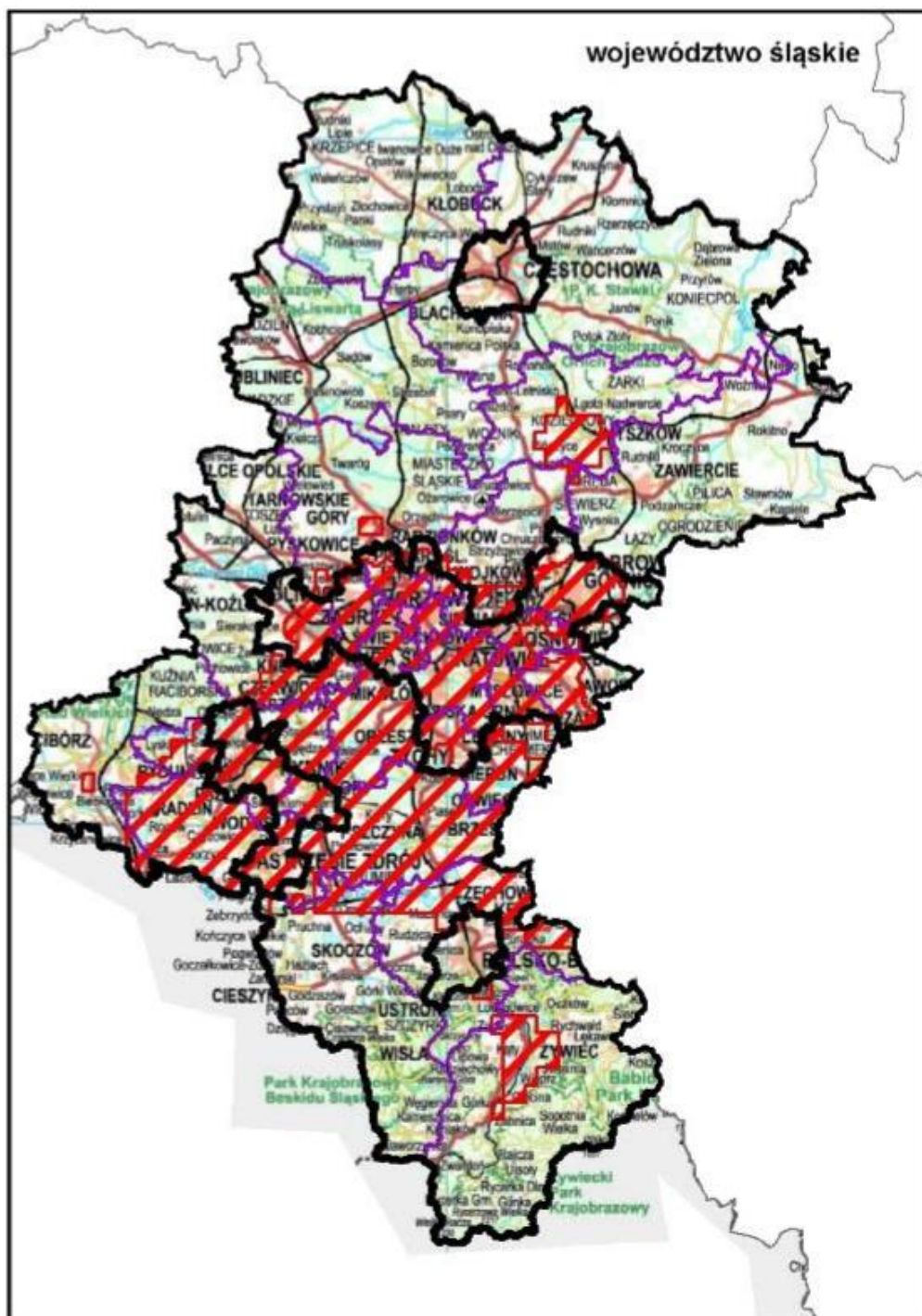
W latach 2016-2018, stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy śląskiej, ze względu na ochronę roślin, nie zostały przekroczone w przypadku tlenków siarki i azotu. Przekroczone, natomiast zostały poziomy stężenia ozonu w powietrzu.

Należy pamiętać, iż powyższe wyniki oceny obejmują całą strefę śląską i są wartościami uśrednionymi dla jej obszaru.

Poniżej przedstawiono w formie graficznej zasięg obszarów przekroczeń dla pyłu PM10, pyłu PM2,5 benzo(a)pirenu oraz ozonu.

Rysunek 5. Obszar przekroczeń średniorocznego stężenia pyłu PM10 na obszarze strefy śląskiej w 2018 roku.

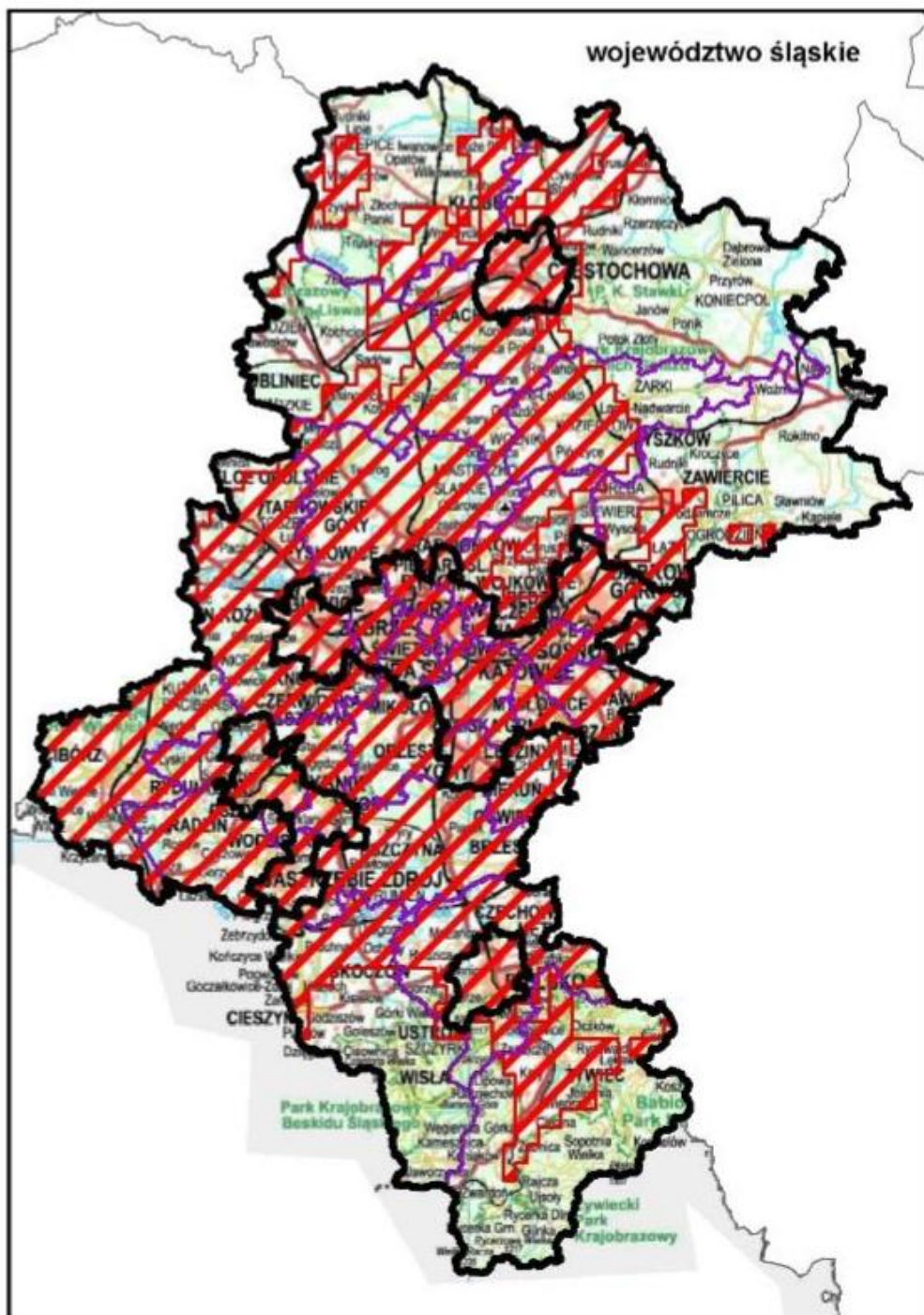

- strefy
- powiaty
- obszary przekroczeń rocznych wartości dopuszczalnych PM10

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim. Raport wojewódzki za rok 2018.

Rysunek 6. Zasięg obszaru przekroczeń liczby dni z przekroczeniem stężeń pyłu PM₁₀ powyżej 50 µg/m³ (średnia z 24h) na terenie strefy śląskiej w 2018 roku.

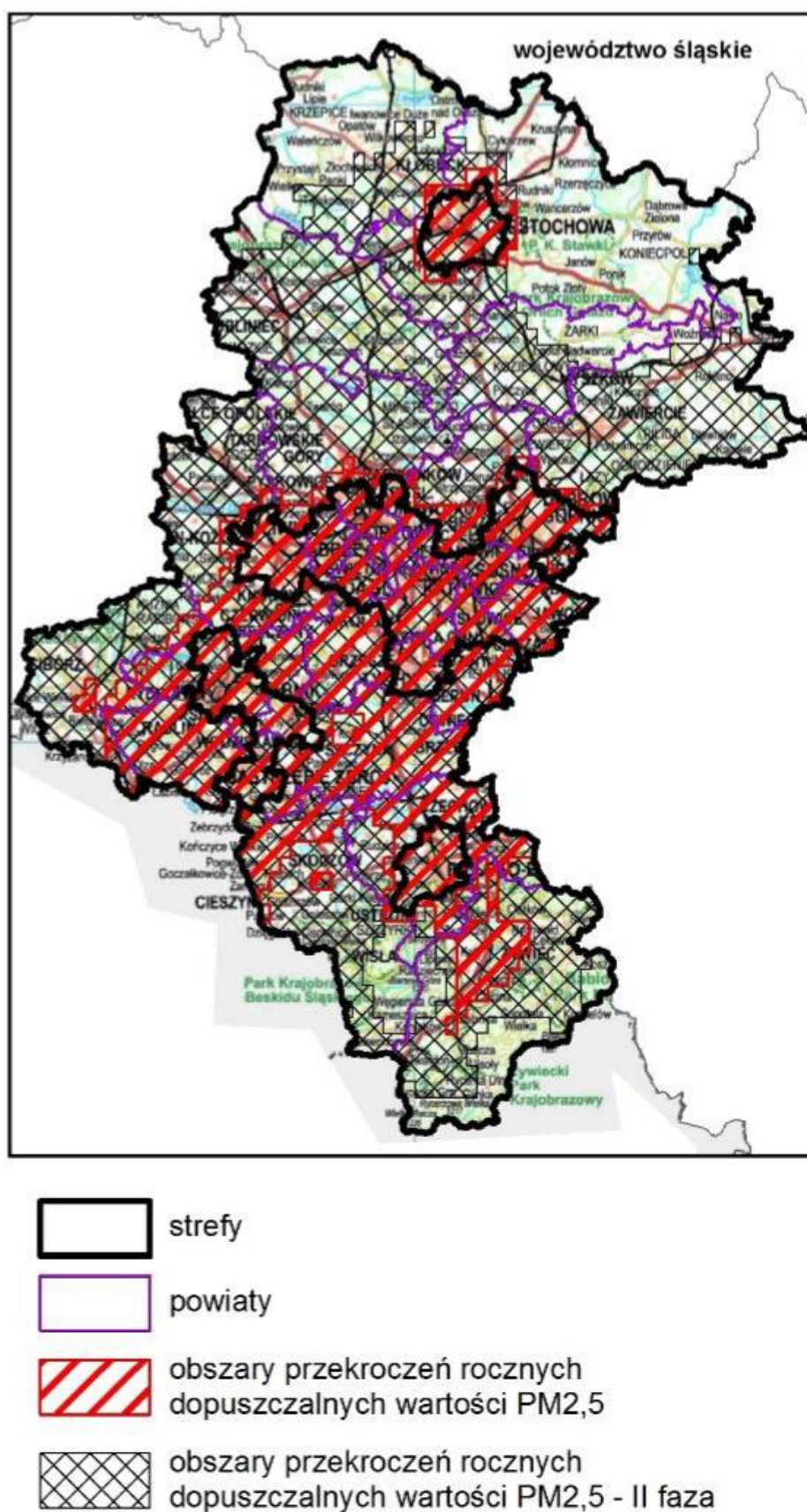

- strefy
- powiaty
- obszary przekroczeń dopuszczalnej częstotliwości przekraczania wart. dop. dobowej PM₁₀ 50 µg/m³

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim. Raport wojewódzki za rok 2018.

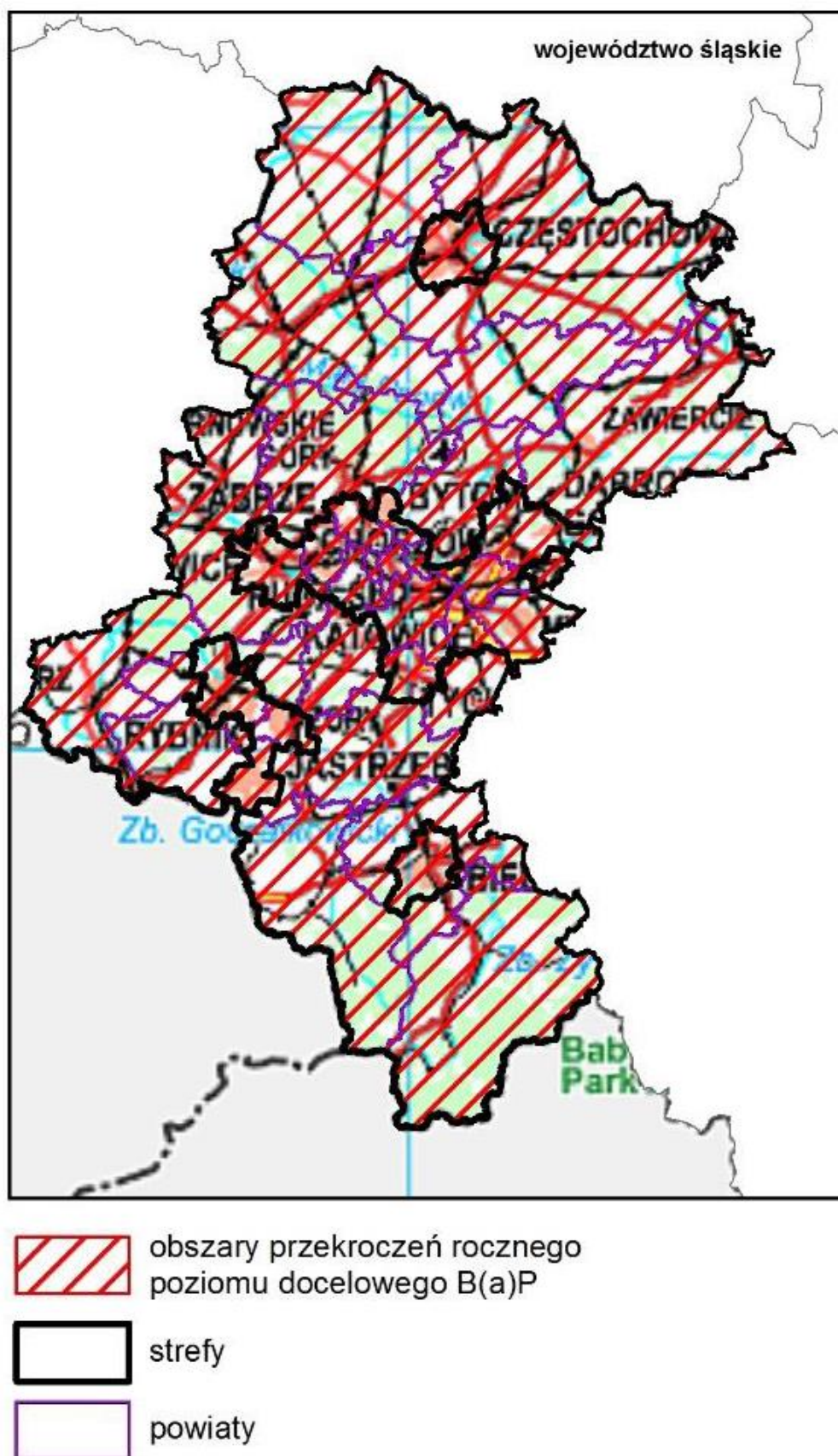

Rysunek 7. Zasięg obszaru przekroczeń średniorocznego stężenia pyłu PM_{2.5} na terenie strefy śląskiej w 2018 roku.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim. Raport wojewódzki za rok 2018.

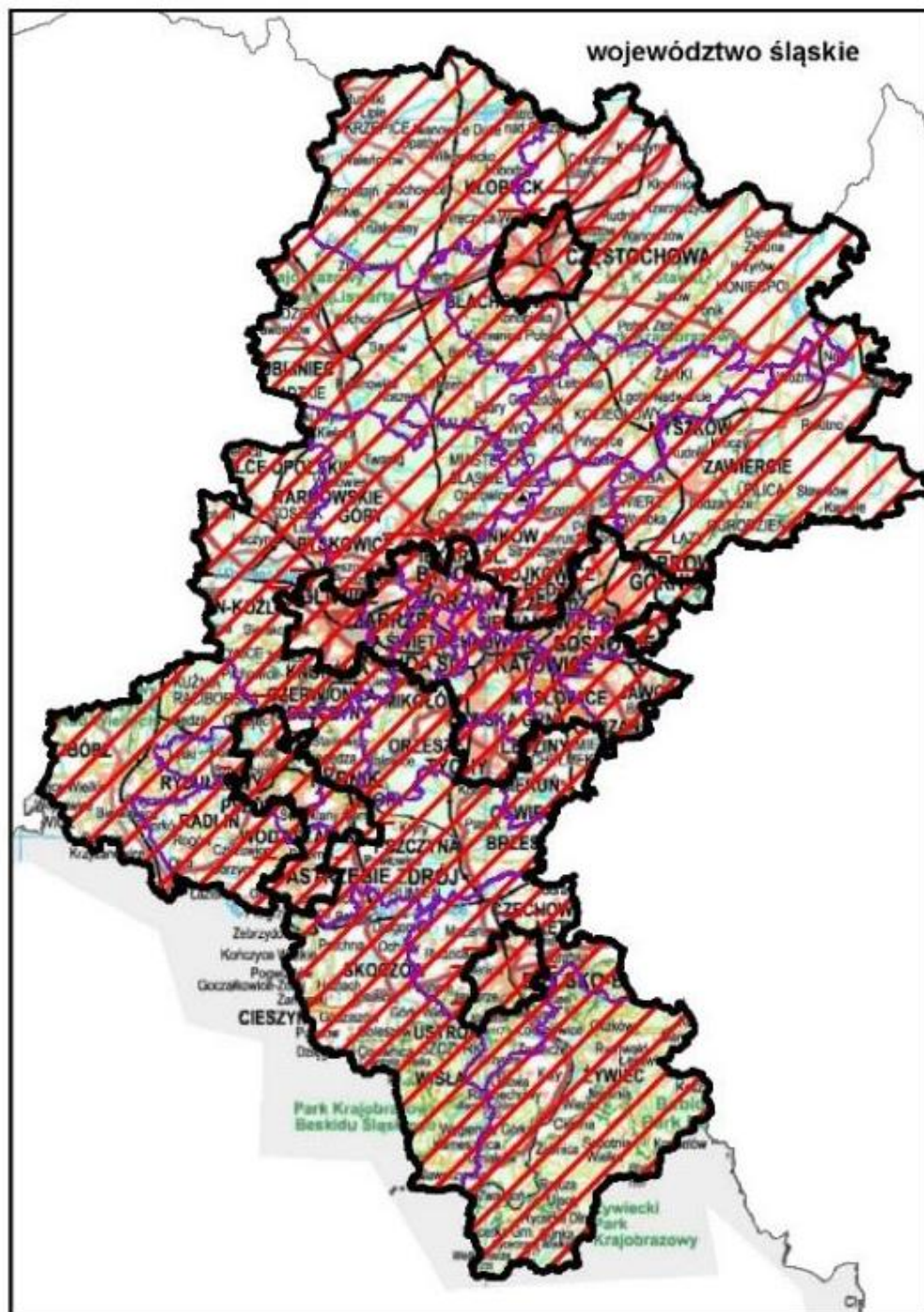
Rysunek 8. Zasięg obszaru przekroczeń stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu na terenie strefy śląskiej w 2018 roku.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim. Raport wojewódzki za rok 2018.

Rysunek 9. Zasięg obszaru przekroczeń dopuszczalnej częstości przekraczania poziomu celu długoterminowego ozonu na terenie strefy śląskiej w 2018 roku.

- strefy
- powiaty
- obszary przekroczeń dopuszczalnej częstości przekraczania wartość $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ przez stężenia ośmiogodzinne kroczące

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim. Raport wojewódzki za rok 2018.

Program Ochrony Powietrza

Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji został przyjęty uchwałą nr V/47/5/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 18 grudnia 2017 r. Program jest aktualizacją Programu przyjętego przez Sejmik Województwa Śląskiego uchwałą Nr IV/57/3/2014 z dnia 17 listopada 2014 roku.

Nadrzędnym celem aktualizacji Programu ochrony powietrza jest opracowanie działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego. W trakcie prac nad aktualizacją dokumentu zweryfikowano zaplanowane i realizowane dotychczas działania naprawcze oraz opracowano katalog działań korygujących.

Na terenie Miasta Żywca, zgodnie z POP dla terenu województwa śląskiego, zidentyfikowano obszary przekroczenia dopuszczalnej częstości przekraczania dopuszczalnej wartości 24-godzinnej pyłu PM₁₀ o powierzchni 27,07 ha (25 702 narażone osoby), stężenia średniorocznego pyłu zawieszonego PM_{2,5} o powierzchni 0,44 ha (876 narażone osoby) oraz stężenia średniorocznego B(a)P o powierzchni 47,09 km² (29 673 narażone osoby).

W celu realizacji działań naprawczych, samorządy lokalne powinny stworzyć dla mieszkańców system zachęt finansowych pomocny w ograniczeniu emisji z sektora bytowo-komunalnego. Zadania powinny być realizowane zgodnie z określoną listą priorytetów w zakresie: zastąpienia niskosprawnych urządzeń siecią ciepłowniczą lub urządzeniami opalnymi gazem, ewentualnie urządzeniami spełniającymi minimum wymogi jakościowe dla urządzeń na paliwa stałe klasy 5, które zostały określone w normie PN-EN 303-5:2012, jak również inwestycji związanych z termomodernizacją obiektów ogrzewanych w sposób indywidualny w celu ograniczenia strat ciepła.

Uchwała antysmogowa

Dnia 7 kwietnia 2017 przyjęto Uchwałę Nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz. Urz. Woj. Śl. z 12 kwietnia 2017r., poz. 2624), tzw. „Uchwałę antysmogową” :

§ 1.1. W celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i na środowisko, w granicach administracyjnych województwa śląskiego wprowadza się ograniczenia i zakazy obejmujące cały rok kalendarzowy określone niniejszą uchwałą.

§ 2. Rodzaje instalacji, dla których wprowadza się ograniczenia i zakazy w zakresie ich eksploatacji to instalacje, w których następuje spalanie paliw stałych w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 220 z późn. zm.), w szczególności kocioł, kominek i piec, jeżeli:

- 1) dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania lub*
- 2) wydzielają ciepło lub*
- 3) wydzielają ciepło i przenoszą je do innego nośnika*

§ 3. Podmiotami, dla których wprowadza się ograniczenia i zakazy są podmioty eksploatujące instalacje wskazane w § 2

§ 4. W przypadku instalacji, o których mowa w § 2 pkt 1, dopuszcza się wyłącznie eksploatację instalacji, które spełniają minimum standard emisyjny zgodny z 5 klasą pod względem granicznych wartości emisji zanieczyszczeń normy PN-EN 303-5:2012, co potwierdza się zaświadczeniem wydanym przez jednostkę posiadającą w tym zakresie akredytację Polskiego Centrum Akredytacji lub innej jednostki akredytującej w Europie, będącej sygnatariuszem wielostronnego porozumienia o wzajemnym uznawaniu akredytacji EA (European co-operation for Accreditation).

§ 5. W przypadku instalacji, o których mowa w § 2 pkt 2 i pkt 3, dopuszcza się wyłącznie eksploatację instalacji, które spełniają minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określone w punkcie 1 i 2 załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 roku w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe. Podmiot eksploatujący instalację jest zobowiązany do wykazania spełniania wymagań określonych w niniejszym zapisie poprzez przedstawienie instrukcji dla instalatorów i użytkowników, o której mowa w punkcie 3 lit. a załącznika II w/w rozporządzenia.

§ 6. W instalacjach wskazanych w § 2 zakazuje się stosowania:

- 1) węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla,
- 2) mułów i flotokoncentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem,
- 3) paliw, w których udział masowy węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm wynosi więcej niż 15 %,
- 4) biomasy stałej, której wilgotność w stanie roboczym przekracza 20 %.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 września 2017 roku z następującymi wyjątkami:

- 1) wymagania wskazane w § 4 dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 roku będą obowiązywać:
  - a. od 1 stycznia 2022 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie powyżej 10 lat od daty ich produkcji lub nieposiadających tabliczki znamionowej,
  - b. od 1 stycznia 2024 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie od 5 do 10 lat od daty ich produkcji,
  - c. od 1 stycznia 2026 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie poniżej 5 lat od daty ich produkcji,
  - d. od 1 stycznia 2028 roku w przypadku instalacji spełniających wymagania w zakresie emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3 lub klasy 4 według normy PN-EN 303-5:2012,
- 2) wymagania wskazane w § 5 dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 roku, będą obowiązywać od 1 stycznia 2023 roku, chyba że instalacje te będą:
  - a. osiągać sprawność cieplną na poziomie co najmniej 80 % lub
  - b. zostaną wyposażone w urządzenie zapewniające redukcję emisji pyłu do wartości określonych w punkcie 2 lit. a załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 roku w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu

Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.

5.1.3 Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zgodnie z analizami wykonanymi na potrzeby programu KLIMADA, zamieszczonymi w *Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020*, na przestrzeni następnych lat warunki klimatyczne Polski zmieniają się. Przewidywane jest zwiększenie się średniej rocznej temperatury ilości dni upalnych (z temperaturą powyżej 25° C) oraz zmniejszenie się ilości dni z temperaturami poniżej 0° C. Efektem tego może być ograniczenie zapotrzebowania na energię potrzebną do ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych, co jednocześnie spowoduje ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Zwiększenie się ilości dni upalnych, może z kolei spowodować wzrost zapotrzebowania na energię (urządzenia klimatyzacyjne). Większa ilość dni słonecznych przyczyni się natomiast do polepszenia się warunków słonecznych, wyjątkowo ważnych przy korzystaniu z energii odnawialnej.

Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań temperatur oraz zapotrzebowania energetycznego, wdrożenie rozproszonych, niskoemisyjnych źródeł energii oraz wykorzystywanie energii odnawialnej.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie ochrony powietrza, można zaliczyć wszelkiego rodzaju awarie sieci przesyłowych oraz awarie w zakładach przemysłowych.

Awaria instalacji przemysłowych lub przesyłowych może doprowadzić do uwolnienia dużych ilości lotnych związków chemicznych do powietrza. Substancje takie mogą cechować się negatywnym wpływem na organizmy żywe oraz środowisko naturalne. Zasięg skażenia po awarii przemysłowej jest zależny od lokalnych uwarunkowań terenowych, klimatu oraz pogody i w zależności od tych parametrów może pokryć bardzo duży obszar.

Działania edukacyjne

Jednym z najważniejszych zadań gmin jest zwiększanie świadomości ekologicznej ich mieszkańców – zwłaszcza tych dorosłych. Cel ten można osiągnąć poprzez organizowanie szkoleń oraz akcji edukacyjnych podejmujących tematykę zmian klimatu, sposobów minimalizowania ich skutków, ograniczania niskiej emisji oraz minimalizacji negatywnego wpływu na powietrze atmosferyczne.

Monitoring środowiska

Monitoring powietrza w Województwie Śląskim prowadzony jest przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach. W ramach systemu monitoringu jakości powietrza w Województwie Śląskim funkcjonuje 31 stacji pomiarowych. Prowadzą one monitoring w sposób automatyczny, manualny lub pasywny. Jedną z tych stacji zlokalizowaną jest w Żywcu przy ul. Kopernika.

Ponadto na terenie Żywca znajduje się jeden czujnik sieci Airly, mogący pełnić dodatkową funkcję informacyjną dotyczącą aktualnej jakości powietrza.

5.1.4 Analiza SWOT

Jakość powietrza	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Brak przekroczeń dopuszczalnych norm powietrza w przypadku pyłu; SO₂; NO₂; CO; C₆H₆; Pb; As; Cd oraz Ni; • Opracowany i wdrażany <i>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Żywca</i>; • Opracowany i wdrażany <i>Program ograniczenia niskiej emisji dla Miasta Żywca</i>; • Obecność, na terenie miasta, stacji pomiarowej systemu monitoringu jakości powietrza; 	<ul style="list-style-type: none"> • Przewaga tradycyjnych, nieekologicznych źródeł ciepła, • Zagrożenie z liniowych i punktowych źródeł zanieczyszczeń, • Spalanie w piecach paliwa niskiej jakości oraz odpadów, • Niska świadomość ekologiczna mieszkańców, • Przekroczenia dopuszczalnych norm jakości powietrza w przypadku: pyłu PM₁₀, PM_{2,5}, O₃, oraz B(a)P;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Stopniowe zastąpienie ogrzewania węglowego, bardziej nowoczesnym systemem (w tym OZE) • Termomodernizacja budynków znajdujących się na terenie gminy, • Tworzenie ścieżek rowerowych, • Edukacja ekologiczna mieszkańców ze szczególnym naciskiem na zagadnienia dotyczące zagrożeń związanych ze spalaniem w piecach paliw niskiej jakości oraz odpadów, 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby samochodów, • Niska świadomość mieszkańców dotycząca zjawiska tzw. „niskiej emisji”, • Spalanie w kotłach odpadów oraz paliw o niskiej jakości, • Korzystanie z przestarzałych kotłów na paliwa stałe.

5.2. Ochrona przed hałasem

5.2.1. Stan wyjściowy

Hałas definiuje się jako wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2019 poz. 1396 z późn. zm.), podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem są następujące:

- emisja - wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio energie do powietrza, wody lub ziemi, związane z działalnością człowieka (takie jak hałas czy wibracje),
- hałas - dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz,
- poziom hałasu - równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2019 poz. 1396 z późn. zm.). W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego L_{Aeq} i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość $L_{Aeq} < 52$ dB
- średnia uciążliwość $52 \text{ dB} < L_{Aeq} < 62$ dB
- duża uciążliwość $63 \text{ dB} < L_{Aeq} < 70$ dB
- bardzo duża uciążliwość $L_{Aeq} > 70$ dB

5.2.2. Źródła hałasu

Hałas drogowy

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014, poz. 112). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalny równoważny poziom hałasu L_{AeqD} w porze dziennej i L_{AeqN} w porze nocnej. Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu równoważnego hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 65 dB, w porze nocnej 45–56 dB. Dopuszczalne poziomy hałasu, w zależności od przeznaczenia terenu, zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 10. Dopuszczalne poziomy hałas w zależności od przeznaczenia terenu.

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
	Drogi lub linie kolejowe*		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	L_{Aeq} D przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L_{Aeq} N przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	L_{Aeq} D przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	L_{Aeq} N przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
a) Obszary A ochrony uzdrowiskowej b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinym pobytem dzieci i młodzieży** c) Tereny domów opieki d) Tereny szpitali w Miastach	61	56	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi c) Tereny rekreacyjno- wypoczynkowe poza miastem d) Tereny zabudowy zagrodowej	65	56	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ***	68	60	55	45

* Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

** W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

*** Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Na terenie Miasta Żywca głównym źródłem hałasu drogowego są:

- Drogi krajowe:
  - Droga ekspresowa S-1;
- Drogi wojewódzkie:
  - Droga wojewódzka nr 945;
  - Droga wojewódzka nr 946;
  - Droga wojewódzka nr 948;
- Drogi powiatowe:
  - Droga nr 1463 S – ul. Powstańców Śląskich, ul. Aleje Piłsudskiego;
  - Droga nr 1465 S – ul. Klonowa, ul. Grunwaldzka;
  - Droga nr 1469 S – ul. Aleje Wolności, ul. Legionów;
  - Droga nr 1405 S – ul. Leśniana;
  - Droga nr 1428 S – ul. Isep;
  - Droga nr 1473 S – ul. Isep (łącznik);
  - Droga nr 1413 S – ul. Ślemieńska;
  - Droga nr 1474 S – ul. Komonieckiego, ul. Moszczanicka;
  - Droga nr 1476 S – ul. Partyzantów;
  - Droga nr 1477 S – ul. Marii Curie-Skłodowskiej;
  - Droga nr 1478 S – ul. Sporyska;
  - Droga nr 1457 S – ul. Podlesie;
  - Droga nr 1475 S – droga Żywiec-Rychwałd;
  - Droga nr 1467 S – ul. Komorowskich;
  - Droga nr 1484 S – ul. Pola Lisiczych.
- Drogi gminne,
- Drogi wewnętrzne.

W ostatnich latach Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach nie przeprowadzał, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, badań środowiska akustycznego na terenie Miasta Żywca.

W 2018 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadziła badania hałasu drogowego na terenie powiatu żywieckiego. Badaniami objęto odcinek Drogi ekspresowej nr 1. Analizowane odcinki dróg przedstawiono poniżej.

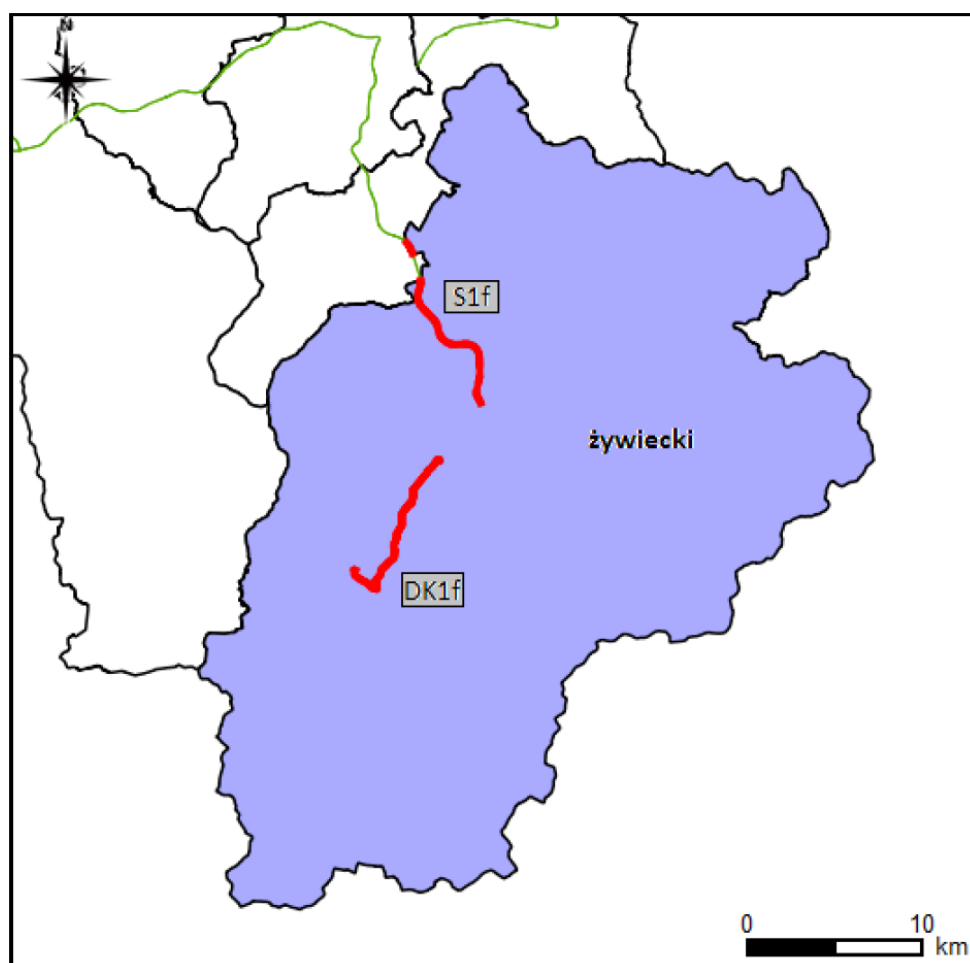
Tabela 11. Zestawienie odcinków dróg krajowych w obszarze powiatu żywieckiego, dla których wykonane zostały mapy akustyczne.

L.p.	Id odcinka	Numer drogi krajowy / europejski	Nazwa odcinka	Kilometraż odcinka w granicach powiatu		Gmina
				Początek odcinka	Koniec odcinka	
1.	40729	S1f / -	Węzeł Buczkowice – Węzeł Żywiec Soła	18+160	18+867	Łodygowice
				20+502	27+255	Łodygowice
						Żywiec
						Lipowa (w zasięgu oddziaływania)
2.	40536	S1f / -	Węzeł Żywiec Soła – Węzeł Żywiec Browar	27+255	29+559	Żywiec
3.	40522	1f / -	Węgierska	34+474	44+903	Radziechowy – Wieprz
						Radziechowy –

L.p.	Id odcinka	Numer drogi krajowy / europejski	Nazwa odcinka	Kilometraż odcinka w granicach powiatu		Gmina
				Początek odcinka	Koniec odcinka	
			Górka – Milówka			Wieprz
						Węgierska Górka
						Milówka

źródło: Mapy akustyczne dla dróg krajowych w województwie śląskim o łącznej długości 623,975 km.
I – część opisowa.

Rysunek 10. Lokalizacja analizowanych odcinków dróg krajowych na terenie powiatu żywieckiego.

Źródło: Mapy akustyczne dla dróg krajowych w województwie śląskim o łącznej długości 623,975 km.
I – część opisowa.

Wyniki badań zawierały zestawienie wielkości obszaru oraz ilości budynków narażonych na przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu. Zebrano je w dwóch tabelach opisujących wskaźnik L_N długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00) oraz wskaźnik L_{DWN} (długookresowy średni poziom dźwięku, wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (od godz. 6⁰⁰ do godz. 18⁰⁰), pory wieczoru (od godz. 18⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) oraz pory nocy (od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰). Dane o przekroczeniach zostały zestawione w tabelach.

Tabela 12. Przekroczenia wartości L_{DWN} [dB] dla drogi ekspresowej S1.

Droga krajowa nr 1, odcinek: Węgierska Górka – Milówka, Droga ekspresowa S1, odcinek: Węzeł Buczkowice – Węzeł Żywiec Browar, jednostka: powiat żywiecki					Wskaźnik hałasu L_{DWN} [dB]
Kryterium	do 5 dB	5 dB -10 dB	10 dB -15 dB	15 dB-20 dB	pow. 20dB
	Stan warunków akustycznych środowiska				
	nieдобry		zły		Bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,083	0,005	0,008	0,000	0,000
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,257	0,019	0,000	0,000	0,000
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,813	0,066	0,000	0,000	0,000
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	2	1	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
Inne obiekty budowlane istotne z punktu widzenia ochrony przed hałasem (liczba obiektów)	0	0	0	0	0

Źródło: GDDKiA

Tabela 13. Przekroczenia wartości L_N [dB] dla drogi ekspresowej S1.

Droga krajowa nr 1, odcinek: Węgierska Górka – Milówka, Droga ekspresowa S1, odcinek: Węzeł Buczkowice – Węzeł Żywiec Browar, jednostka: powiat żywiecki					Wskaźnik hałasu L_N [dB]
Kryterium	do 5 dB	5 dB -10 dB	10 dB -15 dB	15 dB-20 dB	pow. 20dB
	Stan warunków akustycznych środowiska				
	nieдобry		zły		Bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,079	0,002	0,007	0,000	0,000
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,257	0,038	0,00	0,000	0,000
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,818	0,121	0,000	0,000	0,000
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	3	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0

Droga krajowa nr 1, odcinek: Węgierska Górka – Milówka, Droga ekspresowa S1, odcinek: Węzeł Buczkowice – Węzeł Żywiec Browar, jednostka: powiat żywiecki					Wskaźnik hałasu L_N [dB]
Inne obiekty budowlane istotne z punktu widzenia ochrony przed hałasem (liczba obiektów)	0	0	0	0	0

Źródło: GDDKiA

Jak wynika z badań poziomów hałasu przeprowadzonych przez GDDKiA, w okolicy drogi ekspresowej S1 mogą wystąpić przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku w powietrzu w zakresie od 5 do 15 dB.

Hałas kolejowy

Przez Miasto Żywiec przebiegają dwie linie kolejowe mogące być potencjalnymi źródłami hałasu:

- Linia kolejowa nr 97 relacji Skawina – Żywiec;
- Linia kolejowa nr 139 relacji Katowice – Skalitz-Serafinov.

W związku z ich istnieniem, na obszarach przez które przebiegają torowiska, może wystąpić potencjalne zagrożenie nadmiernym hałasem, którego źródłem jest kolej.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z prowadzoną działalnością przemysłową. Jeżeli dla podmiotu stwierdzono, na podstawie przeprowadzonych badań, przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu, starosta powiatowy wydaje decyzję określającą dopuszczalne poziomy hałasu. Uciążliwość hałasu emitowanego z obiektów przemysłowych zależy między innymi od ich ilości, czasu pracy czy odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej.

5.2.3. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Wzrost średnich temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym powoduje zwiększenie się poziomów dźwięków – zwłaszcza tych generowanych przez urządzenia mechaniczne oraz elektryczne. Wzrost temperatury wymusza również, intensywniejsze działanie układów chłodzących co również może powodować uciążliwości dla środowiska, zwłaszcza w gminach gdzie naturalny krajobraz uległ największym przekształceniom. Aby zmniejszyć negatywny wpływ wysokich temperatur należy zwiększać ilość terenów zielonych.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie zagrożenia hałasem można zaliczyć wszelkiego rodzaju zdarzenia losowe, powodujące nagłe zwiększenie emisji dźwięku.

Działania edukacyjne

Zwiększenie świadomości mieszkańców dotyczącej zagrożenia nadmiernym poziomem dźwięku powietrzu, zwłaszcza przy nieustannie rosnącej ilości pojazdów mechanicznych, powinno być jednym z priorytetów jednostek samorządu terytorialnego. Ważnym krokiem w tym kierunku

może być organizacja szkoleń, dla mieszkańców gminy, mających na celu propagowanie wiedzy na temat zagrożeń związanych z hałasem oraz sposobów niwelowania jego skutków.

Monitoring środowiska

Monitoring poziomów dźwięku w Województwie Śląskim prowadzony jest przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach. Badania obejmują okolice dróg o dużym natężeniu ruchu, okolice linii kolejowych oraz lotnisk. Prowadzone są one zgodnie z "Programem Państwowego Monitoringu Środowiska województwa Śląskiego na lata 2016-2020". Ponadto zarządcy dróg krajowych oraz wojewódzkich zobowiązani są do sporządzenia map akustycznych dla dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów na rok.

5.2.4. Analiza SWOT

Klimat akustyczny	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Ryzyko przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku dotyczy ograniczonych obszarów miasta;	<ul style="list-style-type: none"> Natężenie ruchu komunikacyjnego, Przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku w powietrzu w okolicach drogi ekspresowej S-1; Możliwość wystąpienia hałasu związanego z przemysłem;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Monitorowanie poziomów hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych, Poprawa stanu technicznego ciągów komunikacyjnych, Uwzględnianie w Planach Zagospodarowania Przestrzennego odległości od źródeł hałasu,	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększająca się ilość samochodów, Brak wystarczających środków na inwestycje związane z poprawą środowiska akustycznego;

5.3. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

5.3.1. Stan wyjściowy

Zagadnienia dotyczące ochrony ludzi i środowiska przed niekorzystnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych regulowane są przepisami dotyczącymi:

- ochrony środowiska,
- bezpieczeństwa i higieny pracy,
- prawa budowlanego,
- zagospodarowania przestrzennego,
- przepisami sanitarnymi.

Jako promieniowanie niejonizujące określa się promieniowanie, którego energia oddziałująca na każde ciało materialne nie wywołuje w nim procesu jonizacji. Promieniowanie to związane jest ze zmianami pola elektromagnetycznego. Poniżej zestawiono potencjalne źródła omawianego promieniowania:

- urządzenia wytwarzające stałe pole elektryczne i magnetyczne,
- urządzenia wytwarzające pole elektryczne i magnetyczne o częstotliwości 50 Hz, (stacje i linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia),
- urządzenia wytwarzające pole elektromagnetyczne o częstotliwości od 1 kHz do 300 GHz, (urządzenia radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne),
- inne źródła promieniowania z zakresu częstotliwości: 0 - 0,5 Hz, 0,5 - 50 Hz oraz 50-1000 Hz.

Zagadnienia dotyczące promieniowania niejonizującego są określone przez Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. 2003r., Nr 192, poz. 1883).

Dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, rozporządzenie ustala odrębną wartość składowej elektrycznej pola w wysokości 7 V/m.

Dla pozostałych terenów, na których przebywanie ludzi jest dozwolone bez ograniczeń, rozporządzenie ustala wysokość składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego o częstotliwości 50 Hz w wysokości 10 kV/m, natomiast składowej magnetycznej w wysokości 60 A/m. ponadto rozporządzenie określa:

- dopuszczalne poziomy elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego;
- metody kontroli dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych;
- metody wyznaczania, dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych, jeżeli w środowisku występują pola elektromagnetyczne z różnych zakresów częstotliwości.

5.3.2. Źródła promieniowania elektromagnetycznego

Na terenie Gminy Żywiec źródła promieniowania niejonizującego stanowią:

- linie i stacje elektroenergetyczne wysokich napięć,
- urządzenia radiokomunikacyjne, urządzenia radionawigacyjne i radiolokacyjne.

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez Starostwo Powiatowe w Żywcu, na terenie Miasta Żywca zlokalizowanych jest 49 źródeł promieniowania elektromagnetycznego. Informacje na temat tych źródeł przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 14. Rejestr instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne na terenie Miasta Żywca.

Lp.	Numer zgłoszenia	Data zarejestrowania zgłoszenia	Adres instalacji	Użytkownik instalacji
1.	02/2011	19.01.2011	Żywiec, ul. Dworcowa 12	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7 02-677 Warszawa
2.	03/2011	19.01.2011	Żywiec, ul. Grunwaldzka 5	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7 02-677 Warszawa
3.	04/2011	19.01.2011	Żywiec, ul. Folwark 14	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7 02-677 Warszawa
4.	13/2011	09.05.2011	Żywiec, ul. Kabaty 4 Aktualizacja zgłoszenia z dn. 08.11.2012r. Zn. WOŚ.6221.1.28.2012	IT Polpager S.A. Ul. Pawia 55 01-030 Warszawa
5.	14/2011	10.05.2011	Żywiec, ul. Przemysłowa 25	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7 02-677 Warszawa
6.	15/2011	19.05.2011	Żywiec, ul. Kopernika 71	Polkomtel S.A. ul. Postępu 3, 02-677 Warszawa
7.	18/2011	18.05.2011	Juszczyna dz. Nr 1229	Polkomtel S.A. ul. Postępu 3, 02-677 Warszawa
8.	23/2011	02.06.2011	TSR Żywiec/G. Grojec	TP EmiTel Sp. z o.o. Ul. Pilotów 4c 31-462 Kraków
9.	24/2011	02.06.2011	Grunwaldzka 5, 34-300 Żywiec	TP EmiTel Sp. z o.o. Ul. Pilotów 4c 31-462 Kraków
10.	26/2011	03.06.2011	Żywiec Centrum	PTK CENTERTEL Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie Okręg Katowice Ul. Sowińskiego 4, 40-018 Katowice
11.	34/2011	27.06.2011	Żywiec Grojec Emitel 54285 (zmiana danych instalacji pismo zn. WOŚ.6221.35.2012)	Polska Telefonia Cyfrowa Sp. z o.o. Aleje Jerozolimskie 181 02-222 Warszawa
12.	41/2011	01.07.2011	Żywiec Mobile ul. Grunwaldzka 5	PTK CENTERTEL Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie Okręg Katowice Ul. Sowińskiego 4, 40-018 Katowice
13.	46/2011	20.07.2011	Żywiec, ul. Przemysłowa	PTK CENTERTEL Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie Okręg Katowice Ul. Sowińskiego 4,

Lp.	Numer zgłoszenia	Data zarejestrowania zgłoszenia	Adres instalacji	Użytkownik instalacji
				40-018 Katowice
14.	48/2011	20.07.2011	Żywiec Browar	PTK CENTERTEL Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie Okręg Katowice Ul. Sowińskiego 4, 40-018 Katowice
15.	53/2011	22.07.2011	Żywiec, ul. Żeromskiego 7	Polska Telefonia Cyfrowa Sp. z o.o. Aleje Jerozolimskie 181 02-222 Warszawa
16.	54/2011	22.07.2011	Żywiec ul. Moszczanicka 58	Polska Telefonia Cyfrowa Sp. z o.o. Aleje Jerozolimskie 181 02-222 Warszawa
17.	57/2011	25.07.2011	Żywiec ul. Sienkiewicza 19 34-300 Żywiec	Polska Telefonia Cyfrowa Sp. z o.o. Aleje Jerozolimskie 181 02-222 Warszawa
18.	58/2011	25.07.2011	34-300 Żywiec, ul. Przemysłowa 25	TP EmiTel Sp. z o.o. Ul. Pilotów 4c 31-462 Kraków
19.	62/2011	28.07.2011	Żywiec Zabłocie	ENION Sp. akcyjna Oddział w Bielsku-Białej Rejon Wysokich Napięć ul. Czechowicka 25, 43- 300 Bielsko-Biała
20.	68/2011	29.07.2011	34-300 Żywiec, ul. Folwark 14	PTK CENTERTEL Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie Okręg Katowice Ul. Sowińskiego 4, 40-018 Katowice
21.	73/2011	04.08.2011	34-300 Żywiec Sporysz, Ul. Grunwaldzka 5	PTK CENTERTEL Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie Okręg Katowice Ul. Sowińskiego 4, 40-018 Katowice
22.	75/2011	08.08.2011	Żywiec, ul. Wesola 69	EXATEL S.A. Ul. Perkuna 47 04-164 Warszawa
23.	77/2011	12.08.2011	34-300 Żywiec, ul. Folwark 14	Polska Telefonia Cyfrowa Sp. z o.o. Aleje Jerozolimskie 181 02-222 Warszawa
24.	79/2011	14.09.2011	Żywiec Browar 34-300 Żywiec	Polkomtel S.A. ul. Postępu 3, 02-677 Warszawa
25.	81/2011	16.09.2011	Żywiec Dworcowa 54258	Polska Telefonia Cyfrowa Sp. z o.o. Aleje Jerozolimskie 181 02-222 Warszawa
26.	82/2011	20.09.2011	Żywiec Centrum	Polkomtel S.A. ul. Postępu 3, 02-677 Warszawa

Lp.	Numer zgłoszenia	Data zarejestrowania zgłoszenia	Adres instalacji	Użytkownik instalacji
27.	83/2011	29.09.2011	Folwark 14 34-300 Żywiec	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7 02-677 Warszawa
28.	85/2011	06.10.2011	Żywiec WEST, ul. Kabaty 4	Polkomtel S.A. ul. Postępu 3, 02-677 Warszawa
29.	89/2011	21.12.2011	34-300 Żywiec ul. Żeromskiego 6	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7 02-677 Warszawa
30.	03/2012	22.02.2012	Linia elektroenergetyczna relacji Komorowie-Żywiec od słupa nr 69.	TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Bielsku- Białej Rejon Wysokich Napięć ul. Czechowicka 25 43-300 Bielsko-Biała
31.	05/2012	28.02.2012	Stacja elektroenergetyczna 110/30/15 kV Żywiec, Wesoła	TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Bielsku- Białej Rejon Wysokich Napięć ul. Czechowicka 25 43-300 Bielsko-Biała
32.	06/2012	28.02.2012	Napowietrzna linia elektroenergetyczna 110kV Szczyrk-Żywiec	TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Bielsku- Białej Rejon Wysokich Napięć ul. Czechowicka 25 43-300 Bielsko-Biała
33.	10/2012	07.03.2012	Napowietrzna linia elektroenergetyczna 110kV Zabłocie-Sporysz	TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Bielsku- Białej Rejon Wysokich Napięć ul. Czechowicka 25 43-300 Bielsko-Biała
34.	11/2012	07.03.2012	Napowietrzna linia elektroenergetyczna 110kV Węgierska Górka- Zabłocie	TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Bielsku- Białej Rejon Wysokich Napięć ul. Czechowicka 25 43-300 Bielsko-Biała
35.	12/2012	12.03.2012	Napowietrzna linia elektroenergetyczna 110kV Żywiec-Sporysz	TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Bielsku- Białej Rejon Wysokich Napięć ul. Czechowicka 25 43-300 Bielsko-Biała
36.	15/2012	25.04.2012	Stacja elektroenergetyczna 110/15kV Sporysz	TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Bielsku- Białej Rejon Wysokich Napięć ul. Czechowicka 25 43-300 Bielsko-Biała
37.	09/2013	15.07.2013	TSR Żywiec, g. Grojec, 34-300 Żywiec	EmiTel Sp. z o.o. 31-403 Kraków, ul. Kamienna 21
38.	14/2013	25.07.2013	Radiolinia Żywiec	TAURON Dystrybucja S.A. ul. Jasnogórska 11, 31-358 Kraków
39.	18/2013	29.08.2013	Stacja bazowa ŻYWIEC KABATY 4474	PTK Centertel Sp.z o.o. , ul. Skierniewicka 10a 01-230 Warszawa
40.	19/2013	04.09.2013	Żywiec- Leśna	T-Mobile Polska S.A. Ul. Marynarska 12 02-674 Warszawa

Lp.	Numer zgłoszenia	Data zarejestrowania zgłoszenia	Adres instalacji	Użytkownik instalacji
41.	27/2013	21.10.2013	Stacja bazowa BT_22887 Żywiec Browar	Polkomtel Sp. z o.o. Warszawa ul. Postępu 3
42.	28/2013	21.10.2013	Stacja bazowa BT_24151 Żywiec Kopernika	Polkomtel Sp. z o.o. Warszawa ul. Postępu 3
43.	30/2013	08.01.2014	Stacja Bazowa BT_22129 Żywiec_East ul. Folwark 14	Polkomtel Sp. z o.o. Warszawa ul. Postępu 3
44.	1/2015 WOŚ.6221.2.36.2014	21.01.2015r.	Stacja Bazowa 1882 ŻYWIEC ZABŁOCIE 31199OLL zlokalizowana w Żywcu 34-300 przy ul. Ks. Stanisława Słonki 24	Orange Polska S.A. Al. Jerozolimskie 160 02-326 Warszawa
45.	6/2015 WOŚ.6221.1.28.2015	30.06.2015 r.	Stacja Bazowa BT_22128 Żywiec_West, zlokalizowana w Żywcu, ul. Kabaty 4	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Postępu 3 02-676 Warszawa
46.	7/2015 WOŚ.6221.1.32.2015	1.10.2015 r.	Stacja ZYW2020_A - g. Grojec, 34-300	P\$ Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7 02-677 Warszawa
47.	7/2016 WOŚ.6221.1.36.2016	5.09.2016r.	stacja bazowa OM Żywiec/ ul. Piłsudskiego 34-300 Żywiec, ul. Piłsudskiego 52	EmiTel Sp. z o.o. ul. Wołoska 22 02-675 Warszawa
48.	4/2017 WOŚ.6221.1.16.2017	07.04.2017r.	stacja bazowa ZYW2009_F 34-300 Żywiec, ul. Żeromskiego 6	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7 02-677 Warszawa
49.	1/2018 WOŚ.6221.1.1.2018	5.01.2018r.	Sieć Łączności Dostępowej Ethernet – ZYWIWO11 – ZZYWIM00003ANT011 ul. Folwark 14, 34-300 Żywiec	Netia S.A. ul. Poleczki 13 02-822 Warszawa

źródło: Starostwo Powiatowe w Żywcu

Badania monitoringu poziomu pól elektromagnetycznych w roku 2017, prowadzone przez WIOŚ objęły swoim zasięgiem Miasto Żywiec. Punkt pomiarowy był zlokalizowany na Rynku. Wyniki tych badań przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 15. Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych na terenie Miasta Żywca w roku 2017.

Lp.	Punkt pomiarowy poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku	Natężenie pola elektrycznego E^{**} [V/m]	Niepewność pomiaru $UE_{0,95}$ [V/m]
1.	P-1 (139/PEM/m) Rynek Miasto – Żywiec	0,16 ^{***}	±0,04

źródło: WIOŚ w Katowicach

gdzie:

- E^{**} [V/m] - średnia wartość arytmetyczna wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego w zakresie częstotliwości 100 kHz – 3 GHz, w danym punkcie obserwacji, w środowisku,

- $E = 0,16 \text{ [V/m]}$ ^{****}) – wartość średniej, poniżej progu czułości sondy pomiarowej

Dopuszczalna wartość poziomu pól elektromagnetycznych w powietrzu wynosi 7 V/m. Jak wynika z powyższej tabeli, w otoczeniu badanych źródeł pól elektromagnetycznych będących przedmiotem pomiarów nie stwierdzono miejsc występowania poziomów pól elektromagnetycznych o wartościach wyższych od dopuszczalnych. Analizując powyższe wyniki oraz wieloletnie badania pól elektromagnetycznych prowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, pozwala założyć, że również na terenie Miasta Żywiec brak jest realnego zagrożenia nadmiernym poziomem pól elektromagnetycznych. Pomimo braku odnotowanych przekroczeń niezbędny jest nadzór nad istniejącymi oraz potencjalnymi źródłami tego promieniowania.

5.3.3. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Wzrost temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym może powodować zmiany w rozchodzeniu się pól elektromagnetycznych wokół emiterów a w efekcie negatywny wpływ na ludność oraz środowisko. W celu zmniejszenia takiego wpływu należy zwiększać powierzchnię terenów zielonych oraz brać pod uwagę czynniki klimatyczne, podczas wybierania lokalizacji dla źródeł promieniowania elektromagnetycznego.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie promieniowania elektromagnetycznego można zaliczyć wszelkiego awarie urządzeń powodujące nadmierną emisję promieniowania mogącą negatywnie wpłynąć na środowisko oraz organizmy żywe. Szkodliwość promieniowania PEM zależy od częstotliwości oraz natężenia pola oddziaływującego, powierzchni narażonej na oddziaływanie oraz czasu ekspozycji. Do szkodliwych skutków promieniowania elektromagnetycznego można zaliczyć m. in. podniesienie temperatury tkanek (co może doprowadzić nawet do ich uszkodzenia) oraz stymulacje mięśni i układu nerwowego poprzez prąd indukowany promieniowaniem.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne na terenie gminy powinny skupić się wokół zwiększenia świadomości mieszkańców na temat zagrożeń związanych z promieniowaniem elektromagnetycznym oraz urządzeniami, które takie promieniowanie emitują.

Monitoring środowiska

Monitoring poziomów promieniowania elektromagnetycznego w województwie śląskim prowadzony jest przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach. Badania prowadzone są w miastach o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys., w miastach o liczbie ludności poniżej 50 tys. oraz na terenach wiejskich.

5.3.4. Analiza SWOT

Promieniowanie elektromagnetyczne	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Brak przekroczeń poziomów promieniowania PEM, na terenie Miasta Żywca,	<ul style="list-style-type: none"> Duże zagęszczenie emiterów pól elektromagnetycznych na terenie Miasta Żywiec,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Monitoring poziomów PEM na terenie Żywca, Uwzględnianie w Planach Zagospodarowania Przestrzennego źródeł promieniowania PEM,	<ul style="list-style-type: none"> Umieszczanie nowych źródeł PEM w pobliżu już istniejących co może spowodować spotęgowanie efektu wytwarzanych pól.

5.4. Gospodarowanie wodami

5.4.1. Stan wyjściowy - wody powierzchniowe

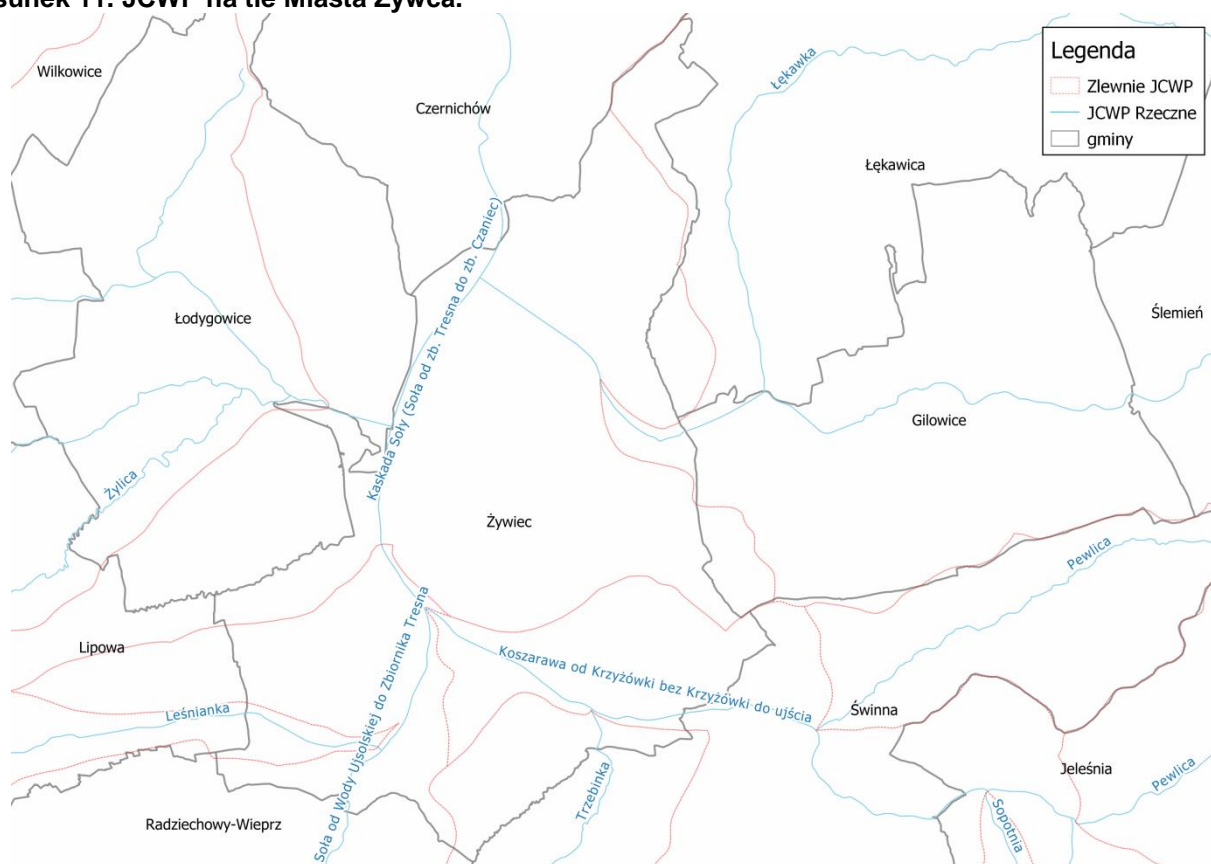
Obszar Miasta Żywca leży w zlewniach następujących rzecznych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP)

Tabela 16. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze Miasta Żywca.

Kod JCWP	Nazwa JCWP
RW2000021329553	Kaskada Soły (Soła od zb. Tresna do zb. Czaniec)
RW2000122132389	Leśnianka
RW20001221324929	Trzebinka
RW20001221327899	Łękawka
RW2000142132499	Koszarawa od Krzyżówki bez Krzyżówki do ujścia
RW200014213259	Soła od Wody Ujsolskiej do Zbiornika Tresna
RW200062132749	Żylica

źródło: Aktualizacja Programu Wodno-Środowiskowego Kraju, Warszawa 2016

Rysunek 11. JCWP na tle Miasta Żywca.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

5.4.2. Stan wyjściowy - wody podziemne

Miasto Żywiec znajduje się w zasięgu Jednolitej Części Wód Podziemnych JCWPd nr 158. Położenie Miasta Żywca na jej tle przedstawiono poniżej.

Rysunek 12. Miasto Żywiec na tle JCWPd.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

Informacje na jego temat znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 17. Charakterystyka JCWPd nr 158.

Powierzchnia	1 482,8 km ²
Region	Górnej Wisły
Województwo	Śląskie, Małopolskie
Powiaty	<u>Śląskie</u> : bielski, M. Bielsko-Biała, cieszyński, żywiecki Małopolskie: chrzanowski, oświęcimski, wadowicki, suski
Głębokość występowania wód słodkich	od 0,3 do 73 m

źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna.

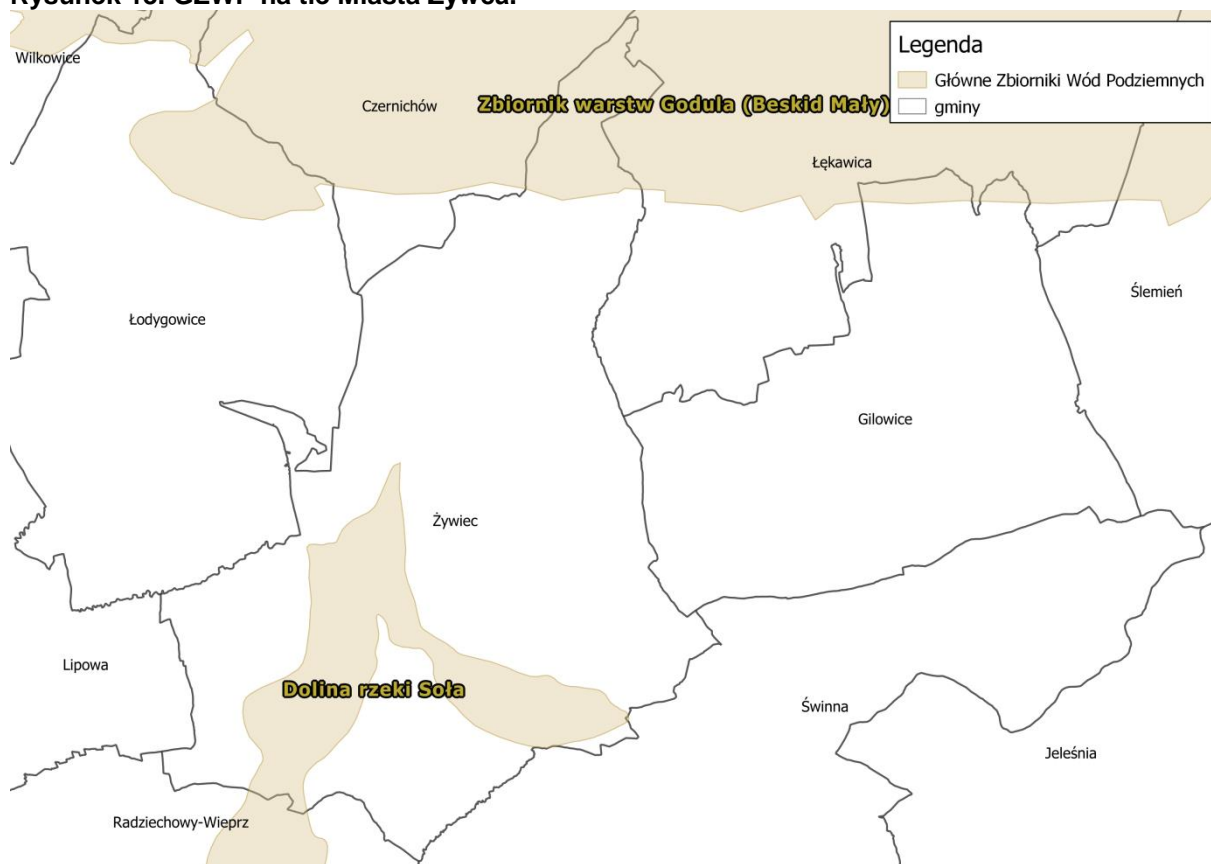
Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Miasto Żywiec obejmują swoim zasięgiem dwa Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP):

- GZWP nr 447 „Zbiornik warstw Godula (Beskid Mały)”;
- GZWP nr 446 „Dolina rzeki Soła”.

Ich położenie na tle Miasta Żywca zostało przedstawione poniżej.

Rysunek 13. GZWP na tle Miasta Żywca.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

5.4.3. Jakość wód - wody powierzchniowe

Stan rzek

Podstawową jednostką gospodarki wodnej w myśl polskiego prawa, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną jest Jednolita Część Wód (JCW). Jednolite części wód dzielimy na Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP) i Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd). Informacje na temat stanu wód JCWP zlokalizowanych na terenie Miasta Żywca, uzyskane od PGW WP, zebrano w tabeli.

Tabela 18. Stan JCWP zlokalizowanych na terenie Miasta Żywca wg Aktualizacji Programu Wodno-środowiskowego Kraju.

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód	Status	Zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
RW2000021329553	Kaskada Soły (Soła od zb. Tresna do zb. Czaniec)	dobry i powyżej dobrego	poniżej dobrego	zły	silnie zmieniona	zagrożona
RW2000122132389	Leśnianka	dobry i powyżej dobrego	dobry	dobry	silnie zmieniona	niezagrożona
RW20001221324929	Trzebinka	co najmniej dobry	dobry	dobry	naturalna	niezagrożona
RW20001221327899	Łękawka	dobry i powyżej	dobry	dobry	silnie zmieniona	niezagrożona

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód	Status	Zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
		dobrego				
RW2000142132499	Koszarawa od Krzyżówki bez Krzyżówki do ujścia	umiarkowany	poniżej dobrego	zły	silnie zmieniona	zagrożona
RW200014213259	Soła od Wody Ujsolskiej do Zbiornika Tresna	słaby	poniżej dobrego	zły	naturalna	zagrożona
RW200062132749	Żylica	umiarkowany	poniżej dobrego	zły	silnie zmieniona	niezagrożona

źródło: Aktualizacja Programu Wodno-środowiskowego Kraju.

W roku 2018, prowadzone były badania stanu wód JCWP, zlokalizowanych na obszarze Miasta Żywca. Schemat oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych przedstawiono poniżej.

Rysunek 14. Schemat oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych.

Stan wód		Stan chemiczny	
		Dobry stan chemiczny	Stan chemiczny poniżej dobrego
Stan ekologiczny / potencjał ekologiczny	Bardzo dobry stan ekologiczny / potencjał ekologiczny dobry lub powyżej dobrego	Dobry stan wód	Zły stan wód
	Dobry stan ekologiczny / potencjał ekologiczny dobry lub powyżej dobrego	Dobry stan wód	Zły stan wód
	Umiarkowany stan ekologiczny / umiarkowany potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód
	Słaby stan ekologiczny / słaby potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód
	Zły stan ekologiczny / zły potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód

źródło: WIOŚ.

Ocena stanu tych wód przedstawiona została poniżej.

Tabela 19. Ocena stanu JCWP Miasta Żywca, w roku 2018.

L.p.	Nazwa rzeki	Soła	Leśnianka	Koszarawa	Żylica	Łękawka	Soła
1.	Nazwa JCWP	Soła od Wody Ujsolskiej do zb. Tresna	Leśnianka	Koszarawa od Krzyżówki bez Krzyżówki do ujścia	Żylica	Łękawka	Kaskada Soły
2.	Nazwa stanowiska	Soła-wpływ do zb. Tresna	Leśnianka – ujście do Soły	Koszarawa – ujście do Soły	Żylica – wpływ do zb. Tresna	Łękawka – ujście do zb. Tresna	Zbiornik Międzybrodzie – w rejonie zapory
3.	Klasa elementów biologicznych	-	-	3	5	4	-
4.	Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1-3.5)	-	-	2	2	>2	1
5.	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6)	-	-	1	2	2	-
6.	Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego wód	-	-	Umiarkowany potencjał ekologiczny	Zły potencjał ekologiczny	Słaby potencjał ekologiczny	-
7.	Rok wykonania klasyfikacji stanu chemicznego	-	-	2018	2018	2018	-

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

L.p.	Nazwa rzeki	Soła	Leśnianka	Koszarawa	Żylica	Łękawka	Soła
8.	Klasyfikacja stanu chemicznego wód	Stan chemiczny poniżej dobrego	-	Stan chemiczny poniżej dobrego	Stan chemiczny poniżej dobrego	Stan chemiczny poniżej dobrego	Stan chemiczny poniżej dobrego
9.	Rok wykonania klasyfikacji stanu chemicznego	2018	-	2018	2018	2018	2018
10.	Klasyfikacja stanu wód	Zły stan wód	-	Zły stan wód	Zły stan wód	Zły stan wód	Zły stan wód
11.	Rok wykonania klasyfikacji stanu wód	2019	-	2019	2019	2019	2019

źródło: GIOŚ.

5.4.4. Jakość wód - wody podziemne

Informacje na temat stanu jakości wód podziemnych JCWPd nr 158 przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 20. Wyniki oceny stanu wód podziemnych dla JCWPd nr 158.

Kod JCWPd	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Status	Zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
PLGW2000158	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

źródło: Aktualizacja Programu Wodno-środowiskowego Kraju.

5.4.5 Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Przeprowadzone analizy wskazują na zwiększenie się prawdopodobieństwa występowania powodzi błyskawicznych, wywołanych gwałtownymi zjawiskami pogodowymi, mogących spowodować zalewanie obszarów, na których gospodarka przestrzenna prowadzona jest w sposób nieodpowiedni. Przewidywane jest również skrócenie się okresu zalegania warstwy śnieżnej co może mieć skutki pozytywne (mniejsze prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi roztopowych) jak i negatywne (niedobór wód i susze).

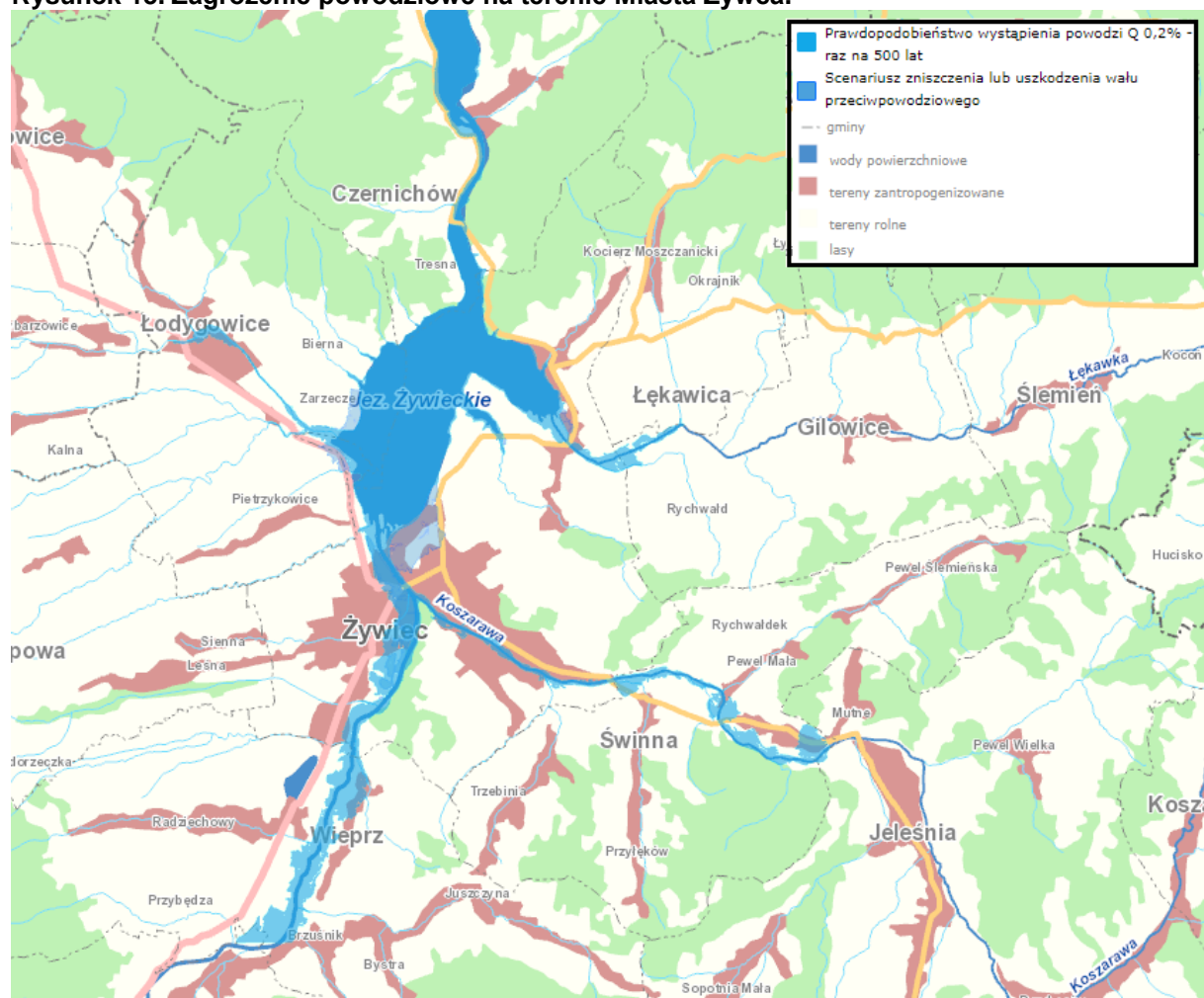
Planowane działania mają na celu usprawnienie funkcjonowania w warunkach nadmiaru, jak i niedoboru wody. Osiągnięcie tego planowane jest poprzez zreformowanie struktur gospodarki wodnej z uwzględnieniem adaptacji do zmian klimatu, opracowanie i wdrożenie metod oceny ryzyka powodziowego a także opracowania metod ograniczających prawdopodobieństwo wystąpienia suszy.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Zagrożenie powodzią oraz podtopieniami

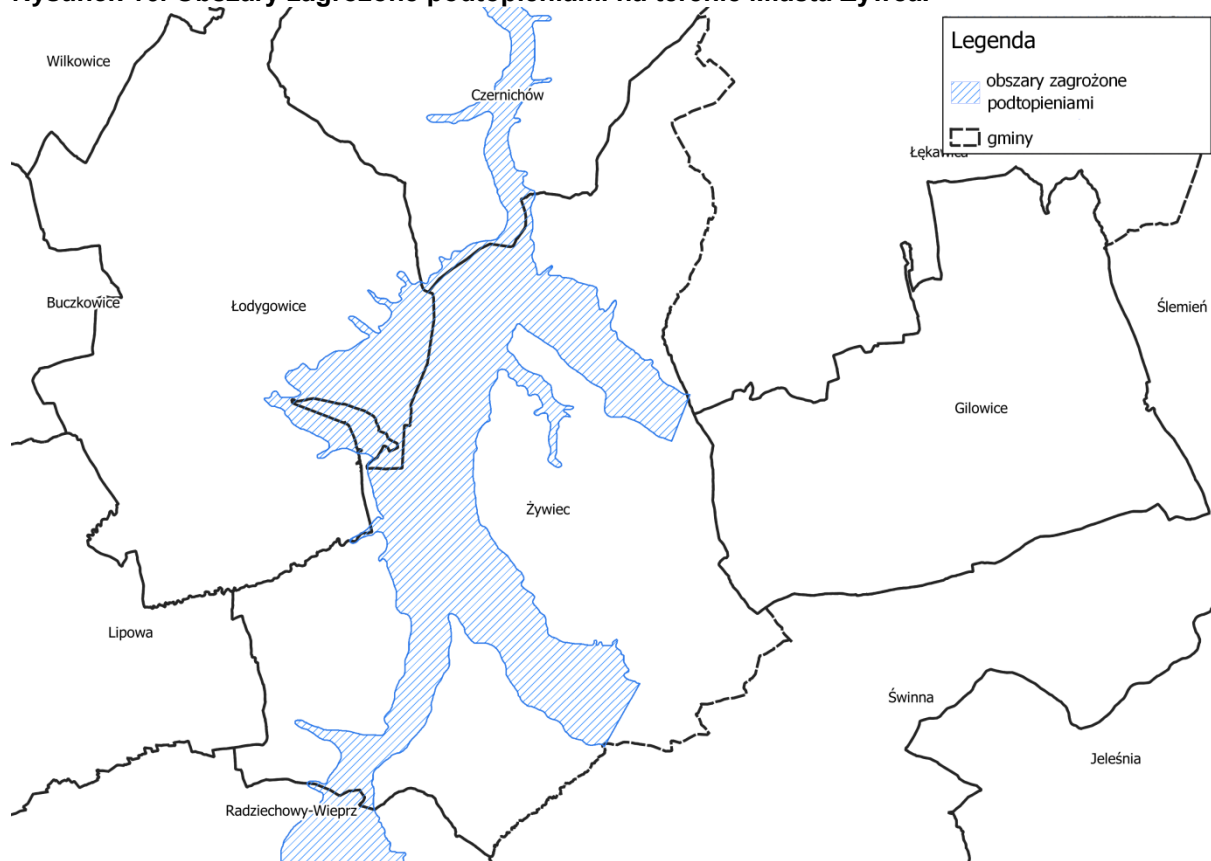
Zgodnie z danymi Państwowej Służby Hydrologicznej, na terenie Miasta Żywiec znajdują się tereny zagrożone powodzią oraz podtopieniami. Przedstawione zostały poniżej.

Rysunek 15. Zagrożenie powodziowe na terenie Miasta Żywca.

Źródło: ISOK

Rysunek 16. Obszary zagrożone podtopieniami na terenie Miasta Żywca.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PIG-PIB

Susza

Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu. Ze względu na warunki meteorologiczne i klimatyczne, problemy rolnicze, warunki hydrologiczne i skutki gospodarcze wyróżnia się kolejne etapy rozwoju suszy:

- Susza meteorologiczna - określana jako okres trwający na ogół od miesięcy do lat, w którym dopływ wilgoci do danego obszaru spada poniżej stanu normalnego w danych warunkach klimatycznych uwilgotnienia;
- Susza rolnicza - definiowana jako okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie;
- Susza Hydrologiczna - odnosząca się do okresu, gdy przepływy w rzekach spadają poniżej przepływu średniego, a w przypadku przedłużającej się suszy meteorologicznej obserwuje się znaczne obniżenie poziomu zalegania wód podziemnych;
- Susza w sensie gospodarczym - będącą skutkiem wymienionych procesów fizycznych odnoszącą się do zagadnień ekonomicznych w obszarze działalności człowieka dotkniętego suszą.⁶

⁶ www.posucha.imgw.pl

Dużym zagrożeniem dla wód jest spływ zanieczyszczeń z powierzchni ziemi. Można do nich zaliczyć spływ rolniczy, którego źródłem są przede wszystkim nawozy, oraz spływ zanieczyszczeń osiadających na podłożu (w taki sposób osiadać mogą także zanieczyszczenia powietrza). Spływ rolniczy powoduje przedostawanie się do wód dużego ładunku nawozowego co może sprzyjać niekontrolowanemu wzrostowi glonów, czego skutkiem jest zmniejszenie się ilości tlenu w wodach i pogorszenie się warunków życia dla fauny wodnej. Spływ zanieczyszczeń osiadających na powierzchni ziemi może powodować pogorszenie się stanu chemicznego wód.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące gospodarowania wodami powinny dotyczyć zagadnień takich jak: racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, ochrona wód przed zanieczyszczeniami oraz zwiększenie świadomości na temat wpływu rolnictwa na stan wód.

Monitoring środowiska

Monitoring wód powierzchniowych oraz podziemnych w województwie śląskim prowadzony jest przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach. W ramach monitoringu prowadzone są badania wód rzecznych, jeziornych oraz podziemnych. Wykonawcą monitoringu wód podziemnych (chemicznego i ilościowego) jest Państwowa Służba Hydrogeologiczna (PSH).

5.4.6. Analiza SWOT

Gospodarowanie wodami	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Dobrze rozwinięta sieć hydrograficzna gminy; Dobry stan ilościowy i jakościowy JCWPd; Stały monitoring wód powierzchniowych;	<ul style="list-style-type: none"> Zły stan ogólny JCWP; Niska świadomość ekologiczna mieszkańców; Brak punktu pomiarowego jakości wód podziemnych na terenie Miasta Żywiec; Na terenie Miasta Żywca występują tereny zagrożone powodzią oraz podtopieniami;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Poprawa jakości Jednolitych Części Wód Powierzchniowych, Zwiększenie retencji powierzchni terenu; Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie racjonalnego wykorzystywania zasobów wodnych.	<ul style="list-style-type: none"> Przedostawanie się zanieczyszczeń do wód powierzchniowych gminy; Występowanie zjawiska suszy; Występowanie powodzi oraz podtopień.

5.5. Gospodarka wodno-ściekowa

5.5.1. Sieć wodociągowa

Miasto Żywiec posiada wodociągową sieć rozdzielczą o długości 220,4 km z 5 292 połączeniami do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego zamieszkania. W 2018 roku dostarczono nią 787,0 dam³ wody. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci wodociągowej na terenie Miasta Żywca.

Tabela 21. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Miasta Żywca (stan na 31.12.2018 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	220,4
2.	Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	5 292
3.	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	787,0
4.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	27 925
5.	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	89,0

źródło: GUS.

5.5.2. Sieć kanalizacyjna

Miasto Żywiec posiada sieć kanalizacyjną o długości 250,1 km z 5 415 przyłączami do budynków mieszkalnych oraz mieszkani zbiorowego. W 2018 roku odprowadzono nią 2 065,0 dam³. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci kanalizacyjnej na terenie Miasta Żywca.

Tabela 22. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Miasta Żywca (stan na 31.12.2018 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	250,1
2.	połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	5 415
3.	Ścieki odprowadzone	dam ³	2 065,0
4.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	27 163
5.	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	86,5

źródło: GUS.

5.5.3. Oczyszczanie ścieków komunalnych

Na terenie Miasta Żywca zlokalizowana jest jedna komunalna oczyszczalnia ścieków. Jest to oczyszczalnia biologiczna. Dane dotyczące oczyszczania ścieków na terenie gminy zebrano poniżej.

Tabela 23. Oczyszczanie ścieków na terenie Miasta Żywca w roku 2018.

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	Oczyszczalnie mechaniczne	szt.	0
2.	Oczyszczalnie biologiczne	szt.	0
3.	Oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów	szt.	1
4.	Ludność korzystająca z oczyszczalni	osoba	29 529
5.	Ścieki oczyszczane łącznie z wodami infiltracyjnymi i ściekami dowożonymi	dam ³	6 814
6.	Zbiorniki bezodpływowe	szt.	212 ⁷
7.	Oczyszczalnie przydomowe	szt.	10 ⁷

źródło: GUS.

5.5.4. Ujęcia wód⁸

Stacja uzdatniania wody znajdująca się na terenie Żywca zasilana jest w wodę z dwóch ujęć:

1. **Ujęcie powierzchniowo – brzegowe.** Składa się ono z betonowego jazu, znajdującego się na rzece Koszarawie. Jest to próg stały o szerokości 60 m i rzędnej korony 373,80 m n.p.m. Między progiem, a prawym brzegiem rzeki znajduje się upust płuczący, służący do płukania osadnika usytuowanego przed wlotem do ujęcia. Upust zamykany jest drewnianą zastawką z mechanizmem o napędzie ręcznym. Samo ujęcie usytuowane jest w ścianie przyczółka betonowego, zamykane jest ręcznie poprzez zastawkę drewnianą. Woda po przejściu przez okno wpływa do betonowej komory z kratą metalową, stąd odpływa dwoma rurociągami do piaskownika, w którym osadzają się większe zanieczyszczenia mineralne.
2. **Ujęcie infiltracyjne.** Ujęcie infiltracyjne zostało wykonane w latach 1975 – 1982 na lewym brzegu Koszarawy. Wykonywane było w dwóch etapach. Etap I obejmował budowę pięciu studni wraz z komorą zbiorczą i rurociągiem przesyłowym pod rzeką Koszarawą – ujęcie „stare”. Etap II stanowił budowę studni Raynera w odległości 1 km od jazu. Z planowanych 6 studni wybudowano tylko 2 i połączono je z ujęciem „starym”.

⁷ Dane za rok 2017

⁸ Urząd Miejski w Żywcu

Z racji małej wydajności ujęcia infiltracyjnego SUW korzysta z tego ujęcia w ograniczonym zakresie.

5.5.5. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany zachodzące obecnie w klimacie cechuje zwiększenie się gwałtowności zjawisk pogodowych. Częściej występują także skrajne zjawiska takie jak burze. Wiąże się to z dostarczeniem do sieci kanalizacyjnych dużych ilości wody w krótkim czasie. Infrastruktura może być nieprzygotowana na taką sytuację co może spowodować wydostawanie się wody, wraz z zanieczyszczeniami, z sieci kanalizacyjnej. Również przepustowość oczyszczalni ścieków może być niewystarczająca w przypadku wystąpienia gwałtownych zjawisk pogodowych. Aby zminimalizować efekty takich zjawisk należy brać je pod uwagę już na etapie planowania przedsięwzięć związanych z gospodarką wodno-ściekową.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie gospodarki wodnej można zaliczyć wszelkiego rodzaju wycieki i awarie sieci kanalizacyjnej powodujące zanieczyszczenie środowiska. Ponadto istnieje zagrożenie przedostania ścieków przemysłowych do środowiska jak i sieci kanalizacyjnej. Przyczyną mogą być awarie w zakładach przemysłowych oraz awarie podczas transportu ścieków. Przedostawanie się ścieków do środowiska może powodować przedostanie się szkodliwych substancji do gleb, a poprzez spływ powierzchniowy, również do wód. Zagrożenia związane z tymi procesami zostały opisane w rozdziale dotyczącym gospodarowania wodami.

Awarie sieci wodociągowej mogą doprowadzić do przerw w dostawie wód, lub skażenia wody pitnej co niesie za sobą bezpośrednie zagrożenie zdrowia ludności.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne na terenie gminy powinny skupić się wokół zwiększenia świadomości mieszkańców na temat roli sieci wodno-kanalizacyjnych w ochronie wód oraz propagowaniu racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi.

Monitoring środowiska

Oceną jakości wód pitnych na terenie Miasta Żywca zajmuje się Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żywcu. W celu wykonania takiej oceny wykorzystywane są wyniki próbek pobieranych i badanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną, a także wyniki uzyskane przez producentów wody w ramach prowadzonej kontroli wewnętrznej.

Badania jakości ścieków są natomiast prowadzone przez jednostki zarządzające oczyszczalniami ścieków oraz sieciami kanalizacyjnymi.

5.5.6. Analiza SWOT

Gospodarka wodno-ściekowa	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Około 89% mieszkańców gminy ma dostęp do sieci wodociągowej, • Około 86% mieszkańców ma dostęp do sieci kanalizacyjnej, 	<ul style="list-style-type: none"> • Przedostawanie się ścieków komunalnych do środowiska z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Inwentaryzacja oraz kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych; • Dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej; • Dalsza rozbudowa sieci wodociągowej; • Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków tam gdzie jest to uzasadnione; • Edukacja mieszkańców w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nieszczelne zbiorniki bezodpływowe, • Brak wystarczających środków na rozbudowę sieci kanalizacyjnej. • Rozwój budownictwa jednorodzinnego i letniskowego; • Uszkodzenia urządzeń sieciowych spowodowane gwałtownymi zjawiskami pogodowymi,

5.6. Zasoby surowców naturalnych

5.6.1. Stan aktualny

Wykaz złóż surowców zlokalizowanych na terenie Miasta Żywca zestawiono w poniższej tabeli opracowanej na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego.

Tabela 24. Surowce naturalne występujące na terenie Miasta Żywca.

Nazwa złoża	Gmina	Kopalina główna	Powierzchnia złoża [ha]	Stan zagospodarowania
Łękawica	Żywiec, Gilowice, Łękawica	Kruszywa naturalne	25,41	złożo rozpoznane wstępnie
Żywiec 3	Żywiec	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	17,77	eksploatacja złoża zaniechana
Żywiec Tresna	Żywiec, Pietrzykowice	Kruszywa naturalne	195,00	złożo eksploatowane okresowo

źródło: PIG-PIB.

5.6.2. Przepisy prawne

Zasady eksploatacji złóż surowców mineralnych zostały określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2019 poz. 868). Zgodnie z art. 21 ww. ustawy „działalność w zakresie:

1. Poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin, o których mowa w art. 10 ust. 1;
  - 1a. poszukiwania lub rozpoznawania kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla;
2. Wydobywania kopalin ze złóż:
  - 2a. poszukiwania i rozpoznawania złóż węglowodorów oraz wydobywania węglowodorów ze złóż;
3. Podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji,
4. Podziemnego składowania odpadów,
5. Podziemnego składowania dwutlenku węgla,

może być wykonywana po uzyskaniu koncesji.

Art. 22 ww. ustawy opisuje, w jakich przypadkach stosownej koncesji udziela: Minister właściwy do spraw środowiska, Wojewoda lub Starosta.

Uzyskanie koncesji nie jest konieczne w przypadku, gdy prowadzone działania służą zaspokojeniu potrzeb własnych osób fizycznych i spełniają odpowiednie warunki, gdyż zgodnie z „art. 4.1. Przepisów działu III-VIII oraz art. 168-174 nie stosuje się do wydobywania piasków i żwirów, przeznaczonych dla zaspokojenia potrzeb własnych osoby fizycznej, z nieruchomości stanowiących przedmiot jej prawa własności (użytkowania wieczystego), bez prawa rozporządzania wydobytą kopaliną, jeżeli jednocześnie wydobywanie:

- 1) będzie wykonywane bez użycia środków strzałowych
- 2) nie będzie większe niż 10 m³ w roku kalendarzowym;
- 3) nie naruszy przeznaczenia nieruchomości.

Ten, kto zamierza podjąć wydobywanie, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany z 7-dniowym wyprzedzeniem na piśmie zawiadomić o tym właściwy organ nadzoru

górniczego, określając lokalizację zamierzonych robót oraz zamierzony czas ich wykonywania.

W przypadku naruszenia wymagań określonych w ust. 1 i 2, właściwy organ nadzoru górniczego, w drodze decyzji, ustala prowadzącemu taką działalność opłatę podwyższoną, o której mowa w art. 140 ust. 3 pkt 3.

5.6.3. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu⁹

Zmiany klimatu mają również wpływ na wydobycie surowców. Do negatywnego wpływu zmian klimatycznych na przemysł wydobywczy należą głównie ekstremalne warunki pogodowe – powodzie, wiatry huraganowe, ulewy, deszcze marznące oraz długotrwałe zaleganie pokrywy lodowej. Działania adaptacyjne w sektorze powinny być skupione wokół zagadnień związanych z:

- technicznymi i organizacyjnymi sposobami dostosowania infrastruktury,
- monitoringiem i wymianą informacji,
- podjęciem niezbędnych badań naukowych,
- prowadzeniem szkoleń i edukacji.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie gospodarki kopalinami można zaliczyć nielegalne wydobycie zasobów naturalnych oraz szkody powstające podczas wydobycia surowców. Na terenie Miasta Żywca zostały rozpoznane złoża surowców, których wydobycie wiąże się z negatywnym wpływem na warstwę glebową, krajobraz oraz florę i faunę zamieszkującą obszar wydobycia. Maszyny wydobywcze mogą także zwiększać poziomy dźwięku w otoczeniu miejsca wydobycia.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące gospodarki zasobami geologicznymi powinny dotyczyć głównie uświadamiania mieszkańcom gminy wagi wykorzystania surowców naturalnych oraz realnego wpływu na środowisko i mieszkańców gminy.

Monitoring środowiska¹⁰

Nadzorem nad optymalnym zagospodarowaniem złóż kopalin oraz ograniczeniem uciążliwości oddziaływania przemysłu wydobywczego na ludzi i środowisko zajmuje się Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Urzędy Górnicze.

Urzędy górnicze, w granicach ich właściwości miejscowej, wykonują zadania określone w przepisach określających kompetencje organów nadzoru górniczego, sprawujących w szczególności:

1. Nadzór i kontrolę nad ruchem zakładów górniczych w zakresie:
  - a. bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego,
  - b. ratownictwa górniczego,
  - c. gospodarki złożami kopalin w procesie ich wydobywania,

⁹ www.klimada.mos.gov.pl

¹⁰ www.wug.gov.pl/o_nas/ustawowe_zadania

- d. ochrony środowiska, w tym zapobiegania szkodom,
- e. budowy i likwidacji zakładu górniczego, w tym rekultywacji gruntów i zagospodarowania terenów po działalności górniczej;

5.6.4. Analiza SWOT

Ochrona powierzchni ziemi	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Obecność, na terenie Miasta Żywca, udokumentowanych złóż surowców; 	<ul style="list-style-type: none"> Zmiany stosunków wodnych w okolicach miejsc, w których prowadzono prace wydobywcze, Zmiany środowiska glebowego w okolicach miejsca wydobycia zasobów mineralnych;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Stosowanie najnowszych technologii w czasie ewentualnej eksploatacji zasobów naturalnych, co ma na celu minimalizację wpływu na stosunki wodne oraz środowisko gleby, Rekultywacja terenów po ewentualnym zakończeniu wydobycia surowców; 	<ul style="list-style-type: none"> Degradacja gleb oraz zmiany w stosunkach wodnych towarzyszące wydobyciu kopalin, Nielegalne wydobycie surowców naturalnych,

5.7. Gleby

5.7.1. Stan aktualny

Rodzaje gleb

Rodzaje gleb występujące na terenie Miasta Żywca są determinowane przez rodzaj skał na których zostały utworzone, oraz przez warunki glebotwórcze występujące w poszczególnych obszarach miasta. Na jego terenie można wyróżnić następujące rodzaje gleb:

- **Gleby bielcowe** – gleby tworzące się na różnego rodzaju piaskach, dochodzi w nich do procesu wymywania niektórych związków chemicznych tworzących minerały co nazywane jest bielcowaniem;
- **Gleby brunatne** - powstające na glinach zwałowych oraz piaskach i piaskowcach, można wśród nich wyróżnić:
  - **Brunatno – kwaśne**, tworzące się na podłożach bogatych w związki fosforu, potasu, wapnia i magnezu.
- **Mady** – są to gleby tworzące się w wyniku nagromadzenia się materiałów niesionych przez wody rzeczne;

Na terenie Miasta Żywca dominują gleby III – IV klasy bonitacyjnej.

Gdzie:

Gleby klasy I – gleby orne najlepsze. Są to gleby położone w dobrych warunkach fizjograficznych, najbardziej zasobne w składniki pokarmowe, posiadają dobrą naturalną strukturę, są łatwe do uprawy (czynne biologicznie, przepuszczalne, przewiewne, ciepłe, wilgotne).

Gleby klasy II – gleby orne bardzo dobre. Mają skład i właściwości podobne (lub nieco gorsze) jak gleby klasy I, jednak położone są w mniej korzystnych warunkach terenowych lub mają gorsze warunki fizyczne, co powoduje, że plony roślin uprawianych na tej klasie gleb, mogą być niższe niż na glebach klasy I.

Gleby klasy III (IIIa i IIIb) – gleby orne średnio dobre. W porównaniu do gleb klas I i II, posiadają gorsze właściwości fizyczne i chemiczne, występują w mniej korzystnych warunkach fizjograficznych. Odznaczają się dużym wahaniami poziomu wody w zależności od opadów atmosferycznych. Na glebach tej klasy można już zaobserwować procesy ich degradacji.

Gleby klasy IV (IVa i IVb) – gleby orne średnie. Plony roślin uprawianych na tych glebach są wyraźnie niższe niż na glebach klas wyższych, nawet gdy utrzymywane są one w dobrej kulturze rolnej. Są mało przewiewne, zimne, mało czynne biologicznie. Gleby te są bardzo podatne na wahania poziomu wód gruntowych (zbyt podmokłe lub przesuszone).

Gleby klasy V – gleby orne słabe, są ubogie w substancje organiczne, mało żyzne i nieurodzajne, do tej klasy zaliczmy również gleby położone na terenach nie posiadających melioracji albo takich, które do melioracji się nie nadają.

Gleby klasy VI – gleby orne najłabsze. W praktyce nadają się tylko do zalesienia. Posiadają bardzo niski poziom próchnicy. Próba uprawy roślin na glebach tej klasy niesie ze sobą duże ryzyko uzyskania bardzo niskich plonów.

Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie Miasta Żywca

Użytki rolne na terenie Miasta Żywca stanowią 47,6% całego obszaru miasta. Dane statystyczne na temat struktury użytków rolnych zostały zestawione poniżej.

Tabela 25. Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie Miasta Żywca (stan na rok 2014).

Użytki rolne			
Lp.	Nazwa	Jednostka	Wielkość obszaru
1	Użytki rolne (ogółem)	ha	2406
2	Użytki rolne - grunty orne	ha	1900
3	Użytki rolne – sady	ha	39
4	Użytki rolne - łąki trwałe	ha	105
5	Użytki rolne - pastwiska trwałe	ha	292
6	Użytki rolne - grunty rolne zabudowane	ha	59
7	Użytki rolne - grunty pod stawami	ha	9
8	Użytki rolne - grunty pod rowami	ha	2
Pozostałe grunty i nieużytki			
Lp.	Nazwa	Jednostka	Wielkość obszaru
1	Nieużytki	ha	16

źródło: GUS.

Na terenie Miasta Żywca znajduje się punkt objęty badaniami Monitoringu Chemizmu Gleb Ornych Polski prowadzonymi przez IUNG w Puławach przy współpracy Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Punkt: 415

Miejscowość: Żywiec

Gmina: Żywiec

Województwo: śląskie; **Powiat:** żywiecki

Kompleks: 11 (zbożowy górski); **Typ:** Fb (mady brunatne); **Klasa bonitacyjna:** IVa

Gatunek gleby wg:

BN-78/9180-11: glp (glina lekka pylasta)

PTG 2008: gp (glina piaszczysta)

Tabela 26. Uziarnienie gleb.

Uziarnienie	Jednostka	Rok				
		1995	2000	2005	2010	2015
N-78/9180-11: 1,0-0,1 mm	udział w %	51	46	32	25	28
BN-78/9180-11: 0,1-0,02 mm	udział w %	25	29	37	39	39
BN-78/9180-11: < 0,02 mm	udział w %	24	25	31	36	33
PTG 2008: 2,0-0,05 mm	udział w %	n.o.	n.o.	n.o.	41	45

Uziarnienie	Jednostka	Rok				
		1995	2000	2005	2010	2015
PTG 2008: 0,05-0,002 mm	udział w %	n.o.	n.o.	n.o.	52	49
PTG 2008: < 0.002 mm	udział w %	5	7	9	7	6

Źródło: www.gios.gov.pl

Tabela 27. Odczyn gleb i węglany.

Odczyn i węglany	Jednostka	Rok				
		1995	2000	2005	2010	2015
Odczyn "pH " w zawiesinie H ₂ O	pH	7,0	7,6	7,2	5,6	4,7
Odczyn "pH " w zawiesinie KCl	pH	6,3	7,0	6,7	4,2	3,5
Węglany (CaCO ₃)	%	0,54	0,55	n.o.	n.o.	n.o.

źródło: www.gios.gov.pl

Tabela 28. Substancje organiczne w glebach.

Substancja organiczna gleby	Jednostka	Rok				
		1995	2000	2005	2010	2015
Próchnica	%	3,81	3,82	3,85	3,24	2,89
Węgiel organiczny	%	2,21	2,21	1,55	1,88	1,68
Azot ogólny	%	0,158	0,17	0,167	0,183	0,22
Stosunek C/N		14,0	13,0	9,3	10,3	7,6

źródło: www.gios.gov.pl

Tabela 29. Właściwości sorpcyjne gleb.

Właściwości sorpcyjne gleby	Jednostka	Rok				
		1995	2000	2005	2010	2015
Kwasowość hydrolityczna (Hh)	cmol(+)*kg ⁻¹	1,05	1,13	1,28	6,08	6,6
Kwasowość wymienna (Hw)	cmol(+)*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	n.o.	1,02	1,28
Glin wymienny "Al"	cmol(+)*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	n.o.	0,76	0,89
Wapń wymienny (Ca ²⁺)	cmol(+)*kg ⁻¹	14,97	13,27	13,07	5,35	3,92
Magnez wymienny (Mg ²⁺)	cmol(+)*kg ⁻¹	1,32	1,2	1,35	0,81	0,41
Sód wymienny (Na ⁺)	cmol(+)*kg ⁻¹	0,18	0,13	0,16	0,05	0,06
Potas wymienny (K ⁺)	cmol(+)*kg ⁻¹	0,69	0,66	0,36	0,43	1,14
Suma kationów wymiennych (S)	cmol(+)*kg ⁻¹	17,16	15,26	14,94	6,64	5,52
Pojemność sorpcyjna gleby (T)	cmol(+)*kg ⁻¹	18,21	16,39	16,22	12,72	12,12
Wysycenie kompleksu sorpcyjnego kationami zasadowymi (V)	%	94,23	93,11	92,11	52,21	45,55

źródło: www.gios.gov.pl

Tabela 30. Pozostałe właściwości gleb.

Pozostałe właściwości	Jednostka	Rok				
		1995	2000	2005	2010	2015
Radioaktywność	Bq*kg ⁻¹	492	588	662	653	829
Przewodnictwo elektryczne właściwe	mS*m ⁻¹	15,65	16,9	12,3	6,37	4,63
Zasolenie	mg KCl*100g ⁻¹	41,3	44,6	32,4	16,81	12,22

źródło: www.gios.gov.pl

Tabela 31. Całkowita zawartość pierwiastków śladowych.

Właściwości sorpcyjne gleby	Jednostka	Rok				
		1995	2000	2005	2010	2015
Mangan	Mn mg*kg ⁻¹	420	450	502	473	417
Kadm	Cd mg*kg ⁻¹	0,55	0,71	0,52	0,45	0,43
Miedź	Cu mg*kg ⁻¹	19,2	19,2	20,7	17,7	15,5
Chrom	Cr mg*kg ⁻¹	17,2	18,7	15,2	17,1	17,4
Nikiel	Ni mg*kg ⁻¹	20,7	22,0	25,3	24,7	22,0
Ołów	Pb mg*kg ⁻¹	18,8	20,3	21,3	23,8	23,9
Cynk	Zn mg*kg ⁻¹	115,0	128,3	118,2	99,4	82,4
Kobalt	Co mg*kg ⁻¹	3,25	4,25	3,76	7,15	7,25
Wanad	V mg*kg ⁻¹	33,3	28,0	27,6	19,7	20,2
Lit	Li mg*kg ⁻¹	17,0	18,5	16,4	17,4	18,4
Beryl	Be mg*kg ⁻¹	0,73	0,67	0,57	0,56	0,61
Bar	Ba mg*kg ⁻¹	116,3	109,7	105,9	95,8	81,3
Stront	Sr mg*kg ⁻¹	30,3	28,4	26,6	8,7	8,8
Lantan	La mg*kg ⁻¹	12,9	13,9	12,3	8,0	6,1
Rtec	Hg mg*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	0,08
Arsen	As mg*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	5,07

źródło: www.gios.gov.pl

Tabela 32. Zawartość wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych.

Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne	Jednostka	Rok				
		1995	2000	2005	2010	2015
Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne suma 13 WWA	µg*kg ⁻¹	2835,0	2559,0	2189,0	709,9	547,6
WWA - naftalen	µg*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	20,8
WWA - fenantren	µg*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	50,9
WWA - antracen	µg*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	6,9
WWA - fluoranten	µg*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	77,4

Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne	Jednostka	Rok				
		1995	2000	2005	2010	2015
WWA - chryzen	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	52,1
WWA - benzo(a)antracen	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	32,7
WWA - benzo(a)piren	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	38,8
WWA - benzo(a)fluoranten	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	8,4
WWA - benzo(ghi)perylen	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	42,0
WWA - fluoren	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	2,9
WWA - piren	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	64,1
WWA - benzo(b)fluoranten	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	90,1
WWA - benzo(k)fluoranten	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	28,2
WWA - dibenzo(a,h)antracen	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	12,4
WWA - indeno(1,2,3-cd)piren	$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	49,1

źródło: www.gios.gov.pl

Tabela 33. Pozostałości pestycydów chloroorganicznych i związków niechlorowych w glebach.

Pozostałości pestycydów chloroorganicznych i związków niechlorowych w glebach	Jednostka	Rok				
		1995	2000	2005	2010	2015
Pestycydy chloroorganiczne - DDT/DDE/DDD	$\text{mg}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	0,008
Pestycydy chloroorganiczne - aldrin	$\text{mg}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	0,001
Pestycydy chloroorganiczne - dieldrin	$\text{mg}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	<0,001
Pestycydy chloroorganiczne - endrin	$\text{mg}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	<0,001
Pestycydy chloroorganiczne - alfa-HCH	$\text{mg}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	<0,001
Pestycydy chloroorganiczne - beta-HCH	$\text{mg}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	<0,001
Pestycydy chloroorganiczne - gamma-HCH	$\text{mg}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	<0,001
Pestycydy - związki nie chlorowe - carbaryl	$\text{mg}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	<0,001
Pestycydy - związki nie chlorowe - carbofuran	$\text{mg}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	<0,001
Pestycydy - związki nie chlorowe - maneb	$\text{mg}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.
Pestycydy - związki nie chlorowe - atrazin	$\text{mg}\cdot\text{kg}^{-1}$	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	<0,001

źródło: www.gios.gov.pl

Powyższe tabele opisują stan chemizmu gleb rolnych. Właściwości sorpcyjne gleb, ich odczyn czy zawartość próchnicy definiuje ich przydatność po kątem zagospodarowania rolniczego. Sorpcja gleb mówi o tym ile poszczególnych składników mineralnych może zostać przyjętych co ma wpływ na odczyn oraz zatrzymanie składników odżywczych, a to z kolei wpływa na ilość plonów oraz konieczność przeprowadzania zabiegów pielęgnacyjnych. Zawartość WWA oraz pierwiastków śladowych opisuje ile miligramów danego pierwiastka czy związku chemicznego znajduje się w kilogramie gleby.

5.7.2. Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi¹¹

Ruchy masowe ziemi są jednymi z najbardziej rozpowszechnionych zjawisk powodujących katastrofy naturalne. Obejmują one różne procesy i zjawiska, których wspólną cechą jest niszczenie struktury skał i gruntu objawiające się jego wyraźnym przemieszczeniem i deformacją pod wpływem siły ciężkości. Ze względu na charakter i tempo procesu wyróżnia się zjawiska: osuwania, spłyzywania, odpadania, osiadania, spłyzywania i ześlizgiwania się skał. Szybkość osuwania się ziemi jest różna i wynosi od kilku centymetrów do kilku metrów na sekundę. Osuwanie następuje nagle i niespodziewanie, albo jest poprzedzone pewnymi objawami, jak rysy, pęknięcia i szczeliny, otwierające się na granicy obszaru oderwania. Ze względu na wielkość wyróżnia się osuwiska małe, o powierzchni do 1 ha, lub duże - powyżej 100 ha, a ze względu na jego głębokość (od powierzchni osuwiska do jego powierzchni odkłucia) płytke - do 5 m, lub bardzo głębokie, dochodzące do kilkudziesięciu metrów miąższości. Częstym zjawiskiem jest odnawianie się osuwisk na tych samych obszarach.

W Polsce do głównych przyczyn powstawania osuwisk należą:

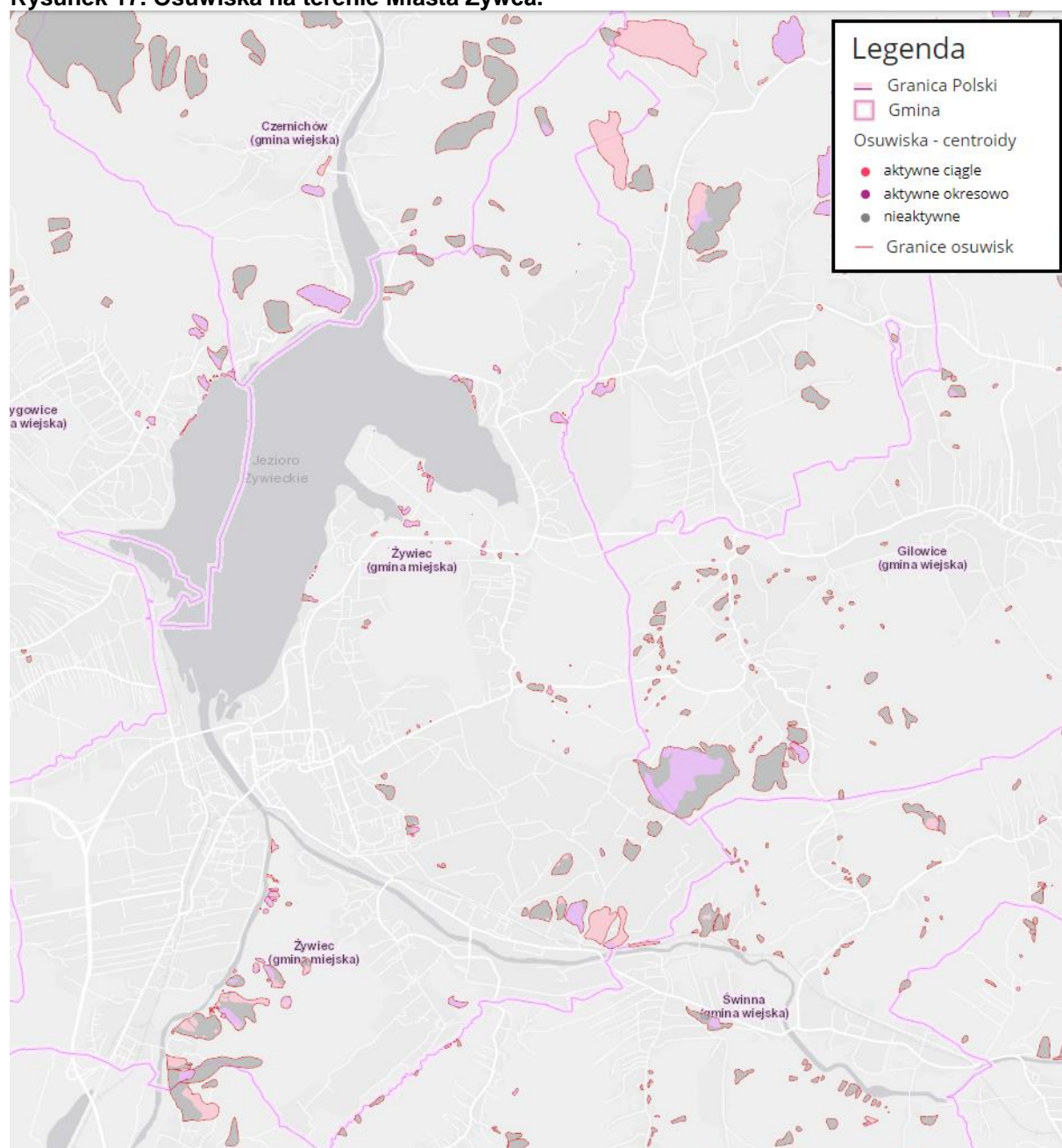
- Budowa geologiczna i rzeźba terenu,
- Opady atmosferyczne,
- Działalność człowieka.

Położenie osuwisk na terenie Miasta Żywiec przedstawiono poniżej.

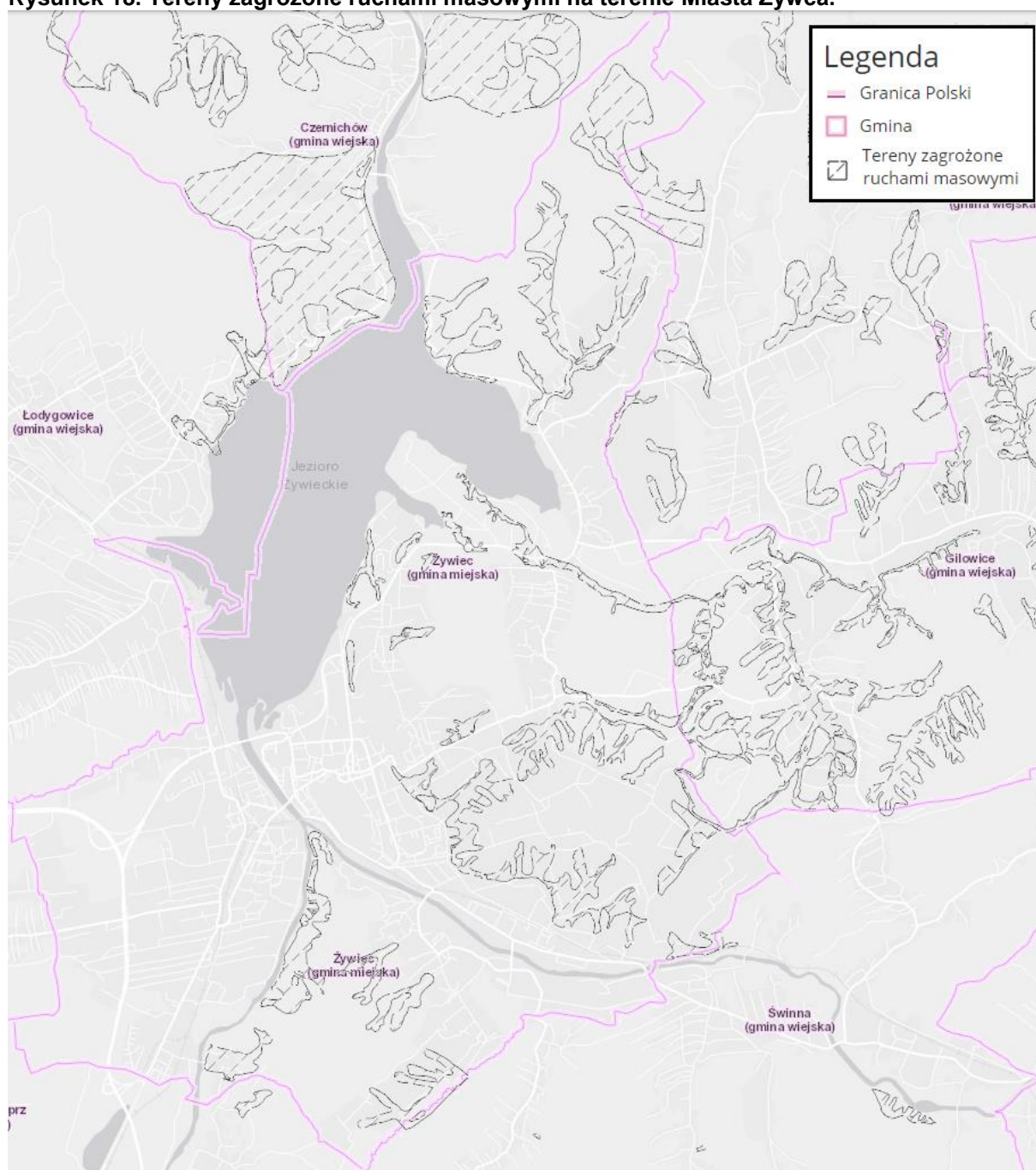
¹¹ www.mos.gov.pl/srodowisko/geologia/osuwiska/

Rysunek 17. Osuwiska na terenie Miasta Żywca.

Źródło: www.geolog.pgi.gov.pl

Rysunek 18. Tereny zagrożone ruchami masowymi na terenie Miasta Żywca.

Źródło: www.geolog.pgi.gov.pl

5.7.3. Tereny przemysłowe¹²

Obszar województwa śląskiego należy do europejskich regionów o największej liczbie i znacznej powierzchni terenów przemysłowych i zdegradowanych, wymagających rekultywacji. Głównym powodem takiego stanu rzeczy jest: intensywna eksploatacja i przeróbka bogactw naturalnych, która prowadzona była przy braku świadomości jej oddziaływania na środowisko oraz przy nieumiejętnym zarządzaniu odpadami

¹² Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

towarzyszącymi wydobywaniu i przeróbce kopalin. Obszary przemysłowe ulegają przekształceniom, zmienia się morfologia ich powierzchni, degradacji ulega szata roślinna, zahamowany zostaje również rozwój osadniczy. Jedną z dróg przywrócenia lub nadania tym terenom atrakcyjności środowiskowej, gospodarczej i społecznej jest ich właściwe, kompleksowe zagospodarowanie.

Polski system prawny nie uwzględnia żadnych regulacji dotyczących przygotowania i prowadzenia procesów rekultywacji terenów przez administrację publiczną oraz inne podmioty. Specyficzne regulacje dotyczące terenów przemysłowych zostały wprowadzone na poziomie Wspólnoty Europejskiej, wobec czego docelowo mają moc obowiązującą we wszystkich krajach członkowskich. Mają one charakter dyrektyw i są zaimplementowane w przepisach krajów członkowskich. Do tych aktów prawa można zaliczyć:

- Dyrektywę 2006/21/WE w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi
- z przemysłu wydobywczego,
- Dyrektywę 2004/35/WE w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu,
- Projekt Ramowej Dyrektywy Glebowej (Dyrektywy ustanawiającej ramy dla ochrony gleb).

W aktach prawnych nie zdefiniowano jednak, czym jest teren przemysłowy, ani czym jest rewitalizacja. Jedynym nazwanym działaniem jest rekultywacja oraz remediacja:

- **Rekultywacja** - zespół działań zmierzających do przywrócenia naturalnego ukształtowania terenu i/lub osiągnięcia przez glebę lub ziemię zawartości substancji zgodnych z wymaganymi standardami w celu nadania lub przywrócenia terenom zdegradowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych.
- **Remediacja** – poddanie gleby, ziemi i wód gruntowych działaniom mającym na celu usunięcie lub zmniejszenie ilości substancji powodujących ryzyko, ich kontrolowanie oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się, tak aby teren zanieczyszczony przestał stwarzać zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, z uwzględnieniem obecnego i, o ile jest to możliwe, planowanego w przyszłości sposobu użytkowania terenu.

Zgodnie z informacjami umieszczonymi w Otwartym Regionalnym Systemie Informacji Przestrzennej województwa śląskiego, na terenie Miasta Żywca znajdują się następujące obszary przemysłowe.

Tabela 34. Obszary przemysłowe Miasta Żywca.

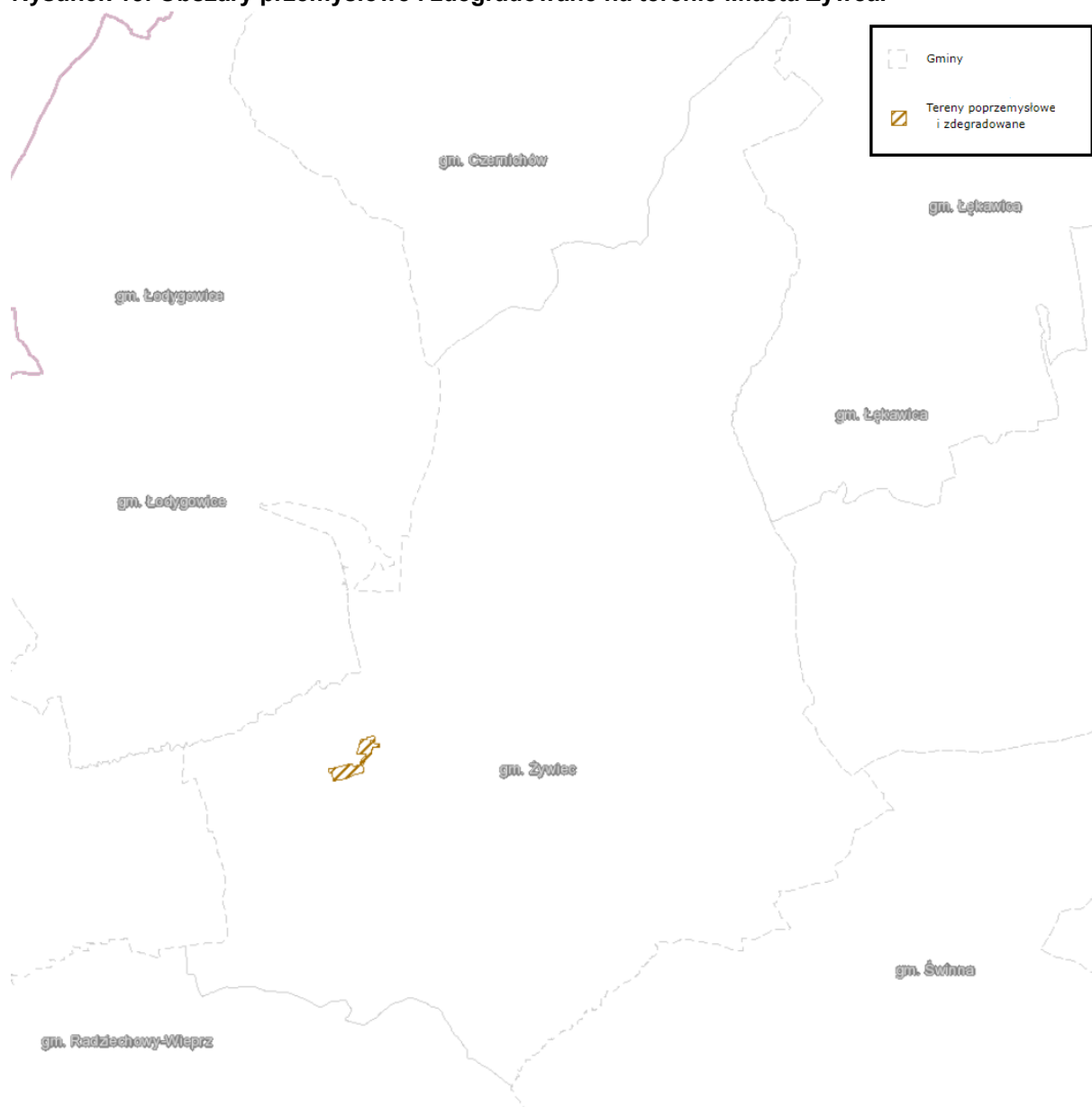
L.p.	Kod	Nazwa terenu	Powierzchnia [ha]	Charakterystyka
1.	241701_0536	Tereny po zlikwidowanych składowiskach odpadów, a także obiekty byłej kotłowni.	7,29	Tereny po zlikwidowanych składowiskach odpadów, a także obiekty byłej kotłowni, położone na zachodzie miasta, po lewej stronie drogi krajowej 69 jadąc z Żywca w kier. Bielska-Białej

2.	241701_0535	Tereny po nieistniejącej cegielni	7,29	Teren po nieistniejącej cegielni położony na zachodzie miasta.
----	-------------	-----------------------------------	------	--

Źródło: ORSIP

Rysunek 19. Obszary przemysłowe i zdegradowane na terenie Miasta Żywca.

Źródło: www.opitpp.orsip.pl

5.7.4 Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Efektom przewidywanych zmian klimatycznych będzie wzrost częstotliwości oraz intensywności susz co będzie miało negatywny wpływ na gleby oraz rolnictwo. Wymagane będzie zintensyfikowane nawadnianie terenów dotkniętych suszami. Do działań adaptacyjnych będzie można zaliczyć wsparcie inwestycyjne gospodarstw oraz szkolenia i doradztwo technologiczne a także doskonalenie systemu tworzenia i zarządzania rezerwami żywności, materiału siewnego i paszy na wypadek nieurodzaju.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń gleb można zaliczyć brak stosowania tzw. „dobrych praktyk rolniczych”, awarie w zakładach przemysłowych, zanieczyszczenia powstające podczas ruchu komunikacyjnego, odprowadzanie ścieków do gleby oraz gromadzenie odpadów na dzikich wysypiskach.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące rolnictwa oraz zagospodarowania gleb powinny dotyczyć tematów takich jak dobre praktyki rolnicze, ochrona gleb, bezpieczne stosowanie środków ochrony roślin oraz nawozów oraz ograniczanie erozji gleb. Szkolenia poruszające tematy rolnicze organizowane są przez Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie oraz jego oddziały. Organizowane są tam szkolenia dla rolników obejmujące zagadnienia takie jak: nowe rozwiązania chroniące środowisko w gospodarstwach rolnych, pozyskiwaniu dofinansowań na wymianę źródeł ciepła, rolnictwa ekologicznego oraz tematykę rolnictwa przyjaznego środowisku. W szkoleniach tych mogą brać udział zainteresowani właściciele gospodarstw rolnych.

Monitoring środowiska

Monitoring gleb ornych¹³

„Monitoring chemizmu gleb ornych Polski” stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem badań jest obserwacja zmian szerokiego zakresu cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie właściwości chemicznych, zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka. Monitoring chemizmu rolniczo użytkowanych gleb w Polsce jest realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane i analizowane są próbki glebowe, reprezentujące 216 stałych punktów kontrolnych zlokalizowanych w całym kraju. Piąta edycja pobierania próbek przypada na rok 2015. Monitoring chemizmu gleb w 5 turze jest realizowany, podobnie jak w poprzednich latach, przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, w ramach umowy nr 23/2015/F zawartej w dniu 17 czerwca 2015 roku pomiędzy Głównym Inspektoratem Ochrony Środowiska (Zamawiający) oraz Instytutem Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowym Instytutem Badawczym (Wykonawca).

Punkty poboru próbek oraz wyniki badań są dostępne na stronie www.gios.gov.pl/chemizm_gleb.

---

¹³ Raport z III etapu realizacji zamówienia „Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2015-2017”

5.7.4. Analiza SWOT

Ochrona powierzchni ziemi	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Użytki rolne stanowiące dużą część powierzchni Gminy Żywiec; • Obecność punktu należącego do sieci monitoringu gleb ornych; 	<ul style="list-style-type: none"> • Przewaga gleb o średniej jakości bonitacyjnej. • Istnienie terenów zagrożonych występowaniem ruchów masowych gruntu; • Występowanie, na terenie Miasta Żywca, terenów przemysłowych;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie zasad dobrej praktyki rolniczej. • Zwiększenie świadomości ekologicznej rolników. • Rekultywacja terenów zdegradowanych; • Zalesianie gleb o niskim potencjale rolnym; • Uwzględnianie obszarów zagrożonych osunięciami w polityce przestrzennej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Erozja gleb spowodowana czynnikami klimatycznymi; • Nieprawidłowe praktyki rolnicze; • Brak środków finansowych na inwestycje związane z ochroną powierzchni ziemi; • Ruchy masowe terenów zagrożonych.

5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

5.8.1. Stan wyjściowy¹⁴

W roku 2018 podmiotem odpowiedzialnym za realizację usługi odbioru, transportu i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości położonych na terenie Miasta Żywca, wyłonionym w drodze przetargu została firma BESKID ŻYWIEC Sp. z o. o. z siedzibą w Żywcu. W ramach obowiązującego systemu właściciele nieruchomości położonych na terenie Miasta Żywca mają możliwość selektywnego zbierania odpadów bezpośrednio na terenie nieruchomości. Odbiorem odpadów zostały objęte podstawowe frakcje odpadów t.j.: makulatura, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, metal, szkło, popiół, odpady ulegające biodegradacji oraz odpady zmieszane (pozostałości po segregacji). Odpady odbierane są zgodnie z harmonogramem dostarczoną przez firmę. Wykonawca zobowiązany został do przekazywania odebranych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych do regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych wskazanej w „Planie gospodarki odpadami dla Województwa Śląskiego” oraz do przekazywania selektywnie zebranych odpadów komunalnych do instalacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami oraz zasadą bliskości, o których mowa w art. 17 i 20 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tj. Dz. U. z 2018.992 z późn.zm.). Również w ramach tej umowy nieruchomości zamieszkałe i niezamieszkałe zostały wyposażone w worki na surowce wtórne (min. 60 l).

Ponadto do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) mieszkańcy mają możliwość bezpłatnie dostarczać meble i odpady wielkogabarytowe, przeterminowane leki i chemikalia, w tym farby, rozpuszczalniki, oleje odpadowe itd., zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, w tym wszelkiego rodzaju lampy żarowe, halogenowe, świetlówki itp., zużyte tekstylia, w tym ubrania, zużyte opony, odpady budowlane i rozbiórkowe (w ilości nieprzekraczającej 350 kg/rok przypadających na każdą złożoną deklarację o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi).

¹⁴ Coroczna Analiza Stanu Gospodarki Odpadami Komunalnymi na terenie Miasta Żywca za 2018r.

Właściciele nieruchomości samodzielnie dostarczają do PSZOK w/w odpady. PSZOK otwarty jest w dniach od poniedziałku do soboty w godz. od 7⁰⁰ do 15⁰⁰.

Przypadki niewłaściwego świadczenia usług przez odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości lub prowadzącego PSZOK mieszkańcy mogą zgłaszać do Wydziału Inżynierii Miejskiej, Ochrony Środowiska i Rozwoju Urbanistycznego Urzędu Miejskiego w Żywcu.

Właściciele nieruchomości zamieszkałych, którzy zdecydowali się gromadzić odpady komunalne w sposób selektywny, zobowiązani są do uiszczania obniżonej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, która w 2018 r. wynosiła:

- 12 zł miesięcznie od osoby, gdy daną nieruchomość zamieszkują jedna, dwie lub trzy osoby;
- 48 zł miesięcznie od gospodarstwa domowego, gdy daną nieruchomość zamieszkują cztery lub więcej osób.

Z kolei właściciele nieruchomości zamieszkałych, którzy nie zdecydowali się gromadzić odpady komunalne w sposób selektywny, zobowiązani są do uiszczania podwyższonej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, która w 2018 roku wynosiła:

- 19 zł miesięcznie od osoby, gdy daną nieruchomość zamieszkują jedna, dwie lub trzy osoby;
- 76 zł miesięcznie od gospodarstwa domowego, gdy daną nieruchomość zamieszkują cztery lub więcej osób.

Właściciele nieruchomości niezamieszkałych ponoszą opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyliczoną jako iloczyn liczby zadeklarowanych pojemników o określonej pojemności oraz stawki opłaty za ten pojemnik. Stawki opłaty za pojemniki o określonej wielkości obowiązujące w 2018r. ustalone zostały w Uchwale Nr XVIII/116/2016 Rady Miejskiej w Żywcu z dnia 28 stycznia 2016 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ustalenia stawki tej opłaty i stawki opłaty za pojemnik o określonej pojemności.

Nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe lub inne nieruchomości wykorzystywane na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, wykorzystywane jedynie przez część roku zostały objęte są stawką ryczałtową, która w 2018 roku wynosiła 120 zł za rok od domku letniskowego lub innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno-wypoczynkowe.

Podmioty posiadające obowiązujące pozwolenia na wytwarzanie odpadów

Podmioty posiadające obowiązujące pozwolenia na wytwarzanie odpadów, zlokalizowane na terenie Miasta Żywca (wydane przez Starostę Żywieckiego) zostały zebrane w tabeli poniżej.

Tabela 35. Podmioty posiadające obowiązujące pozwolenia na wytwarzanie odpadów, zlokalizowane na terenie Miasta Żywca.

L.p.	Nazwa podmiotu	Decyzja
------	----------------	---------

L.p.	Nazwa podmiotu	Decyzja
1.	Hutchinson Poland Sp. z o.o., ul. Stolarska 23, 34-300 Żywiec	WOŚ-7644/O/83/10, 03.12.2010 r.
2	Auto-Test Gałuszka Mirosław, ul. Łączna 28, 34-300 Żywiec	WOŚ-7644/O/84/10, 02.12.2010 r.
3	MCD ELECTRONICS Sp. z o.o., ul. Lelewela 26, 34-300 Żywiec	WOŚ-7644/O/95/10, 22.12.2010 r.
4	TRANS TRADE Żywiec Sp. z o.o., ul. Browarna 90, 34-300 Żywiec	WOŚ-7644/O/7/11, 15.02.2011 r.
5	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICUS” S.C., ul. Dworcowa 22, 34-300 Żywiec	WOŚ.6220.8.2011, 25.11.2011 r.
6	PHU „Auto-Precyzja” Roman Elżbieciak, ul. Jodłowa 15, 34-300 Żywiec	WOŚ.6220.2.2012, 07.02.2012 r.
7	PPHU „METALIK” Surowce Wtórne Jarosław Piecuch, ul. Leśniana 81, 34-300 Żywiec	WOŚ.6220.4.2012, 04.04.2012 r.
8	Hutchinson Poland Sp. z o.o., ul. Leśniana 73, 34-300 Żywiec	WOŚ.6220.11.2012, 04.09.2012 r.
9	METALIK Sp. z o.o. Sp. Komandytowa, ul. Leśniana 81, 34-300 Żywiec	WOŚ.6220.3.2013, 18.04.2013 r.,
10	FAMED ŻYWIEC Sp. z o.o., ul. Fabryczna 1, 34-300 Żywiec	WOŚ.6220.6.2013, 29.04.2013 r.,
11	Prosperplast 1 Sp. zo.o., ul. Wikowska 968, 43-378 Rybarzowice	WOŚ.6220.7.2013, 29.04.2013 r.
12	ALPLA Opakowania z Tworzyw Sztucznych Sp. z o.o., ul. Stolarska 6, 34-300 Żywiec	WOŚ.6220.3.2014, 27.01.2014
13	Ponar Sp. z o.o., ul. Stolarska 21, 34-300 Żywiec	WOŚ.6220.6.2014, 28.04.2014 r.
14	SOLUTIONS Famed Żywiec Sp. z o., S.K., ul. Fabryczna 1, 34-300 Żywiec	WOŚ.6220.8.2014, 06.06.2014 r.,
15	Beskid Żywiec Sp. z o.o., ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec	WOŚ.6220.11.2014, 27.10.2014
16	BP Europa SE Oddział w Polsce, ul. Jasnogórska 1, 31-358 Kraków	WOŚ.6220.11.2014, 27.10.2014
17	WEROPOL Sp. z o.o., ul. Matejko 1, 34-300 Żywiec	WOŚ.6220.5.2016, 07.06.2016 r.,
18	Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Żywcu, Ul. Sienkiewicza 52, 34-300 Żywiec	WOŚ.6220.7.2016, 15.12.2016 r.
19	DROMIL Sp. z o.o., ul. Leśniana 102A, 34-300 Żywiec	WOŚ.6220.10.2017, 01.08.2017 r.
20	Miejski Zakład komunikacyjny w Żywcu Sp. z o.o., Aleja wolności 24, 34-300 Żywiec	WOŚ.6220.12.2017, 11.12.2017 r.
21	SEWS-CABIND POLAND Sp. z o.o., 34-300 Żywiec, ul. Leśniana 73	WOŚ.6220.8.2018, 06.08.2018 r.

źródło: Starostwo Powiatowe w Żywcu.

Masa zebranych odpadów¹⁵

Masa poszczególnych odpadów odebranych z terenu Miasta Żywca w 2018 roku przedstawiona została w tabeli poniżej.

¹⁵ Coroczna Analiza Stanu Gospodarki Odpadami Komunalnymi na terenie Miasta Żywca za 2018r.

Tabela 36. Ilość odpadów odebranych z terenu Miasta Żywca w roku 2018.

Kod odpadu	Grupy, podgrupy i rodzaje odpadów	Odpady odebrane z nieruchomości	PSZOK	Punkty skupu surowców wtórnych	RAZEM
10 01 01	Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	1 247,630	13,118	-	1 260,748
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	91,060	11,868	57,010	159,938
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	14,460	6,549	32,650	53,659
15 01 04	Opakowania z metali	-	0,107	54,258	54,365
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	1028,827	-	-	1028,827
15 01 07	Opakowania ze szkła	531,020	6,345	20,600	557,965
15 01 10*	Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone (np. Środkami ochrony roślin i i ii klasy toksyczności - bardzo toksyczne i toksyczne)	0,005	0,100	-	0,105
15 02 02*	Sorbenty, materiały filtracyjne (w tym filtry olejowe nie ujęte w innych grupach), tkaniny do wycierania (np. Szmaty, ścierki) i ubrania ochronne zanieczyszczone substancjami niebezpiecznymi (np. Pcb)	0,580	-	-	0,580
15 02 03	Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania (np. Szmaty, ścierki) i ubrania ochronne inne niż wymienione w 15 02 02	0,040	-	-	0,040
16 01 03	Zużyte opony	0,320	24,785	-	25,105
17 01 07	Zmieszane odpady betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	304,875	367,156	-	672,031
17 03 80	Odpadowa papa	34,780	-	-	34,780
17 06 05*	Materiały budowlane zawierające azbest	0,160	-	-	0,160
20 01 01	Papier i tektura	10,750	-	58,090	68,840
20 01 08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	1404,520	-	-	1404,520
20 01 11	Tekstylia	-	16,581	-	16,581
20 01 21*	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	-	0,126	-	0,126
20 01 23*	Zużyte urządzenia zawierające freon	-	8,572	-	8,572

Kod odpadu	Grupy, podgrupy i rodzaje odpadów	Odpady odebrane z nieruchomości	PSZOK	Punkty skupu surowców wtórnych	RAZEM
20 01 25	Oleje i tłuszcze jadalne	-	0,479	-	0,479
20 01 26	Oleje i tłuszcze inne niż w 20 01 25	-	0,019	-	0,019
20 01 27*	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice zawierające substancje niebezpieczne	-	0,070	-	0,070
20 01 28*	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice inne niż wymienione w 20 01 27	-	6,646	-	6,646
20 01 30	Detergenty inne niż wymienione w 20 01 29	-	0,1550	-	0,1550
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	-	0,377	-	0,377
20 01 34	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 39	0,513	0,084	-	0,597
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	0,040	9,638	-	9,678
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 02 23	0,200	15,473	-	15,673
20 01 40	Metale	0,820	-	-	0,820
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	1493,340	-	-	1493,340
20 02 03	Inne odpady nie ulegające biodegradacji	114,290	-	-	114,290
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	5873,700	-	-	5873,700
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	23,280	412,847	-	436,127
Razem [Mg]		12 175,21	901,095	222,608	13 298,913

źródło: Coroczna Analiza Stanu Gospodarki Odpadami Komunalnymi na terenie Miasta Żywca za 2018r.

Dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych a 1995 r. wyniósł 0%.

Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia takich frakcji odpadów komunalnych jak: papieru, metali, tworzyw sztucznych, i szkła wyniósł 38%.

Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych wyniósł 100%.

Rzeczywista liczba mieszkańców objętych gminnym systemem gospodarki odpadami w 2018 roku wyniosła 27 170.

Odpady zawierające wyroby azbestowe

Urząd Miejski w Żywcu, od roku 2006, na swój koszt odbiera od osób fizycznych wyroby zawierające azbest. Ilości wyrobów azbestowych odebrane od mieszkańców w latach 2006-2018 zebrano w tabeli poniżej.

Tabela 37. Ilość azbestu odebrana od mieszkańców Miasta Żywca w latach 2006-2018.

Rok	Ilość azbestu [Mg]	Ilość budynków z których pochodził azbest [szt.]	Koszt [zł]
2006	79,56	51	25 964,40
2007	112,00	67	49 000,00
2008	123,47	71	51 928,04
2009	82,05	52	28 971,86
2010	78,16	49	33 871,94
2011	85,20	55	37 726,56
2012	48,80	43	21 345,12
2013	71,76	55	30 722,97
2014	68,25	54	30 221,10
2015	59,64	40	26 408,59
2016	74,47	45	33 230,64
2017	76,85	51	34 528,89
2018	95,21	53	42 053,96

Źródło: UM w Żywcu

5.8.2. Regiony Gospodarki Odpadami¹⁶

Zgodnie z „Planem gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”, obszar województwa został podzielony na trzy regiony gospodarki odpadami:

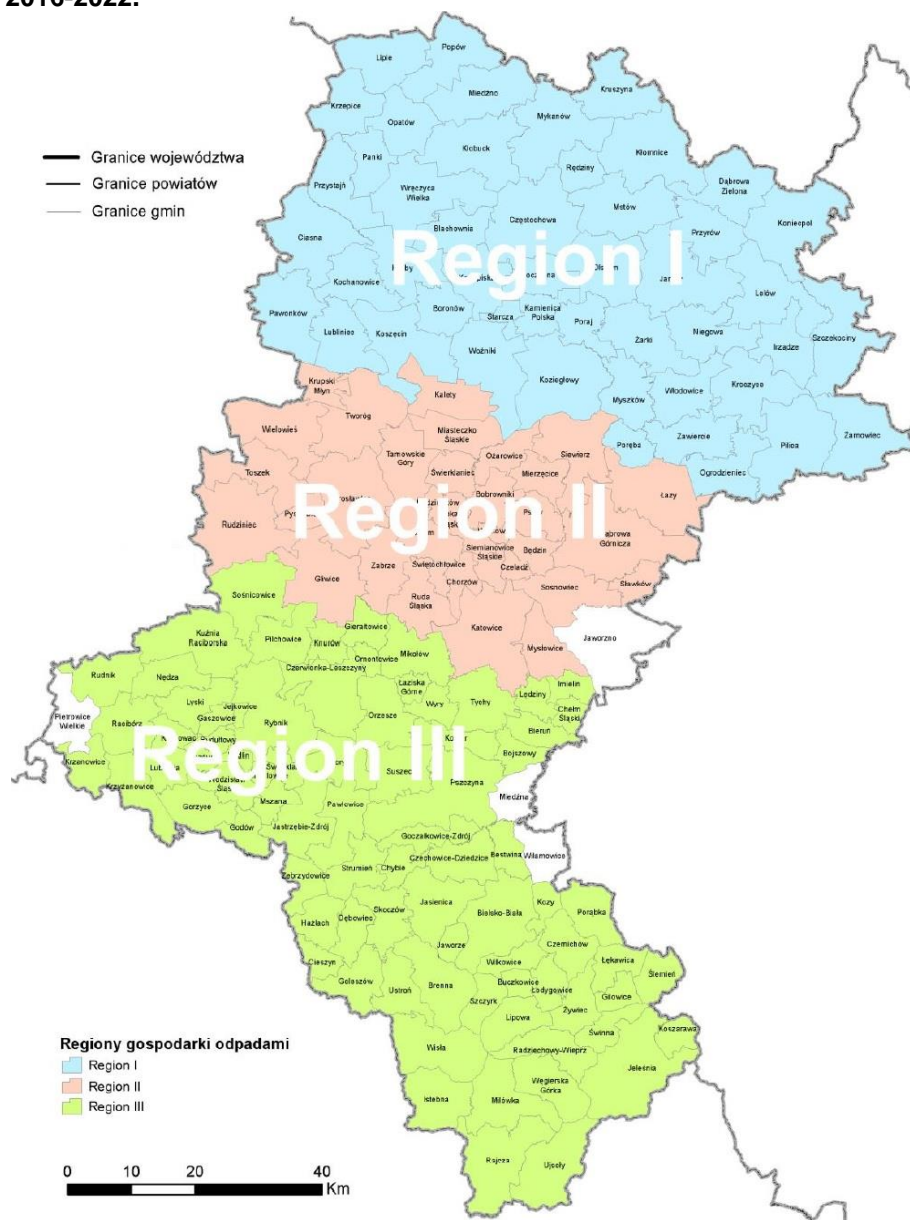
- Region I;
- Region II;
- Region III;

Poniżej przedstawiono w formie graficznej podział Województwa Śląskiego na poszczególne regiony gospodarki odpadami.

¹⁶ Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022

Rysunek 20. Podział województwa śląskiego na regiony gospodarki odpadami komunalnymi wg WPGO 2016-2022.

źródło: „Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”

Miasto Żywiec należy do Regionu III. W poniższej tabeli przedstawiono szczegółowe dane dotyczące tego regionu.

Tabela 38. Charakterystyka Regionu III województwa śląskiego (wg stanu z 2014 r.).

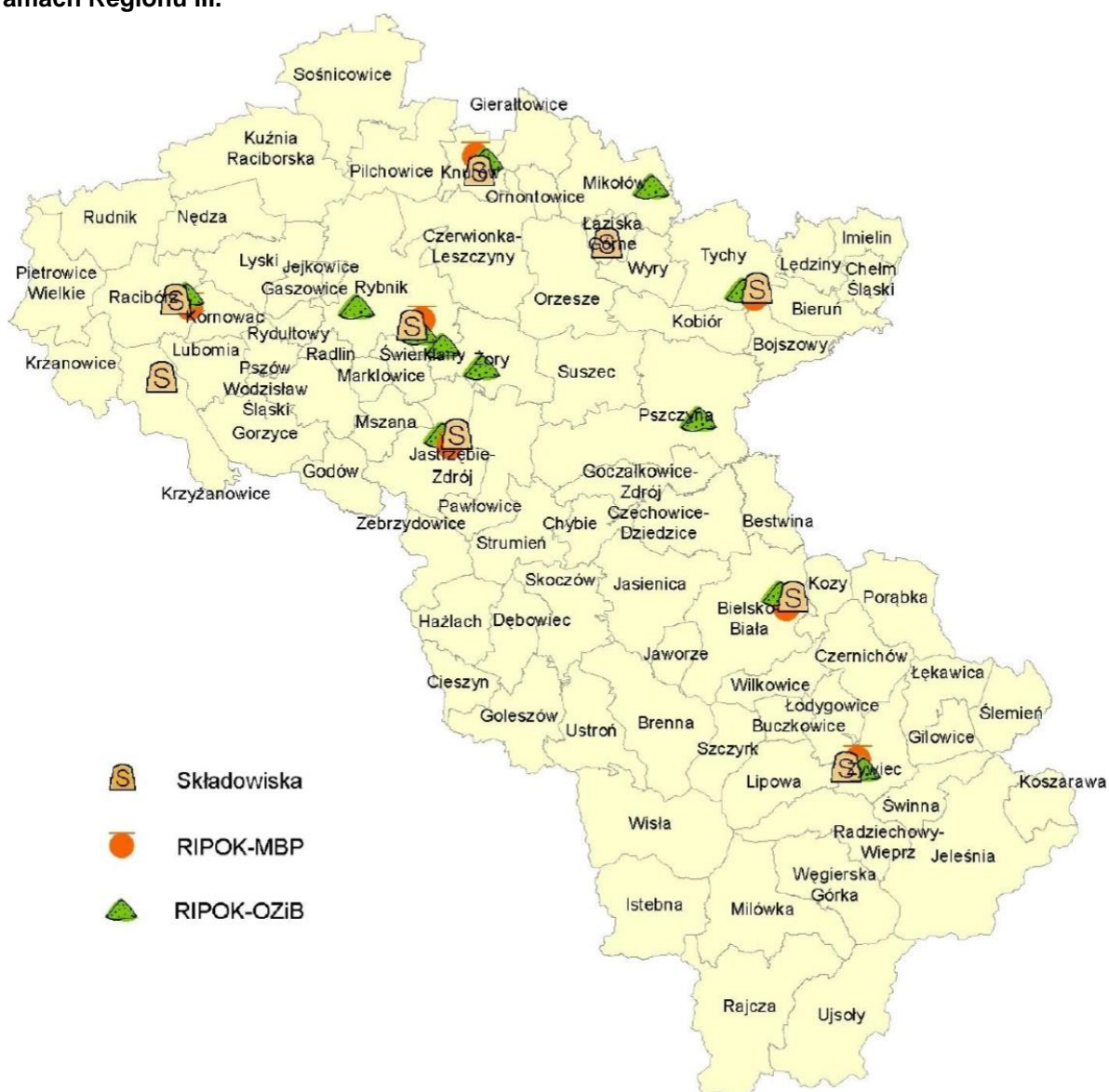
Lp.	Wskaźnik	Wartość
1.	Liczba ludności wg GUS [osób]	1 766 275
2.	Wskaźnik wytwarzania odpadów komunalnych [kg/M/rok]	343
3.	Wskaźnik wytwarzania odpadów komunalnych łącznie z OBiR [kg/M/rok]	356
4.	Masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych [Mg]	605 051
5.	Masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych łącznie z OBiR [Mg]	628 989
6.	Masa odebranych i zebranych zmieszanych odpadów komunalnych [Mg]	362 815
7.	Masa odebranych i zebranych odpadów ulegających biodegradacji [Mg]	301 231

Lp.	Wskaźnik	Wartość
8.	• w tym masa odebranych i zebranych odpadów kuchennych organicznych [Mg]	146 728
9.	• w tym masa odebranych i zebranych odpadów zielonych [Mg]	25 586

źródło: „Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”

Rysunek 21. Lokalizacja instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych funkcjonujących w ramach Regionu III.

źródło: „Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”

Wykaz instalacji regionalnych przewidzianych do obsługi Regionu III wraz ze zdolnościami przerobowymi przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 39. Wykaz regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów funkcjonujących na terenie Regionu III.

Lp.	Rodzaj instalacji	Podmiot zarządzający	Adres instalacji	Moc przerobowa instalacji (MPI) oraz dla odp. o kodach (MPK) 20 01 08, 20 02 01 [Mg/rok]
1.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o., ul. Rybnicka 125, 47-400 Racibórz	ul. Rybnicka 125, 47-400 Racibórz	MPI – 3 700 MPK – 3 700
2.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	BEST-EKO” Sp. z o.o., ul. Gwarków 1, 44-240 Żory	ul. Rycerska 101, 44-251 Rybnik	MPI – 60 000 MPK – 60 000
3.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	SEGO Sp. z o.o., Przemysłowa 35, 44-200 Rybnik	ul. Oskara Kolberga 65, 44-251 Rybnik	MPI – 10 500 MPK – 10 500
4.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	COFINCO POLAND Sp. z o.o., ul. Graniczna 29, 40-017 Katowice	ul. Dębina 36, 44-335 Jastrzębie Zdrój	MPI – 26 000 MPK - 16 000
5.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	PPHU "KOMART" Sp. z o.o., ul. Szpitalna 7, 44-194 Knurów	ul. Szybowa 44, 44-194 Knurów	MPI - 35 900 MPK - 35 900
6.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	Zakłady Techniki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Okrężna 5, 44-240 Żory	ul. Okrężna, 44-240 Żory	MPI - 3 000 MPK - 2 500
7.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	Zarząd Zieleni Miejskiej w Rybniku, ul. Pod Lasem 64, 44-210 Rybnik	ul. Pod Lasem 64, 44-210 Rybnik	MPI - 3 000 MPK - 2 800
8.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	BESKID ŻYWIEC Sp. z o.o., ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec	ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec	MPI – 3 000 MPK – 3 000
9.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	MASTER – Odpady i Energia Sp. z o.o., ul. Lokalna 11, 43-100 Tychy	ul. Lokalna 11, 43-100 Tychy	MPI – 25 000 MPK – 25 000
10.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	Zakład Gospodarki Odpadami S.A., ul. Krakowska 315 d, 43-300 Bielsko-Biała	ul. Krakowska 315 d, 43-300 Bielsko-Biała	MPI - 25 000 MPK - 8 800
11.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	Przedsiębiorstwo Inżynierii Komunalnej Sp. z o.o., ul. Zdrojowa, 43-200 Pszczyna	ul. Złote Łany 36, 43-200 Pszczyna	MPI – 6 540 MPK - 3 000

źródło: „Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”

Tabela 40. Wykaz regionalnych instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych funkcjonujących na terenie Regionu III.

Lp.	Rodzaj instalacji	Podmiot zarządzający	Adres instalacji	Zdolności przerobowe roczne [Mg/rok]	
				mechanicznej	biologicznej
1.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	PPHU KOMART Sp. z o.o., ul. Szpitalna 7, 44-194 Knurów	ul. Szybowa 44, 44-194 Knurów	100 000	40 000
2.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	COFINCO POLAND Sp. z o.o., ul. Graniczna 29, 40-017 Katowice	ul. Dębina 36, 44-335 Jastrzębie Zdrój	60 000	26 000
3.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	Zakład Gospodarki Odpadami S.A., ul. Krakowska 315 d, 43-300 Bielsko-Biała	ul. Krakowska 315d, 43-300 Bielsko Biała	56 500	25 000
4.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	MASTER - Odpady i Energia Sp. z o.o., ul. Lokalna 11, 43-100 Tychy	ul. Lokalna 11, 43-100 Tychy	70 000	35 000
5.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	SEGO Sp. z o.o., Przemysłowa 35, 44-200 Rybnik	ul. Oskara Kolberga 65, 44-251 Rybnik	45 000	20 000
6.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „EMPOL” Sp. z o.o., os. Rzeka 133, 34-451 Tylmanowa,	ul. Rybnicka 125, 47-400 Racibórz	47 000	24 000
7.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	BESKID ŻYWIEC Sp. z o.o., ul Kabaty 2, 34-300 Żywiec	ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec	20 000	10 000

źródło: „Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”

5.8.3. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Wpływ gwałtownych zjawisk pogodowych oraz ich efektów należy mieć na uwadze podczas wybierania lokalizacji oraz projektowania obiektów typu PSZOK oraz składowisk odpadów.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Większość nadzwyczajnych zagrożeń środowiska dotyczących gospodarki odpadami, jest związana ze składowiskami odpadów. Można do nich zaliczyć przedostawanie się odpadów poza miejsce wyznaczone do ich składowania, a także samozapłon gazów składowiskowych.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące gospodarki powinny dotyczyć zagadnień takich jak prawidłowa gospodarka odpadami, znaczenie segregacji odpadów oraz obejmować akcje takie jak „Sprzątanie Świata”.

Monitoring środowiska

Monitoringiem składowisk odpadów zajmują się jednostki zarządzające takimi instalacjami oraz Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, który zajmuje się działalnością kontrolną.

5.8.4. Analiza SWOT

Gospodarka odpadami	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Miasto Żywiec posiada Program usuwania wyrobów zawierających azbest; Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych; Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła; 	<ul style="list-style-type: none"> Na terenie Miasta Żywca występują wyroby zawierające azbest Niska świadomość ekologiczna mieszkańców gminy;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Edukacja ekologiczna mieszkańców, Usuwanie oraz unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest. 	<ul style="list-style-type: none"> Spalanie odpadów w przydomowych kotłowniach, Nieprzepisowe składowanie odpadów, Brak chęci mieszkańców do usuwania materiałów zawierających azbest.

5.9. Zasoby przyrodnicze

5.9.1. Formy ochrony przyrody

Na terenie Miasta Żywca występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Natura 2000,
- Rezerwat,
- Użytek ekologiczny,
- Pomniki przyrody.

Obszary Natura 2000¹⁷

Nazwa obszaru: Beskid Żywiecki

Kod obszaru: PLH240006

Powierzchnia: 35 276,05 ha

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:

obszar specjalnej ochrony siedlisk(Dyrektywa Siedliskowa)

Opis:

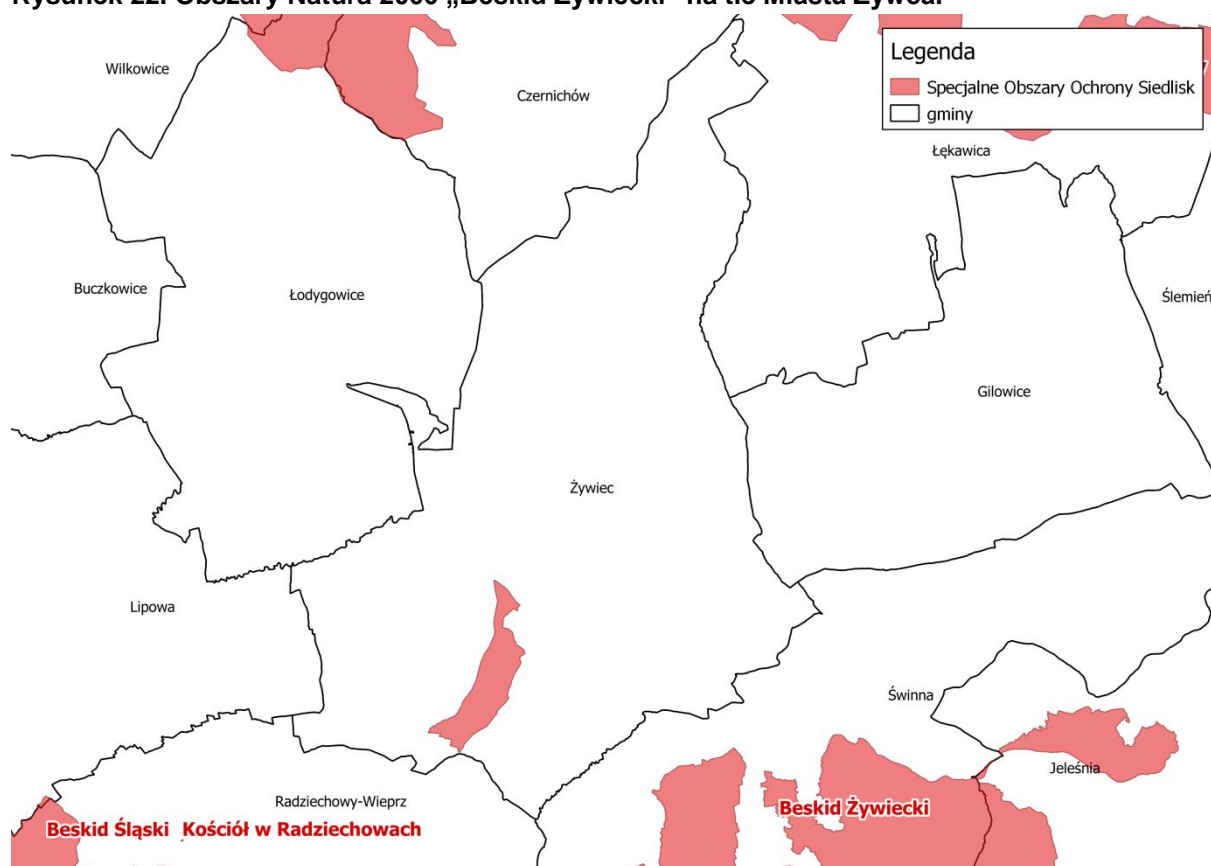
Obszar obejmuje fragment Beskidu Żywieckiego, który charakteryzuje się różnorodnością form geomorfologicznych - grzbietów, garbów, żeber, murów skalnych, gołoborzy na stokach i osuwisk skalnych. Zbudowany jest z fliszowych utworów serii magurskiej. Najciekawsze zespoły form skalnych znajdują się w szczytowych partiach Pilska, w obrębie grzbietowej części pasma Lipowskiej, Romanki, Boraczej i Prusowa. Wyróżniają się tu 3, zwarte grupy górskie: Wielkiej Raczy, Pilska i Lipowskiej-Romanki. Różnią się one od siebie charakterem i układem grzbietów. Grupa Wielkiej Raczy ma partie wierzchowinowe wykształcone jako ostre i wąskie grzbiety ułożone widlasto, oddzielone od siebie szeregiem dopływów górnej Soły. Grupę Pilska wyróżniają szerokie, zaokrąglone kopuły i łagodne stoki, porożcinane dużą ilością dolin. Cechuje się promienistym układem grzbietów odchodzących od jądra masywu - wyniosłej dwuwierzchołkowej kopuły (1557 m. n.p.m.) z cechami wysokogórskimi. Natomiast cechą rejonu Pasma Lipowskiej-Romanki są wysokie, strome i zalesione pasma, z licznymi halami grzbietowymi. Sieć hydrograficzna ma tu charakter typowo górski, z dużą liczbą potoków o gwałtownych spadkach i malowniczych wodospadach. Osobliwością są nieliczne, drobne jeziora osuwiskowe. Szatę roślinną tworzą naturalne zespoły lasów iglastych i liściastych (około 75% powierzchni ostoi) oraz naturalne, półnaturalne i antropogeniczne zbiorowiska nieleśne. W skład ostoi wchodzi też interesujący ostaniec denudacyjny - Góra Grojec ze stanowiskiem roślinności kserotermicznej.

Obszar charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem szaty roślinnej i dobrze zachowanymi, typowymi zbiorowiskami góorskimi (leśnymi i nieleśnymi). Występuje tu 21 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Spośród licznych zbiorowisk roślinnych, których stwierdzono tu 56, należy zwrócić uwagę na unikatową w polskich Karpatach postać zespołu Valeriano-Caricetum flavae, z udziałem czosnku syberyjskiego *Allium sibiricum* i niebielistki trwałej *Swertia perennis* subsp. *alpestris* oraz na obecność na wierzchowinach i grzbietach górskich torfowisk. W obszarze stwierdzono występowanie 21 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Kompleksy leśne stanowią ostoje

¹⁷ Źródło: www.natura2000.gdos.gov.pl

dużych drapieżników (niedźwiedzia, wilka i rysia). W masywie Pilska znajduje się jedno z 3 znanych z Polski stanowisk darniówki tatrzańskiej (endemit karpacki). Brak aktualnych danych potwierdzających występowanie chrząszcza *Phryganophilus ruficollis*, stwierdzonego tu w XIX w. Flora tego obszaru liczy około 1000 gatunków, w tym 150 gatunków górskich (18 alpejskich i 27 subalpejskich). Jest tu jedno z 4 stanowisk tojadu morawskiego w Polsce i jeden z 4 rejonów występowania tocji karpackiej. Utrzymuje się także (choć stosunkowo niewielka) populacja dzwonka piłkowanego. Obszar jest również ważny dla ochrony ptaków (m.in. głuszca).

Rysunek 22. Obszary Natura 2000 „Beskid Żywiecki” na tle Miasta Żywca.

źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ.

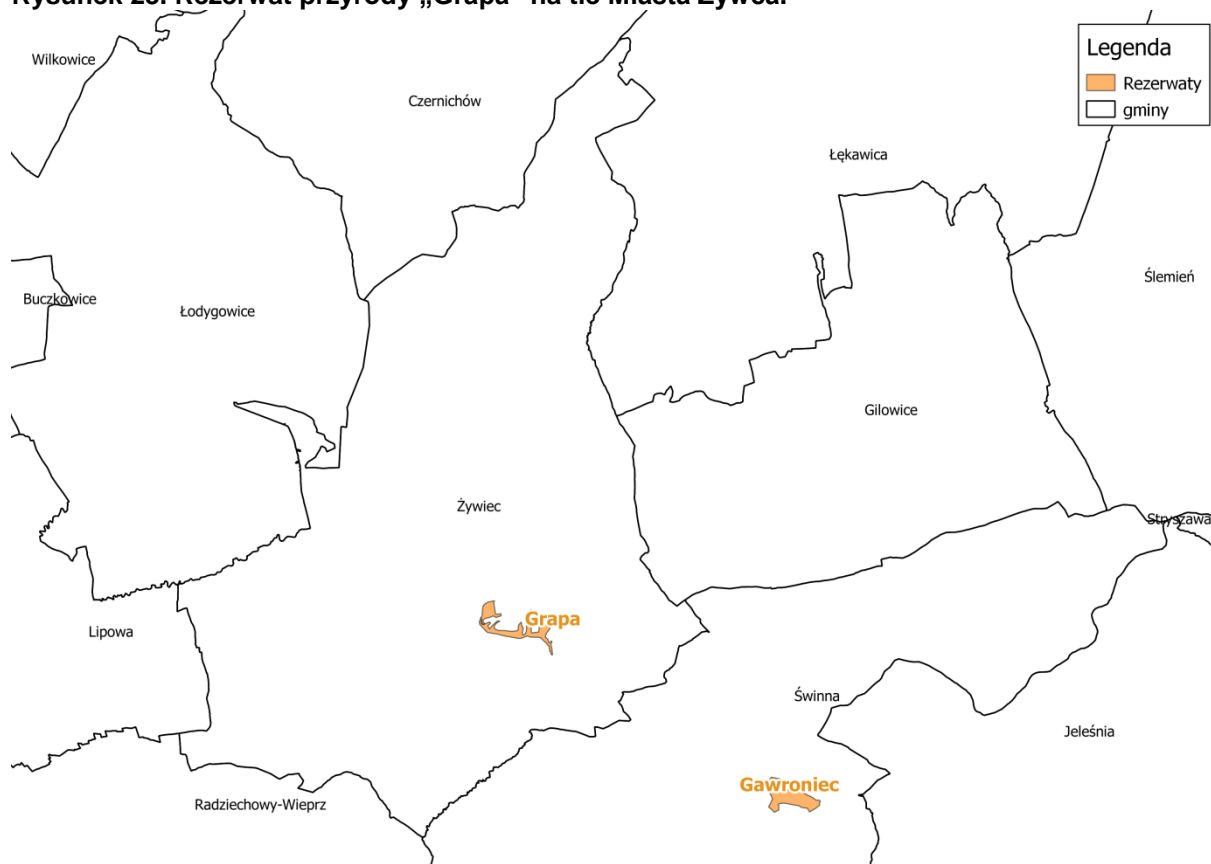
Rezerwat¹⁸

Rezerwat „Grapa”

Rezerwat „Grapa” ma powierzchnię 23,23 ha. Został utworzony 6 lipca 1996 roku, w celu zachowania ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych łęgu jesionowego oraz lasu grądowego z licznym udziałem chronionych gatunków flory i fauny.

¹⁸ www.crfop.gdos.gov.pl

Rysunek 23. Rezerwat przyrody „Grapa” na tle Miasta Żywca.

źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ.

Użytki ekologiczne¹⁹

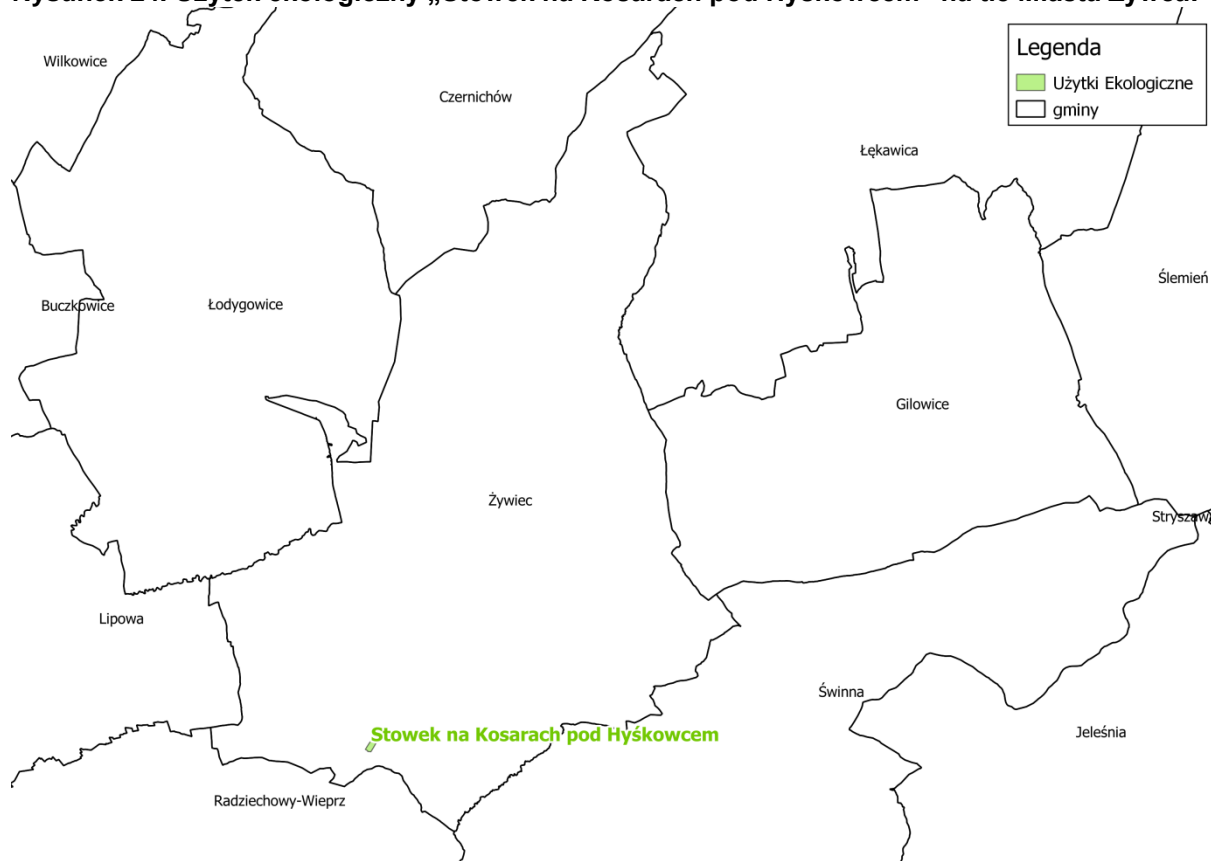
Stówek na Kosarach pod Hyśkowcem

Użytek obejmuje siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków. Ma on powierzchnię 1,76 ha. Został utworzony 29 listopada 2008 roku, w celu zachowania ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych torfowiska, ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin.

¹⁹ www.crfop.gdos.gov.pl

Rysunek 24. Użytek ekologiczny „Stówek na Kosarach pod Hyśkowcem” na tle Miasta Żywca.

źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ.

Pomniki przyrody²⁰

Zgodnie z informacjami zamieszczonymi w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody, na terenie Miasta Żywca, występuje 37 pomników przyrody. Szczegółowe informacje na ich temat przedstawia poniższa tabela.

²⁰ www.crfop.gdos.gov.pl

Tabela 41. Pomniki przyrody na terenie Miasta Żywca.

L.p.	Data utworzenia	Opis granicy	Typ tworu	Opis pomnika	Gatunek drzewa	Wysokość drzewa	Pierśnica
1.	1993-12-22	Rośnie przy ul. Paderewskiego 10a, przy ogrodzeniu prywatnej posesji	Jednoobiektowy	Topola biała (Populus alba)	Topola biała - Populus alba	32	210
2.	1993-12-22	Rośnie przy placu zabaw na Osiedlu Młodych	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dąb szypułkowy - Quercus robur	18	127
3.	1993-12-22	"Las Pod Łyską" - obok ujęcia wody pitnej	Jednoobiektowy	Świerk pospolity (Picea abies)	Świerk pospolity - Picea abies		108
4.	1993-12-22	Sporysz - za mostkiem Trzebińskim przy ul. Isep przy ogrodzeniu budynku nr 58	Jednoobiektowy	Wiąz górski (Ulmus glabra)	Wiąz górski - Ulmus glabra (Ulmus montana, Ulmus scabra)	26	158
5.	1993-12-22	ul. Sobieskiego 6 - obok przedszkola sióstr zakonnych	Jednoobiektowy	Lipa drobnolistna (Tilia cordata)	Lipa drobnolistna - Tilia cordata	21	123
6.	1993-12-22	ul. Dworcowa - przy wejściu do domu handlowego "Savia"	Jednoobiektowy	Lipa drobnolistna (Tilia cordata)	Lipa drobnolistna - Tilia cordata	18	117
7.	1993-12-22	ul. Sienkiewicza - obok budynku nr 58a	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dąb szypułkowy - Quercus robur	23	134
8.	1993-12-22	ul. Kopernika obok stacji uzdatniania wody, w zarządzie DODP przy ul. Leśnianka 102a	Jednoobiektowy	Topola czarna (Populus nigra)	Topola czarna - Populus nigra	25	189
9.	1993-12-22	ul. Kopernika obok stacji uzdatniania wody, w zarządzie DODP przy ul. Leśnianka 102a	Jednoobiektowy	Topola czarna (Populus nigra)	Topola czarna - Populus nigra	27	158
10.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatery 38	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dąb szypułkowy - Quercus robur	27	134

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

L.p.	Data utworzenia	Opis granicy	Typ tworu	Opis pomnika	Gatunek drzewa	Wysokość drzewa	Pierśnica
11.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 21	Wieloobiektowy	Dąb kaukaski (Quercus macranthera)	Dąb szypułkowy - Quercus robur	27	135
					Dąb kaukaski - Quercus macranthera	25	99
12.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 21	Jednoobiektowy	Dąb czerwony (Quercus rubra)	Dąb czerwony - Quercus rubra	28	149
13.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 53	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Dąb szypułkowy - Quercus robur	27	163
14.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 8	Wieloobiektowy	Lipa krymska (Tilia x euchlora) - 2 szt. Lipa drobnolistna (Tilia cordata) - 3 szt.	Lipa drobnolistna - Tilia cordata	26	76
					Lipa drobnolistna - Tilia cordata	24	134
					Lipa drobnolistna - Tilia cordata	27	148
					Lipa krymska - Tilia x euchlora	27	115
					Lipa krymska - Tilia x euchlora	24	96
15.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 36	Wieloobiektowy	Modrzew europejski (Larix decidua) - 8 szt.	Modrzew europejski - Larix decidua	30	89
					Modrzew europejski - Larix decidua	26	99
					Modrzew europejski - Larix decidua	35	104
					Modrzew europejski - Larix decidua	33	100
					Modrzew europejski - Larix decidua	32	71

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

L.p.	Data utworzenia	Opis granicy	Typ tworu	Opis pomnika	Gatunek drzewa	Wysokość drzewa	Pierśnica
					Modrzew europejski - Larix decidua	34	100
					Modrzew europejski - Larix decidua	33	69
					Modrzew europejski - Larix decidua	35	94
16.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 8	Jednoobiektowy	Lipa szerokolistna (Tilia platyphyllos) trójpienna	Lipa szerokolistna - Tilia platyphyllos	26	137
17.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 18	Jednoobiektowy	Lipa drobnolistna (Tilia cordata)	Lipa drobnolistna - Tilia cordata	30	132
18.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 18	Jednoobiektowy	Lipa szerokolistna (Tilia platyphyllos) dwupniowa	Lipa szerokolistna - Tilia platyphyllos	30	172
19.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 13	Jednoobiektowy	Lipa szerokolistna (Tilia platyphyllos)	Lipa drobnolistna - Tilia cordata	31	127
20.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 11	Jednoobiektowy	Lipa krymska (Tilia x euchlora)	Lipa krymska - Tilia xeuchlora	31	109
21.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 10	Wieloobiektowy	Lipa drobnolistna (Tilia cordata)	Lipa drobnolistna - Tilia cordata	32	116
					Lipa drobnolistna - Tilia cordata	32	115
22.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 3	Jednoobiektowy	Jesion wyniosły (Fraxinus excelsior)	Jesion wyniosły - Fraxinus excelsior	21	140
23.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 29	Jednoobiektowy	Jesion wyniosły (Fraxinus excelsior)	Jesion wyniosły - Fraxinus excelsior	34	127
24.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 33	Jednoobiektowy	Jesion wyniosły (Fraxinus excelsior)	Jesion wyniosły - Fraxinus excelsior	27	146

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

L.p.	Data utworzenia	Opis granicy	Typ tworu	Opis pomnika	Gatunek drzewa	Wysokość drzewa	Pierśnica
25.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 29	Jednoobiektowy	Wiąz górski (Ulmus glabra)	Wiąz górski - Ulmus glabra (Ulmus montana, Ulmus scabra)	34	124
26.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 44	Jednoobiektowy	Buk zwyczajny (Fagus sylvatica)	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - Fagus sylvatica	23	120
27.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 2	Jednoobiektowy	Wiąz górski (Ulmus glabra)	Wiąz górski - Ulmus glabra (Ulmus montana, Ulmus scabra)	29	191
28.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 9	Jednoobiektowy	Sosna wejmutka (Pinus strobus)	Sosna amerykańska (Wejmutka) - Pinus strobus	34	108
29.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 33	Jednoobiektowy	Jesion wyniosły (Fraxinus excelsior)	Jesion wyniosły - Fraxinus excelsior	34	120
30.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 13	Jednoobiektowy	Klon zwyczajny (Acer platanoides)	Klon pospolity (Klon zwyczajny) - Acer platanoides	23	99
31.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 16	Jednoobiektowy	Klon zwyczajny (Acer platanoides)	Klon pospolity (Klon zwyczajny) - Acer platanoides	27	123
32.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 4	Jednoobiektowy	Grab zwyczajny (Carpinus betulus)	Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus	21	89
33.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 22	Jednoobiektowy	Lipa krymska (Tilia x euchlora)	Lipa krymska - Tilia x euchlora	29	135
34.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 3	Jednoobiektowy	Lipa drobnolistna (Tilia cordata)	Lipa drobnolistna - Tilia cordata	26	113
35.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 43	Jednoobiektowy	Iglicznia trójcierniowa (Gleditsia triacanthos)	Gledicja trójcierniowa (Iglicznia trójcierniowa) - Gleditsia triacanthos	17	44
36.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 34	Jednoobiektowy	Klon zwyczajny (Acer platanoides)	Klon pospolity (Klon zwyczajny) - Acer platanoides	28	116

L.p.	Data utworzenia	Opis granicy	Typ tworu	Opis pomnika	Gatunek drzewa	Wysokość drzewa	Pierśnica
37.	1994-03-04	Park zamkowy - kwatera 51	Jednoobiektowy	Klon zwyczajny (Acer platanoides)	Klon pospolity (Klon zwyczajny) - Acer platanoides	28	119

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody

5.9.2. Lasy

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia lasów na terenie Miasta Żywca wynosi 740,72 ha, co daje lesistość na poziomie 14,7%. Wskaźnik lesistości jest niższy niż średnia krajowa, która wynosi 29,5%. Strukturę lasów na terenie Miasta Żywca przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 42. Struktura lasów położonych na terenie Miasta Żywca w roku 2018.

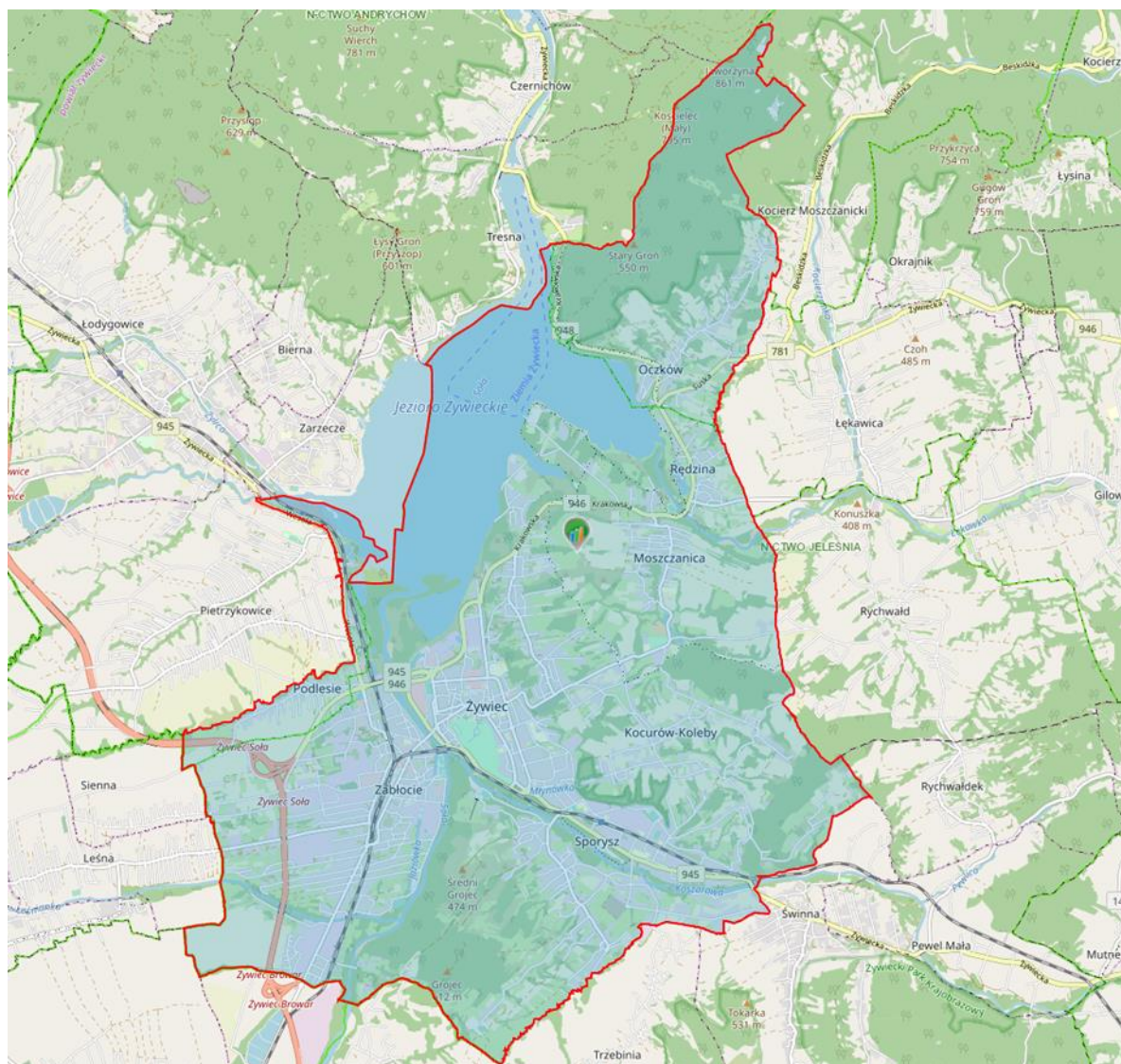
Lasy		
Powierzchnia ogółem	ha	740,72
Lesistość	%	14,7
Lasy publiczne ogółem	ha	152,72
Lasy prywatne ogółem	ha	588,00

źródło: GUS

Lasy znajdujące się na obszarze Miasta Żywca są zarządzane przez Nadleśnictwo Jeleśnia. Główne skupiska leśne znajdują się w północnej, południowej oraz wschodniej części miasta.

Rysunek 25. Lasy Miasta Żywca.

źródło: Bank Danych o lasach

Na terenie Miasta Żywca występują następujące typy siedliskowe lasu:

- **Las górski świeży** – występuje na glebach brunatnych w reglu dolnym, gdzie duży jest wpływ wód glebowo-opadowych oraz stokowych. Główny drzewostan tworzą buki z udziałem jodły. Charakterystyczne dla runa tych siedlisk są rośliny takie jak: kosmatka olbrzymia, goryczka trojeściowa, przenęt purpurowy, szalwia lepka, żywokost sercowaty, kostrzewa górska.
- **Las górski wilgotny** – występuje w siedliskach pod umiarkowanym lub silnym wpływem, powoli spływających, wód stokowych i opadowych. Tworzy się w reglu dolnym na zwietrzelinach piaskowców, łupków, zlepieńców, margli, wapieni i dolomitów. Główny drzewostan tworzą świerki, jodły oraz buki z domieszką jaworów. W runie charakterystyczne dla tego typu siedliskowego lasu są: lepieńnik biały, czosnek niedźwiedzi, kokorycz pusta, modrzyk górski.
- **Las mieszany górski świeży** – występuje na uboższych typach gleb brunatnych, tam gdzie widoczny jest duży wpływ wód stokowych oraz opadowo-deszczowych. Główny drzewostan tworzą świerki buki oraz jodły. Charakterystyczne dla runa tych siedlisk są rośliny takie jak: żurawiec falistolistny, kosmatka, jeżyna fałdowana, malina właściwa, turzyca leśna, zachyłka trójkątna oraz nerecznica samcza.
- **Bór mieszany górski świeży** – występuje na glebach bielcowych oraz rdzawych w reglu dolnym. Główny drzewostan tworzą buki, jodły i świerki. Charakterystyczne dla runa tych siedlisk są rośliny takie jak: starzec Fuchsa, trzcinnik leśny, jastrzębiec leśny, sałatnik leśny, podrzeń żebrowiec, nerecznica krótkoostna czy wietlica.
- **Ols jesionowy górski** – siedlisko występujące rzadko, w miejscach będących pod stałym wpływem wód stokowych, gruntowych lub glebowo-opadowych (zagłębienia terenu, zakola potoków, załamania stoków). Główny drzewostan stanowią jesiony i olsze z domieszką klonów, buka oraz jodły. Dla runa tych siedlisk charakterystyczne są rośliny takie jak: szczaw gajowy, skrzyp olbrzymi, rzeżucha gorzka, karbieniec pospolity, psianka słodkogórz, świerząbek orzęsiony, knieć błotna górska, kozłek całolistny, pępawa błotna, oraz niezapominajka błotna.
- **Las łągowy górski** – występuje wzdłuż rzek i potoków w ich dolnym biegu oraz na obrzeżach dolin zalewanych przez wody opadowe oraz stokowe. Główny drzewostan tworzą olsze i jesiony z domieszkami klonów, jesionów, wierzb, jodeł oraz świerków. Dla runa tych siedlisk charakterystyczne są rośliny takie jak: bodziszek żałobny, osiet łopianowaty, lepieńnik wyłysiały, lepieńnik różowy, podbiał pospolity, łopian pajęczynowaty, perz psi, kopytnik leśny oraz śledziennica skrętolistna.

5.9.3. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu mają także bezpośredni wpływ na florę oraz faunę. Wpływają one na zasięg występowania poszczególnych gatunków, ich cykle rozrodcze i interakcje ze środowiskiem naturalnym, a w przypadku roślin także na okresy wegetacji. Ocieplenie się klimatu spowoduje migracje gatunków – gatunki preferujące chłodniejsze temperatury

zostaną wyparte przez gatunki ciepłolubne. Część tych gatunków będzie uznana za gatunki inwazyjne wypierające rodzimą florę i faunę. Przekształcenia siedlisk na skutek zmian klimatycznych mogą dotknąć także warunków wodnych – obniżenie się poziomu wód gruntowych może spowodować stopniowy zanik siedlisk o dużej wilgotności.

W ramach adaptacji do zmian klimatu zaleca się:

- utrzymanie zagrożonych siedlisk i ich odtwarzanie wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Dotyczy to szczególnie obszarów wodno-błotnych;
- regulowanie wpływu klimatu poprzez wykorzystywanie odpowiednich ekosystemów;
- wpływ na mikroklimat przez zalesienia oraz tworzenie obszarów zielonych;
- zwiększanie naturalnej retencji wodnej,
- uwzględnianie zagrożeń związanych ze zmianami klimatycznymi w dokumentach planistycznych;
- odpowiednia gospodarka leśna, z naciskiem na odpowiedni skład gatunkowy;

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, mających wpływ na zasoby przyrodnicze, można zaliczyć negatywny wpływ zanieczyszczeń powietrza i wód na środowisko i organizmy żywe, pożary lasów oraz choroby roślin. W celu minimalizacji nadzwyczajnych zagrożeń, należy prowadzić efektywny system monitoringu środowiska oraz pracować na minimalizacją efektów susz na siedliska przyrodnicze. Należy także pamiętać o ograniczeniach obejmujących tereny chronione oraz ich otuliny. Mają one na celu zminimalizować negatywną działalność człowieka mogącą powodować negatywne zmiany w ekosystemach oraz prowadzić do degradacji siedlisk.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne powinny uświadamiać mieszkańców, jak wartościowe są zasoby środowiska Miasta Żywiec. Można to osiągnąć poprzez edukację w szkołach oraz tworzenie ścieżek edukacyjnych, zwłaszcza na terenach objętych ochroną.

Edukacja ekologiczna w szkołach, dotycząca zagadnień związanych z ochroną przyrody odbywa się poprzez odpowiednie programy edukacyjne. Ochrona przyrody jest nauką interdyscyplinarną i obejmuje zagadnienia dotyczące przedmiotów takich jak geografia, biologia, chemia oraz fizyka.

Monitoring środowiska²¹

Stan zasobów przyrodniczych monitorowany jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Zintegrowanego Monitoringu Przyrodniczego Środowiska w Polsce. Celem ZMŚP jest dostarczenie danych do określania aktualnego stanu środowiska oraz w oparciu o wieloletnie cykle obserwacyjne, przedstawienie krótko i długookresowych przemian środowiska w warunkach zmian klimatu i narastającej antropopresji. Uzyskane wyniki z prowadzonych obserwacji stanowią podstawę do sporządzenia prognoz krótko i długoterminowych rozwoju środowiska przyrodniczego oraz przedstawienia kierunków zagrożeń i sposobów ich przeciwdziałania.

---

²¹ www.zmosp.gios.gov.pl

5.9.4. Analiza SWOT

Ochrona przyrody	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Obecność obszarowych form ochrony przyrody na terenie Miasta Żywca; 	<ul style="list-style-type: none"> Presja wywierana przez człowieka na obszary chronione, związana z postępującą urbanizacją;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Uwzględnianie obszarów chronionych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, Ochrona i rozwój lasów poprzez realizację założeń Planów Urządzania Lasów. 	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost presji człowieka na środowisko, zarówno przez wzmożony ruch turystyczny jak i presję urbanistyczną; Fragmentacja siedlisk oraz korytarzy ekologicznych spowodowana urbanizacją terenów; Przekształcenia siedlisk przyrodniczych w związku ze zmianami klimatycznymi; Zanieczyszczenie środowiska.

5.10. Zagrożenia poważnymi awariami

5.10.1. Stan aktualny

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2019 poz. 1396 z późn. zm.), mówiąc o:

- a) „poważnej awarii - rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”.
- b) „poważnej awarii przemysłowej- rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie”.

Obejmują one takie rodzaje zdarzeń jak:

1. Pożary na dużych obszarach, pożary długo trwające, a także pożary towarzyszące awariom z udziałem materiałów niebezpiecznych, które powodują zniszczenie lub zanieczyszczenie środowiska;
2. Awarie i katastrofy w zakładach przemysłowych, transporcie, rozładunku i przeładunku materiałów niebezpiecznych i innych substancji, powodujących zanieczyszczenie środowiska;
3. Awarie budowli hydrotechnicznych, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska;
4. Klęski żywiołowe, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska.

Jak wynika z informacji WIOŚ w Katowicach na terenie Miasta Żywca nie występują zakłady o dużym ryzyku (ZDR ani Zakłady Zwiększonego Ryzyka (ZZR)).

Należy zaznaczyć, iż zagrożenie spowodowania poważnej awarii wynikać może także z transportu substancji niebezpiecznych. Paliwa płynne przewożone są praktycznie po wszystkich drogach, gdzie występują stacje paliw płynnych.

5.10.2. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu mają wpływ na zagrożenie poważnymi awariami. Ekstremalne zjawiska atmosferyczne takie jak zbyt wysokie temperatury powietrza, burze, wichury czy ulewę mogą doprowadzić do awarii urządzeń na terenie zakładów przemysłowych. Ponadto bodźce te mogą zwiększyć ryzyko wystąpienia wypadków oraz awarii podczas przewożenia substancji niebezpiecznych ciągami komunikacji samochodowej oraz kolejowej. Aby zmniejszyć ryzyko wpływu zmian klimatycznych na ryzyko wystąpienia poważnych awarii przemysłowych należy zaadaptować procedury przewozu substancji niebezpiecznych oraz funkcjonowania instalacji przemysłowych poprzez utworzenie systemu kontroli zabezpieczeń. Zaleca się także branie czynników klimatycznych pod uwagę przy budowie dróg oraz instalacji przemysłowych.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, należą w tej kategorii, głównie awarie pojazdów przewożących substancje niebezpieczne, awarie w zakładach przemysłowych oraz

ryzyko zagrożenia gwałtownymi zjawiskami pogodowymi. W celu ich uniknięcia należy brać pod uwagę, możliwość nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, na etapie projektowania oraz budowy dróg oraz należy usprawnić systemy kontroli bezpieczeństwa instalacji oraz środków transportu substancji niebezpiecznych.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne powinny uświadamiać mieszkańców, jak postępować w razie wystąpienia poważnej awarii oraz jak zmniejszyć jej skutki.

Monitoring środowiska

Zakłady o dużym oraz zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej kontrolowane są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz przez Państwową Straż Pożarną. Transport substancji niebezpiecznych jest natomiast nadzorowany przez funkcjonariuszy: Policji, Inspekcji Transportu Drogowego, Straży Pożarnej oraz Straży Granicznej

5.10.3. Analiza SWOT

Poważne awarie	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Brak zakładów ZDR oraz ZZR na terenie Żywca,	<ul style="list-style-type: none"> Obecność dróg którymi mogą być transportowane substancje niebezpieczne.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie metod postępowania w razie wystąpienia zdarzeń kwalifikowanych jako poważne awarie, Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii.	<ul style="list-style-type: none"> Zdarzenia losowe przy ciągach komunikacyjnych (wypadki, rozszczelnienia).

6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

6.1. Wyznaczone cele i zadania

Cele niniejszego programu zostały wyznaczone na podstawie:

- Zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych komponentów środowiska;
- Możliwości finansowych analizowanej JST;
- Celów dokumentów wyższego szczebla (poziom powiatowy, wojewódzki i krajowy);
- Celów dokumentów lokalnych (funkcjonujących na terenie omawianej JST).

Tabela 43. Wykaz kierunków interwencji, celów oraz zadań wyznaczonych w ramach POŚ.

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Ochrona powietrza i klimatu	Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze Miasta Żywca związana z realizacją kierunków działań naprawczych	Liczba zanieczyszczeń dla których odnotowano przekroczenia stanu dopuszczalnego w strefie. <u>Źródło:</u> Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach	4	2	Skuteczne wdrażanie planów i programów służących ochronie powietrza w skali lokalnej poprzez osiągnięcie zakładanych efektów ekologicznych	Wdrażanie planu gospodarki niskoemisyjnej oraz programu ograniczania niskiej emisji	W – Urząd Miasta w Żywcu	Brak środków na realizację zadania
							Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	M – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
							Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza, poprzez m.in. upłynnienie ruchu pojazdów, budowę obwodnic, oraz wprowadzanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich na drogach miast	W – Urząd Miasta w Żywcu M – zarządcy dróg	Sprzeciw mieszkańców
			Długość ścieżek rowerowych (drog dla rowerów) [km] <u>Źródło:</u> GUS	2,2	3,5	Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu na jakość powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza	Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy oraz stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej (autobus, pociąg) mającego na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego Wdrażanie Inteligentnych Systemów Zarządzania Ruchem oraz mechanizmów wspomagających zarządzanie ruchem i transportem, jak: punkty przesiadkowe, plany centrów logistycznych na obrzeżach miast, BUSpasy, poprawa oznakowania dróg, strefy ograniczonego ruchu pojazdów w miastach	W – Urząd Miasta w Żywcu M – przedsiębiorstwa organizujące transport publiczny	Brak środków na realizację zadania, niechęć mieszkańców w stosunku do transportu zbiorowego
								M - zarządzający komunikacją publiczną	Sprzeciw mieszkańców

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
							Wspieranie rozwoju transportu rowerowego oraz wdrażanie rozwiązań na rzecz jego integracji z miejskimi systemami transportowymi m.in. poprzez rozwój i modernizację infrastruktury oraz zmiany organizacji ruchu	W – Urząd Miasta w Żywcu M – zarządcy dróg	Brak środków na realizację zadania
			Ilość wybudowanych i zmodernizowanych dróg na terenie miasta [szt.] Źródło: UM w Żywcu	19	21		Budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego w Żywcu. - Uruchomienie parkingu typu P+R	W – Urząd Miasta w Żywcu	Brak środków na realizację zadania,
							Zmiany przyzwyczajęń kierowców na bardziej energooszczędne (ecodring)	W – Urząd Miasta w Żywcu	Niechęć kierowców
							Budowa, modernizacja i bieżące utrzymanie dróg	W – Urząd Miasta w Żywcu M – zarządcy dróg	Brak środków na realizację zadania
							Utrzymywanie czystości nawierzchni ulic w miastach przez ograniczenie wtórnego pylenia	W – Urząd Miasta w Żywcu M – zarządcy dróg	-
			Emisja gazowych zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych [t/r] Źródło: GUS	62 941	62 800	Wdrożenie mechanizmów motywujących do implementacji nowoczesnych rozwiązań w przemyśle skutkujących redukcją emisji substancji zanieczyszczających	Prowadzenie regularnych kontroli przestrzegania przepisów prawnych i zapisów pozwoleń przez podmioty gospodarcze	M – WIOŚ w Katowicach	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
							Realizacja inwestycji mających na celu ograniczenie emisji substancji zanieczyszczających z instalacji energetycznych i przemysłowych, oraz ograniczających szczególnie „niską emisję” oraz emisję niezorganizowaną	W – Urząd Miasta w Żywcu M – podmioty gospodarcze	Brak środków na realizację zadania
			Ilość zmodernizowanych nieekologicznych i nieekonomicznych kotłów węglowych	89	95	Sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego do poziomu nie powodującego	Realizacja działań z zakresu ograniczania emisji ze źródeł spalania o małej mocy do 1MW poprzez wymianę systemów grzewczych na niskoemisyjne oraz poprzez montaż filtrów na	M – mieszkańcy, wspólnoty mieszkaniowe	Brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
			<u>Źródło:</u> UM w Żywcu			negatywnego oddziaływania na jakość powietrza	kominkowych ograniczających emisję		
							Realizacja planów kompleksowej termomodernizacji budynków użyteczności publicznej	W – Urząd Miasta w Żywcu M – Starostwo Powiatowe w Żywcu, jednostki sektora finansów publicznych	Brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania, niechęć mieszkańców
							Opracowanie i wdrożenie systemu zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych	W – Urząd Miasta w Żywcu	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania, niechęć mieszkańców
							Realizacja Programu „ANTY SMOG” obejmującego System grupowych e-zakupów niskoemisyjnych paliw stałych dla odbiorców detalicznych - ograniczenie niskiej emisji.	W – Urząd Miasta w Żywcu	Brak zainteresowania mieszkańców
							Program „Stop Smog” - Walka ze smogiem i ograniczenie niskiej emisji	W – Urząd Miasta w Żywcu	Brak środków na realizację zadania, brak zainteresowania ze strony mieszkańców
			Ilość akcji edukacyjnych dotyczących ochrony powietrza[szt.] <u>Źródło:</u> UM w Żywcu	0	1	Wzmocnienie systemu edukacji ekologicznej społeczeństwa skierowanej na promocję postaw służących ochronie powietrza.	Rozwój systemu informacyjnego dotyczącego monitoringu jakości powietrza i stanu jakości powietrza w skali lokalnej	M – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach	Brak środków na realizację zadania
							Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza	W – Urząd Miasta w Żywcu M – Starostwo Powiatowe w Żywcu, organizacje pozarządowe	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
							Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako elementu zmian w świadomości społeczeństwa oraz środek prewencyjny	W – Urząd Miasta w Żywcu	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania, niechęć mieszkańców

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
		Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami	Zużycie energii elektrycznej na jednego mieszkańca [kWh] <u>Źródło:</u> GUS	2 091,2	2 050,0	Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Realizacja inwestycji w odnawialne źródła energii	W – Urząd Miasta w Żywcu M – zarządcy budynków	Brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania, brak chęci mieszkańców
							Realizacja Programu „Słoneczna Żywiecczyzna” polegającego na zwiększeniu produkcji energii ze źródeł odnawialnych	W – Urząd Miasta w Żywcu	Brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
							Aktualizacja założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe z określeniem możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii	W – Urząd Miasta w Żywcu	Brak środków na realizację zadania
						Wspieranie finansowe i technologiczne inwestycji w technologie mające na celu efektywne wykorzystanie energii	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej, w tym poprzez ich kompleksową termomodernizację	W – Urząd Miasta w Żywcu M – Starostwo Powiatowe w Żywcu, jednostki sektora finansów publicznych	Brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
							Poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych, w tym poprzez ich kompleksową termomodernizację	W – Urząd Miasta w Żywcu M – zarządzający nieruchomościami	Brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
							Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne	W – Urząd Miasta w Żywcu M – zarządcy dróg	Brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
							Promowanie „zielonych zamówień publicznych”	W – Urząd Miasta w Żywcu	-
						Kształtowanie postaw służących efektywnemu wykorzystywaniu energii	Realizacja działań proefektywnościowych (w tym działań w zakresie budownictwa efektywnego energetycznie) przez osoby fizyczne,	M – osoby fizyczne, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe,	Brak zainteresowania ze strony mieszkańców

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
							wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe oraz przedsiębiorstwa	przedsiębiorstwa	
							Kształtowanie postaw społecznych w kierunku wdrażania zasad efektywności energetycznej poprzez edukację ekologiczną, a także wzorce	W – Urząd Miasta w Żywcu M – Starostwo Powiatowe w Żywcu, organizacje pozarządowe	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
2.	Ochrona przed hałasem	Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska	Poziom przekroczeń hałasu na terenie gminy [dB] <u>Źródło:</u> Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach, GDDKiA	< 15	< 10	Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska oraz narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas	Bieżący monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	M – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach	-
						Zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas	Ograniczenie hałasu przemysłowego na skutek zwiększenia działalności kontrolnej i inspekcyjnej oraz wdrażania zaleceń pokontrolnych	M – WIOŚ w Katowicach	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
							Budowa obwodnic i dróg alternatywnych wyprowadzających ruch tranzytowy z centrów miast oraz przeprowadzenie remontu nawierzchni dotychczasowych odcinków dróg.	W – Urząd Miasta w Żywcu M – zarządcy dróg	Brak środków na realizację zadania, sprzeciw mieszkańców
							Ograniczenie hałasu drogowego	W – Urząd Miasta w Żywcu M – zarządcy dróg	Brak środków na realizację zadania
							Nakładki asfaltowe i inne na drogach miejskich. - Poprawa stanu nawierzchni dróg miejskich	W – Urząd Miasta w Żywcu	Brak środków na realizację zadania
							Stosowanie zabezpieczeń akustycznych na wymagających tego odcinkach dróg i linii kolejowych.	M – Zarządcy dróg i linii kolejowych	Brak środków na realizację zadania

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
							Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska	W – Urząd Miasta w Żywcu	-
							Redukcja hałasu przemysłowego	M - przedsiębiorstwa	Brak środków na realizację zadania
							Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu	W – Urząd Miasta w Żywcu	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
3.	Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach	Liczba przekroczeń dopuszczalnych wartości PEM <u>Źródło:</u> Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach w Katowicach	0	0	Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych	Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	M - Starostwo Powiatowe w Żywcu	-
							Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych oraz rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów w środowisku	M – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach	-
							Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie nisko konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	W – Urząd Miasta w Żywcu	-
4.	Gospodarowanie wodami	powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiające zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych Miasta Żywca przy osiągnięciu i	Ilość JCWP o złym stanie ogólnym <u>Źródło:</u> Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach w Katowicach	5	3	Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu	M – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach, PIG-PIB	-
							Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i	W – Urząd Miasta w Żywcu M – PGW WP, Śląski	Brak zainteresowanych adresatów kampanii

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
			Ilość JCWPd o złym stanie ogólnym <u>Źródło:</u> Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach w Katowicach	0	0		sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, organizacje pozarządowe	edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
							Działania związane z przywracaniem i poprawą ekologicznych funkcji wód i poprawą hydromorfologii koryt cieków, w tym: działania renaturyzacyjne i rewitalizacyjne, przywracanie drożności cieków, zwiększenie retencyjności naturalnej ich zlewni	W – Urząd Miasta w Żywcu M – PGW WP	Brak środków na realizację zadania, sprzeciw mieszkańców
			Obiekty małej retencji [szt.] <u>Źródło:</u> Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, PGW WP	2	3	Ograniczenie ryzyka wystąpienia strat wynikających ze zjawisk ekstremalnych związanych z wodą	Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych	W – Urząd Miasta w Żywcu M – Starostwo Powiatowe w Żywcu, inne podmioty	-
							Uwzględnianie w dokumentach planistycznych oraz w decyzjach dotyczących planowania i zagospodarowania przestrzennego granic obszarów zagrożenia powodzią wyznaczonych na mapach zagrożenia powodziowego	W – Urząd Miasta w Żywcu	-
							Realizacja obiektów małej retencji zgodnie z Programem małej retencji dla województwa śląskiego, w tym nietechnicznych form retencji wód	M – PGW WP	Brak środków na realizację zadania
							Budowa, przebudowa, modernizacja budowli przeciwpowodziowych	W – Urząd Miasta w Żywcu M – PGW WP	Brak środków na realizację zadania
							Budowa, przebudowa, modernizacja budowli wodnych służącym innym celom w tym w celu zbiorowego zapatrzenia w wodę oraz związanych z gospodarką stawową	W – Urząd Miasta w Żywcu M – PGW WP, właściciele stawów	Brak środków na realizację zadania
							Rozwijanie systemów zagospodarowania wód opadowych na	W – Urząd Miasta w Żywcu	Brak środków na realizację zadania

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
							terenach zurbanizowanych, w tym: umożliwiających wykorzystanie wód opadowych, związanych z retencjonowaniem i czasowym przetrzymaniem wód opadowych związanych z tworzeniem tzw. „ogrodów deszczowych w miastach” związanych z zachęcaniem mieszkańców do tworzenia i utrzymywania obiektów mikroretencji wód		
							Działania edukacyjne, upowszechniające wśród rolników wiedzę o dobrych praktykach w zakresie ochrony wód, poprawy retencyjności zlewni w szczególności dzięki zabiegom z zakresu fito- i agromelioracji oraz melioracji wodnych szczegółowych	W – Urząd Miasta w Żywcu M - ODR	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
							Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	W – Urząd Miasta w Żywcu M – PGW WP	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
5.	Gospodarka wodno-ściekowa	System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych Miasta Żywca przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód	Przylączy wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.] <u>Źródło:</u> GUS	5 292	5 315	Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji, w tym deszczowej	W – Urząd Miasta w Żywcu M – Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Żywcu	Brak środków na realizację zadania
							Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów	W – Urząd Miasta w Żywcu M – Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu,	Brak środków na realizację zadania

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
			Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m ³] <u>Źródło:</u> GUS	25,0	23,0		ściekowych	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Żywcu	
							Modernizacja i rozbudowa istniejących oczyszczalni ścieków, budowa nowych oczyszczalni ścieków	W – Urząd Miasta w Żywcu M – Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Żywcu	Brak środków na realizację zadania
			Przyłłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.] <u>Źródło:</u> GUS	5 415	5 450		Budowa, rozbudowa i modernizacji urządzeń służących do optymalizacji wykorzystania istniejącej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (w tym systemy sterowania, monitoringu i przesyłania danych)	W – Urząd Miasta w Żywcu M – Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Żywcu	Brak środków na realizację zadania
							Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	W – Urząd Miasta w Żywcu M – Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Żywcu	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
			Zbiorniki bezodpływowe [szt.] <u>Źródło:</u> GUS	212	170	Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	W – Urząd Miasta w Żywcu	-
							Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do	M – WIOŚ w Katowicach	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka			
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa							
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J			
			Przydomowe oczyszczalnie ścieków [szt.] <u>Źródło:</u> GUS	10	17	dla dorzeczy Wisły	ziemi Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków tam gdzie jest to ekonomicznie lub technicznie uzasadnione	 M – właściciele budynków	 Brak środków na realizację zadania, brak zainteresowania ze strony mieszkańców			
6.	Gospodarowanie zasobami geologicznymi	Racjonalne i efektywne gospodarowania zasobami ze złóż	Punkty niekoncesjonowanego wydobycia kopalin [szt.] <u>Źródło danych:</u> PIG-PIB	0	0	Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych	Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż objętych koncesją oraz eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez system kontroli	M – organy nadzoru górniczego, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	-			
						Zapobieganie ruchom masowym ziemi i ich skutkom	Prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także prowadzenie rejestru zawierającego informacje o tych terenach	M – Starostwo Powiatowe w Żywcu	-			
		Racjonalna gospodarka zasobami geologicznymi					Realizacja projektów inwestycyjnych związanych z zabezpieczeniem i stabilizacją osuwisk zagrażających zabudowie i infrastrukturze	W – Urząd Miasta w Żywcu M – administratorzy dróg, właściciele terenów	Brak środków na realizację zadania			
7.	Ochrona gleb	Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	Powierzchnia nieużytków [ha] <u>Źródło:</u> GUS	16	10	Zachowanie funkcji środowiskowych, gospodarczych, społecznych i kulturowych gleb	Promocja rolnictwa ekologicznego oraz rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju	M - ODR	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe			
							Kontynuacja Programu OWCA – PLUS Przywracanie i promowanie tradycyjnego wypasu w celu ochrony ekosystemów nieleśnych na terenie całego województwa, w tym Wojewódzki Program Aktywizacji Gospodarczej oraz	W – Urząd Miasta w Żywcu M – województwo	Brak zainteresowania mieszkańców. ograniczone środki finansowe			

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
		Zdegradowanych zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz warunkami					Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej – Owca Plus do roku 2020		
						Zachowanie możliwe dobrego stanu gleb rolniczych	Kontrola poziomu zanieczyszczeń gleb - rozwój sieci monitoringu gleb	M – OSChR, IUNG, GIOŚ	-
							Identyfikacja potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz sporządzenia wykazu zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska	M – Starostwo Powiatowe w Żywcu	-
							Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb metalami ciężkimi, promieniotwórczymi oraz środkami ochrony roślin	M – ODR, Zarząd Województwa Śląskiego, Wojewódzka Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa	Brak chęci współpracy ze strony mieszkańców
							Stosowanie dobrych praktyk rolniczych mających na celu przeciwdziałanie: - spadkowi zawartości próchnicy, - wzrostowi gęstości objętościowej i zmniejszeniu porowatości, zasolenia oraz zakwaszania gleb	M – ODR, rolnicy	Brak chęci współpracy ze strony mieszkańców
						Minimalizacja stopnia i łagodzenie zasklepienia gleb	Ograniczenie do niezbędnego minimum powierzchni gleby objętej zabudową w tym przeznaczania gruntów na cele inne niż rolne i leśne	W – Urząd Miasta w Żywcu	Sprzeciw mieszkańców
						Rewitalizacja terenów przemysłowych i zdegradowanych	Utrzymanie i systematyczne aktualizowanie bazy danych o terenach przemysłowych i zdegradowanych	W – Urząd Miasta w Żywcu M – Zarząd Województwa Śląskiego	-

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
							Rekultywacja i rewitalizacja terenów	M – właściciele gruntów, przedsiębiorstwa	Brak środków na realizację zadania
8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	Racjonalna gospodarka odpadami	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia takich frakcji odpadów komunalnych jak: papieru, metali, tworzyw sztucznych, i szkła [%] <u>Źródło:</u> UM w Żywcu	38	50 <	Gospodarowanie odpadami komunalnymi w województwie w oparciu o regionalne instalacje przetwarzania odpadów	Sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi	W – Urząd Miasta w Żywcu	-
			Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia innych niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe [%] <u>Źródło:</u> UM w Żywcu	100	70 <		Nabycie od WFOŚiGW w Katowicach 550 udziałów w Spółce BESKID - Zajmującej się zbiorą odpadów komunalnych	W – Urząd Miasta w Żywcu	-
							Aktualizacja inwentaryzacji i programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	W – Urząd Miasta w Żywcu	Brak środków na realizację zadania
							Prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym rozbudowa i modernizacja PSZOK-ów	W – Urząd Miasta w Żywcu	-
							Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, unieszkodliwianych przez składowanie.	W – Urząd Miasta w Żywcu	-
			Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania [%] <u>Źródło:</u> UM w Żywcu	0	< 35		Przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych, takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z na poziomie wymaganym w przepisach prawnych	W – Urząd Miasta w Żywcu	-
							Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi	W – Urząd Miasta w Żywcu	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
							Rozbudowa systemu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów	W – Urząd Miasta w Żywcu	-
			Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy [kg] <u>Źródło:</u> baza azbestowa	1 414 533	1 250 000		Usuwanie wyrobów zawierających azbest	W – Urząd Miasta w Żywcu M – właściele budynków	Brak środków na realizację zadania, brak zainteresowania ze strony mieszkańców
		Gospodarowania odpadami innymi niż komunalne	Ilość skontrolowanych przedsiębiorstw w zakresie gospodarowania odpadami <u>Źródło:</u> WIOŚ w Katowicach	7	7<	Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów sektora gospodarczego i sukcesywne zwiększanie udziału tych odpadów poddanych procesom odzysku i unieszkodliwiania poza składowaniem	Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami	M – WIOŚ w Katowicach	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
9.	Ochrona przyrody i krajobrazu	Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu	Ilość form ochrony przyrody [szt.] <u>Źródło:</u> RDOŚ	40	40	Podejmowanie działań z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych województwa, w tym prowadzenie badań naukowych, inwentaryzacji przyrodniczej i monitoringu oraz działania z zakresu edukacji ekologicznej.	Wspieranie i rozwój badań z zakresu ochrony przyrody (w szczególności inwazyjnych gatunków obcych oraz przedmiotów ochrony na obszarach Natura 2000) oraz ekologii krajobrazu	M – RDOŚ, GIOŚ	Ograniczone środki finansowe
							Rozwój bazy dydaktycznej edukacji przyrodniczej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, w szczególności na temat przedmiotów ochrony na obszarach Natura 2000 (w tym akcja informacyjna na temat użytkowania pojazdów mechanicznych w obrębie siedlisk naturalnych) oraz walorów przyrodniczych parków krajobrazowych	W – Urząd Miasta w Żywcu M - RDOŚ, GIOŚ	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
							Rozpoznanie obszarów występowania, identyfikacja zagrożeń oraz określenie warunków ochrony i monitoring gatunków i siedlisk objętych ochroną na obszarach Natura 2000 na potrzeby realizacji planów zadań ochronnych	W – Urząd Miasta w Żywcu M - RDOŚ, GIOŚ	-

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
						Wdrożenie narzędzi spójnego systemu zarządzania zasobami przyrody i krajobrazem zarówno na obszarach chronionych, jak i użytkowanych gospodarczo	Integracja działań w ramach wdrażania zapisów Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego	W – Urząd Miasta w Żywcu M - RDOŚ, GIOŚ, Nadleśnictwo Jeleśnia	-
							Systematyczna aktualizacja wojewódzkiej bazy danych przyrodniczych w ramach modułu „Przyroda”, komponentu Otwartego Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Śląskiego (ORSIP)	M - RDOŚ, GIOŚ	-
			Lesistość gminy [%] <u>Źródło:</u> GUS	14,7	15,0		Zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego lub/i decyzjach o warunkach zabudowy	W – Urząd Miasta w Żywcu	Sprzeciw mieszkańców
							Oznakowanie granic obszarów uznanych za formy ochrony przyrody oraz postawienie tablic informacyjnych	W – Urząd Miasta w Żywcu M – RDOŚ	Brak środków na realizację zadania
							Opracowanie i wdrażanie założeń udostępniania turystycznego obszarów cennych przyrodniczo oraz utrwalanie osiągniętych efektów z uwzględnieniem pojemności turystycznej tych obszarów	W – Urząd Miasta w Żywcu M – RDOŚ	-
							Opracowanie Uproszczonych Planów Urządzania Lasów	M – Starostwo powiatowe w Żywcu	-

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
						Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności	Zachowanie lub odtwarzanie właściwego stanu siedlisk i gatunków poprzez realizację zadań ochronnych wyznaczonych dla obszarów Natura 2000 i rezerwatów przyrody	M – RDOŚ	Brak środków na realizację zadania
							Zagospodarowanie brzegów rzeki Koszarawa na odcinku od mostu kolejowego do mostu trzebińskiego wraz z terenami przyległymi wzdłuż Soły i Jeziora Żywieckiego - Przywrócenie cech wypoczynkowych i różnorodności biologicznej na tym obszarze.	W – Urząd Miasta w Żywcu	Brak środków na realizację zadania
			Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej [ha] <u>Źródło:</u> GUS	67,21	70,00		Utrzymanie rezultatów projektu "Zagospodarowanie brzegów rzeki Koszarawa na odcinku od mostu kolejowego do mostu trzebińskiego wraz z terenami przyległymi wzdłuż Soły i Jeziora Żywieckiego. - Przywrócenie cech wypoczynkowych i różnorodności biologicznej na tym obszarze.	W – Urząd Miasta w Żywcu	Brak środków na realizację zadania
							Przebudowa drzewostanów na terenach leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem oraz zalesienia	M – Nadleśnictwo Jeleśnia, właściciele lasów	-
							Zachowanie i odtwarzanie właściwego stanu siedlisk, cennych gatunków, elementów przyrody nieożywionej oraz krajobrazu na terenie obszarów chronionego krajobrazu, użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych oraz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, a także poza terenem obszarów chronionych	W – Urząd Miasta w Żywcu M – organizacje pozarządowe, zarządcy terenu	Brak środków na realizację zadania

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
							Usuwanie roślinności inwazyjnej	M – właściciele terenu	Brak środków na realizację zadania
							Prowadzenie prac pielęgnacyjno – konserwatorskich pomników przyrody	W – Urząd Miasta w Żywcu	Brak środków na realizację zadania
10.	Zagrożenia poważnymi awariami	Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych	Ilość poważnych awarii na terenie gminy <u>Źródło:</u> WIOŚ w Katowicach	0	0	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom	W – Urząd Miasta w Żywcu M – Starostwo Powiatowe w Żywcu	Brak środków na realizację zadania
							Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku	M – sprawcy awarii	-
							Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska	M – Wojewoda, Marszałek Województwa Śląskiego, PSP, WIOŚ w Katowicach	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
		Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska				Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	W – Urząd Miasta w Żywcu M – Powiat Żywiecki, Policja, PSP, WIOŚ, Inspekcja Sanitarna	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
							Rozpowszechnianie wśród przedsiębiorców zrównoważonych wzorców produkcji, w tym systemów zarządzania środowiskowego	M – Zarząd Województwa Śląskiego	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe

W – zadanie własne,

M – zadanie monitorowane.

źródło: Opracowanie własne, Urząd Miejski w Żywcu

Tabela 44. Harmonogram rzeczowo-finansowy zadań wyznaczonych w ramach POŚ.

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2019	2020	2021	2022	2023-2026	razem	
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Wdrażanie planu gospodarki niskoemisyjnej oraz programu ograniczania niskiej emisji	W – Urząd Miasta w Żywcu	koszty indywidualne jednostek						środki własne, WFOŚiGW
	Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	M – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach	w ramach działań własnych Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach						środki własne
	Uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza, poprzez m.in. upłynnienie ruchu pojazdów, budowę obwodnic, oraz wprowadzanie ograniczeń w ruchu pojazdów ciężkich na drogach miast	W – Urząd Miasta w Żywcu M – zarządcy dróg	w ramach działań własnych						środki własne
	Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy oraz stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej (autobus, pociąg) mającego na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego	W – Urząd Miasta w Żywcu M – przedsiębiorstwa organizujące transport publiczny	Zadanie ciągłe						środki własne, RPO WSL, POLiŚ
	Wdrażanie Inteligentnych Systemów Zarządzania Ruchem oraz mechanizmów wspomagających zarządzanie ruchem i transportem, jak: punkty przesiadkowe, plany centrów logistycznych na obrzeżach miast, BUSpasy, poprawa oznakowania dróg, strefy ograniczonego ruchu pojazdów w miastach	M - zarządzający komunikacją publiczną	Zadanie ciągłe						środki własne, RPO WSL, POLiŚ
	Wspieranie rozwoju transportu rowerowego oraz wdrażanie rozwiązań na rzecz jego integracji z miejskimi systemami transportowymi m.in. poprzez rozwój i modernizację infrastruktury oraz zmiany organizacji ruchu	W – Urząd Miasta w Żywcu M – zarządcy dróg	Zadanie ciągłe						środki własne, RPO WSL, POLiŚ

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2019	2020	2021	2022	2023-2026	razem	
	Budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego w Żywcu. - Uruchomienie parkingu typu P+R	W – Urząd Miasta w Żywcu		500	550			1050	środki własne, RPO WSL, POLiŚ
	Zmiany przyzwyczajzeń kierowców na bardziej energooszczędne (ecodring)	W – Urząd Miasta w Żywcu	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW
	Budowa, modernizacja i bieżące utrzymanie dróg	W – Urząd Miasta w Żywcu M – zarządcy dróg	Zależne od potrzeb						środki własne, RPO WSL
	Utrzymywanie czystości nawierzchni ulic w miastach przez ograniczenie wtórnego pylenia	W – Urząd Miasta w Żywcu M – zarządcy dróg	Zadanie ciągłe						środki własne
	Prowadzenie regularnych kontroli przestrzegania przepisów prawnych i zapisów pozwoleń przez podmioty gospodarcze	M – WIOŚ w Katowicach	w ramach działań własnych WIOŚ						środki własne
	Realizacja inwestycji mających na celu ograniczenie emisji substancji zanieczyszczających z instalacji energetycznych i przemysłowych, oraz ograniczających szczególnie „niską emisję” oraz emisję niezorganizowaną	W – Urząd Miasta w Żywcu M – podmioty gospodarcze	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW
	Realizacja działań z zakresu ograniczania emisji ze źródeł spalania o małej mocy do 1MW poprzez wymianę systemów grzewczych na niskoemisyjne oraz poprzez montaż filtrów na kominkowych ograniczających emisję	M – mieszkańcy, wspólnoty mieszkaniowe	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW
	Realizacja planów kompleksowej termomodernizacji budynków użyteczności publicznej	W – Urząd Miasta w Żywcu M – Starostwo Powiatowe w Żywcu, jednostki sektora finansów publicznych	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW
	Opracowanie i wdrożenie systemu zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych	W – Urząd Miasta w Żywcu	w ramach działań własnych UM						środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2019	2020	2021	2022	2023-2026	razem	
	Realizacja Programu „ANTY SMOG” obejmującego System grupowych e-zakupów niskoemisyjnych paliw stałych dla odbiorców detalicznych - ograniczenie niskiej emisji.	W – Urząd Miasta w Żywcu		315	105			420	środki własne, WFOŚiGW
	Program „Stop Smog” - Walka ze smogiem i ograniczenie niskiej emisji	W – Urząd Miasta w Żywcu		50,36	25,18			75,54	środki własne, WFOŚiGW
	Rozwój systemu informacyjnego dotyczącego monitoringu jakości powietrza i stanu jakości powietrza w skali lokalnej	M – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach	w ramach działań własnych WIOŚ						środki własne
	Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza	W – Urząd Miasta w Żywcu M – Starostwo Powiatowe w Żywcu, organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe						środki własne, WFOŚiGW
	Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako elementu zmian w świadomości społeczeństwa oraz środków prewencyjny	W – Urząd Miasta w Żywcu	w ramach działań własnych UM						środki własne
	Realizacja inwestycji w odnawialne źródła energii	W – Urząd Miasta w Żywcu M – zarządcy budynków	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW
	Realizacja Programu „Słoneczna Żywiecczyzna” polegającego na zwiększeniu produkcji energii ze źródeł odnawialnych	W – Urząd Miasta w Żywcu	5	44,10	22,05			71,15	
	Aktualizacja założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe z określeniem możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii	W – Urząd Miasta w Żywcu	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2019	2020	2021	2022	2023-2026	razem	
	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej, w tym poprzez ich kompleksową termomodernizację	W – Urząd Miasta w Żywcu M – Starostwo Powiatowe w Żywcu, jednostki sektora finansów publicznych	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW
	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych, w tym poprzez ich kompleksową termomodernizację	W – Urząd Miasta w Żywcu M – zarządzający nieruchomościami	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW
	Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne	W – Urząd Miasta w Żywcu M – zarządcy dróg	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW
	Promowanie „zielonych zamówień publicznych”	W – Urząd Miasta w Żywcu	Zadanie ciągłe						środki własne
	Realizacja działań proefektywnościowych (w tym działań w zakresie budownictwa efektywnego energetycznie) przez osoby fizyczne, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe oraz przedsiębiorstwa	M – osoby fizyczne, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe, przedsiębiorstwa	Zadanie ciągłe						środki własne, WFOŚiGW
	Kształtowanie postaw społecznych w kierunku wdrażania zasad efektywności energetycznej poprzez edukację ekologiczną, a także wzorce	W – Urząd Miasta w Żywcu M – Starostwo Powiatowe w Żywcu, organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe						środki własne, WFOŚiGW
Ochrona przed hałasem	Bieżący monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	M – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach	w ramach działań własnych Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach						środki własne
	Ograniczenie hałasu przemysłowego na skutek zwiększenia działalności kontrolnej i inspekcyjnej oraz wdrażania zaleceń pokontrolnych	M – WIOŚ w Katowicach	w ramach działań własnych WIOŚ						środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2019	2020	2021	2022	2023-2026	razem	
	Budowa obwodnic i dróg alternatywnych wyprowadzających ruch tranzytowy z centrów miast oraz przeprowadzenie remontu nawierzchni dotychczasowych odcinków dróg.	W – Urząd Miasta w Żywcu M – zarządcy dróg	Zależne od potrzeb						środki własne, RPO WSL
	Ograniczenie hałasu drogowego	W – Urząd Miasta w Żywcu M – zarządcy dróg	Zadanie ciągłe						środki własne, WFOŚiGW
	Nakładki asfaltowe i inne na drogach miejskich. - Poprawa stanu nawierzchni dróg miejskich	W – Urząd Miasta w Żywcu	3 500					3 500	środki własne, RPO WSL
	Stosowanie zabezpieczeń akustycznych na wymagających tego odcinkach dróg i linii kolejowych.	M – Zarządcy dróg i linii kolejowych	Zależne od potrzeb						środki własne, RPO WSL
	Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska	W – Urząd Miasta w Żywcu	w ramach działań własnych UM						środki własne
	Redukcja hałasu przemysłowego	M - przedsiębiorstwa	Zależne od potrzeb						środki własne
	Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu	W – Urząd Miasta w Żywcu	Zadanie ciągłe						środki własne, WFOŚiGW
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	M – Starostwo Powiatowe w Żywcu	w ramach działań własnych starostwa powiatowego						środki własne
	Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych oraz rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów w środowisku	M – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach	w ramach działań własnych Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach						środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2019	2020	2021	2022	2023-2026	razem	
	Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie nisko konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	W – Urząd Miasta w Żywcu	w ramach działań własnych UM						środki własne
Gospodarowanie wodami	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu	M – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach, PIG-PIB	w ramach działań własnych jednostek						środki własne
	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	W – Urząd Miasta w Żywcu M – PGW WP, Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe						środki własne, WFOŚiGW
	Działania związane z przywracaniem i poprawą ekologicznych funkcji wód i poprawą hydromorfologii koryt cieków, w tym: działania renaturyzacyjne i rewitalizacyjne, przywracanie drożności cieków, zwiększenie retencyjności naturalnej ich zlewni	W – Urząd Miasta w Żywcu M – PGW WP	Zadanie ciągłe						środki własne, WFOŚiGW
	Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych	W – Urząd Miasta w Żywcu M – Starostwo Powiatowe w Żywcu, inne podmioty	Zależne od potrzeb						środki własne
	Uwzględnianie w dokumentach planistycznych oraz w decyzjach dotyczących planowania i zagospodarowania przestrzennego granic obszarów zagrożenia powodzią wyznaczonych na mapach zagrożenia powodziowego	W – Urząd Miasta w Żywcu	w ramach działań własnych UM						środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2019	2020	2021	2022	2023-2026	razem	
	Realizacja obiektów małej retencji zgodnie z Programem małej retencji dla województwa śląskiego, w tym nietechnicznych form retencji wód	M – PGW WP	Zależne od potrzeb						środki własne
	Budowa, przebudowa, modernizacja budowli przeciwpowodziowych	W – Urząd Miasta w Żywcu M – PGW WP	Zależne od potrzeb						środki własne
	Budowa, przebudowa, modernizacja budowli wodnych służącym innym celom w tym w celu zbiorowego zapatrzenia w wodę oraz związanych z gospodarką stawową	W – Urząd Miasta w Żywcu M – PGW WP, właściciele stawów	Zależne od potrzeb						środki własne
	Rozwijanie systemów zagospodarowania wód opadowych na terenach zurbanizowanych, w tym: umożliwiających wykorzystanie wód opadowych, związanych z retencjonowaniem i czasowym przetrzymaniem wód opadowych związanych z tworzeniem tzw. „ogrodów deszczowych w miastach” związanych z zachęcaniem mieszkańców do tworzenia i utrzymywania obiektów mikroretencji wód	W – Urząd Miasta w Żywcu	Zadanie ciągłe						środki własne
	Działania edukacyjne, upowszechniające wśród rolników wiedzę o dobrych praktykach w zakresie ochrony wód, poprawy retencyjności zlewni w szczególności dzięki zabiegom z zakresu fito- i agromelioracji oraz melioracji wodnych szczegółowych	W – Urząd Miasta w Żywcu M - ODR	Zadanie ciągłe						środki własne, WFOŚiGW
	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do	W – Urząd Miasta w Żywcu M – PGW WP	Zadanie ciągłe						środki własne, WFOŚiGW

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2019	2020	2021	2022	2023-2026	razem	
	dzieci i młodzieży								
Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji, w tym deszczowej	W – Urząd Miasta w Żywcu M – Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Żywcu	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW
	Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych	W – Urząd Miasta w Żywcu M – Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Żywcu	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW
	Modernizacja i rozbudowa istniejących oczyszczalni ścieków, budowa nowych oczyszczalni ścieków	W – Urząd Miasta w Żywcu M – Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Żywcu	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW
	Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do optymalizacji wykorzystania istniejącej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (w tym systemy sterowania, monitoringu i przesyłania danych)	W – Urząd Miasta w Żywcu M – Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Żywcu	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2019	2020	2021	2022	2023-2026	razem	
	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	W – Urząd Miasta w Żywcu M – Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Żywcu	Zadanie ciągłe						środki własne, WFOŚiGW
	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	W – Urząd Miasta w Żywcu	w ramach działań własnych UM						środki własne
	Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	M – WIOŚ w Katowicach	w ramach działań własnych WIOŚ						środki własne
	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków tam gdzie jest to ekonomicznie lub technicznie uzasadnione	M – właściciele budynków	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW
Gospodarowanie zasobami geologicznymi	Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż objętych koncesją oraz eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez system kontroli	M – organy nadzoru górniczego, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	w ramach działań własnych jednostek						środki własne
	Prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także prowadzenie rejestru zawierającego informacje o tych terenach	M – Starostwo Powiatowe w Żywcu	w ramach działań własnych starostwa powiatowego						środki własne
	Realizacja projektów inwestycyjnych związanych z zabezpieczeniem i stabilizacją osuwisk zagrażających zabudowie i infrastrukturze	W – Urząd Miasta w Żywcu M – administratorzy dróg, właściciele terenów	Zależne od potrzeb						środki własne
Ochrona gleb	Promocja rolnictwa ekologicznego oraz rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju	M - ODR	Zadanie ciągłe						środki własne, WFOŚiGW

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2019	2020	2021	2022	2023-2026	razem	
	Kontynuacja Programu OWCA – PLUS Przywracanie i promowanie tradycyjnego wypasu w celu ochrony ekosystemów nieleśnych na terenie całego województwa, w tym Wojewódzki Program Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej – Owca Plus do roku 2020	W – Urząd Miasta w Żywcu M – województwo	Zależne od potrzeb						Środki własne, środki wojewódzkie
	Kontrola poziomu zanieczyszczeń gleb - rozwój sieci monitoringu gleb	M – OSChR, IUNG, GIOŚ	w ramach działań własnych jednostek						środki własne
	Identyfikacja potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz sporządzenie ich wykazu zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska	M – Starostwo Powiatowe w Żywcu	Zależne od potrzeb						środki własne
	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb metalami ciężkimi, promieniotwórczymi oraz środkami ochrony roślin	M – ODR, Zarząd Województwa Śląskiego, Wojewódzka Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa	w ramach działań własnych jednostek						środki własne
	Stosowanie dobrych praktyk rolniczych mających na celu przeciwdziałanie: - spadkowi zawartości próchnicy, - wzrostowi gęstości objętościowej i zmniejszaniu porowatości, zasolenia oraz zakwaszania gleb	M – ODR, rolnicy	Zadanie ciągłe						środki własne
	Ograniczenie do niezbędnego minimum powierzchni gleby objętej zabudową w tym przeznaczania gruntów na cele inne niż rolne i leśne	W – Urząd Miasta w Żywcu	w ramach działań własnych UM						środki własne
	Utrzymanie i systematyczne aktualizowanie bazy danych o terenach przemysłowych i zdegradowanych	W – Urząd Miasta w Żywcu M – Zarząd Województwa Śląskiego	w ramach działań własnych jednostek						środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2019	2020	2021	2022	2023-2026	razem	
	Rekultywacja i rewitalizacja terenów	M – właściciele gruntów, przedsiębiorstwa	Zależne od potrzeb						środki własne
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	Sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi	W – Urząd Miasta w Żywcu	w ramach działań własnych UM						środki własne
	Nabycie od WFOŚiGW w Katowicach 550 udziałów w Spółce BESKID - Zajmującej się zbiórką odpadów komunalnych	W – Urząd Miasta w Żywcu	173,28	173,28				346,56	środki własne
	Aktualizacja inwentaryzacji i programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	W – Urząd Miasta w Żywcu	Zależne od potrzeb						środki własne, środki Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii
	Prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym rozbudowa i modernizacja PSZOK-ów	W – Urząd Miasta w Żywcu	Zależne od potrzeb						środki własne
	Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, unieszkodliwianych przez składowanie.	W – Urząd Miasta w Żywcu	Zadanie ciągłe						środki własne
	Przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych, takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z na poziomie wymaganym w przepisach prawnych	W – Urząd Miasta w Żywcu	Zadanie ciągłe						środki własne
	Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi	W – Urząd Miasta w Żywcu	Zadanie ciągłe						środki własne, WFOŚiGW
	Rozbudowa systemu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów	W – Urząd Miasta w Żywcu	w ramach działań własnych UM						środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2019	2020	2021	2022	2023-2026	razem	
	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	W – Urząd Miasta w Żywcu M – właściciele budynków	Zależne od potrzeb						środki własne, WFOŚiGW
	Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami	M – WIOŚ w Katowicach	w ramach działań własnych WIOŚ						środki własne
Ochrona przyrody i krajobrazu	Wspieranie i rozwój badań z zakresu ochrony przyrody (w szczególności inwazyjnych gatunków obcych oraz przedmiotów ochrony na obszarach Natura 2000) oraz ekologii krajobrazu	M – RDOŚ, GIOŚ	w ramach działań własnych jednostek						środki własne
	Rozwój bazy dydaktycznej edukacji przyrodniczej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, w szczególności na temat przedmiotów ochrony na obszarach natura 2000 (w tym akcja informacyjna na temat użytkowania pojazdów mechanicznych w obrębie siedlisk naturalnych) oraz walorów przyrodniczych parków krajobrazowych	W – Urząd Miasta w Żywcu M - RDOŚ, GIOŚ	Zadanie ciągłe						środki własne, WFOŚiGW
	Rozpoznanie obszarów występowania, identyfikacja zagrożeń oraz określenie warunków ochrony i monitoring gatunków i siedlisk objętych ochroną na obszarach Natura 2000 na potrzeby realizacji planów zadań ochronnych	W – Urząd Miasta w Żywcu M - RDOŚ, GIOŚ	w ramach działań własnych jednostek						środki własne
	Integracja działań w ramach wdrażania zapisów Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego	W – Urząd Miasta w Żywcu M - RDOŚ, GIOŚ, Nadleśnictwo Jeleśnia	Zadanie ciągłe						środki własne
	Systematyczna aktualizacja wojewódzkiej bazy danych przyrodniczych w ramach modułu „Przyroda”, komponentu Otwartego Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Śląskiego (ORSIP)	M - RDOŚ, GIOŚ	Zadanie ciągłe						środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2019	2020	2021	2022	2023-2026	razem	
	Zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego lub/i decyzjach o warunkach zabudowy	W – Urząd Miasta w Żywcu	Zadanie ciągłe						środki własne
	Oznakowanie granic obszarów uznanych za formy ochrony przyrody oraz postawienie tablic informacyjnych	W – Urząd Miasta w Żywcu M – RDOŚ	Zależne od potrzeb						środki własne
	Opracowanie i wdrażanie założeń udostępniania turystycznego obszarów cennych przyrodniczo oraz utrwalanie osiągniętych efektów z uwzględnieniem pojemności turystycznej tych obszarów	W – Urząd Miasta w Żywcu M – RDOŚ	Zależne od potrzeb						środki własne
	Opracowanie Uproszczonych Planów Urządzania Lasów	M – Starostwo Powiatowe w Żywcu	w ramach działań własnych starostwa powiatowego						środki własne
	Zachowanie lub odtwarzanie właściwego stanu siedlisk i gatunków poprzez realizację zadań ochronnych wyznaczonych dla obszarów Natura 2000 i rezerwatów przyrody	M – RDOŚ	Zadanie ciągłe						środki własne
	Zagospodarowanie brzegów rzeki Koszarawa na odcinku od mostu kolejowego do mostu trzebińskiego wraz z terenami przyległymi wzdłuż Soły i Jeziora Żywieckiego - Przywrócenie cech wypoczynkowych i różnorodności biologicznej na tym obszarze.	W – Urząd Miasta w Żywcu	136,76					136,76	środki własne
	Utrzymanie rezultatów projektu "Zagospodarowanie brzegów rzeki Koszarawa na odcinku od mostu kolejowego do mostu trzebińskiego wraz	W – Urząd Miasta w Żywcu	50	50	50	50	50	250	środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2019	2020	2021	2022	2023-2026	razem	
	z terenami przyległymi wzdłuż Soły i Jeziora Żywieckiego. - Przywrócenie cech wypoczynkowych i różnorodności biologicznej na tym obszarze.								
	Przebudowa drzewostanów na terenach leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem oraz zalesienia	M – Nadleśnictwo Jeleśnia, właściciele lasów	Zgodnie z Planem Urządzenia Lasu						środki własne
	Zachowanie i odtwarzanie właściwego stanu siedlisk, cennych gatunków, elementów przyrody nieożywionej oraz krajobrazu na terenie obszarów chronionego krajobrazu, użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych oraz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, a także poza terenem obszarów chronionych	W – Urząd Miasta w Żywcu M – organizacje pozarządowe, zarządcy terenu	Zadanie ciągłe						środki własne
	Usuwanie roślinności inwazyjnej	M – właściciele terenu	Zależne od potrzeb						środki własne
	Prowadzenie prac pielęgnacyjno – konserwatorskich pomników przyrody	W – Urząd Miasta w Żywcu	Zależne od potrzeb						środki własne
Zagrożenia poważnymi awariami	Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom	W – Urząd Miasta w Żywcu M – Starostwo Powiatowe w Żywcu	Zależne od potrzeb						środki własne
	Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku	M – sprawcy awarii	Zależne od potrzeb						środki własne
	Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska	M – Wojewoda, Marszałek Województwa Śląskiego, PSP, WIOŚ w Katowicach	Zależne od potrzeb						środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Żywca na lata 2019-2022 wraz z perspektywą na lata 2023-2026

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2019	2020	2021	2022	2023-2026	razem	
	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	W – Urząd Miasta w Żywcu M – Powiat Żywiecki, Policja, PSP, WIOŚ, Inspekcja Sanitarna	Zadanie ciągłe						środki własne, WFOŚiGW
	Rozpowszechnianie wśród przedsiębiorców zrównoważonych wzorców produkcji, w tym systemów zarządzania środowiskowego	M – Zarząd Województwa Śląskiego	Zadanie ciągłe						środki własne, WFOŚiGW

Źródło: opracowanie własne

W – zadanie własne,
M – zadanie monitorowane.

7. System realizacji programu ochrony środowiska

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu. Sformułowanie zasad zarządzania środowiskiem stanowi więc podstawę sprawnej realizacji i kontroli działań programowych.

Zarządzanie programem to sukcesywna realizacja następujących zadań:

1) Wdrożenie programu i jego realizacja, a w szczególności:

- koordynacja przebiegu wdrażania i realizacji,
- bieżąca ocena realizacji i aktualizacja celów,
- raporty na temat wykonania programu.

2) Edukacja ekologiczna:

- utworzenie systemu edukacji ekologicznej,
- udostępnienie informacji o stanie środowiska,
- publikacja informacji o stanie środowiska.

7.1. Współpraca z interesariuszami

Podczas tworzenia niniejszego dokumentu pozyskano dane od:

- Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie;
- Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie;
- Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie;
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach;
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach;
- Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach
- Nadleśnictwa Jeleśnia;
- Przedsiębiorstw zajmujących się odbiorem odpadów,
- Największych przedsiębiorców mających siedzibę i działających na terenie Miasta Żywca.

W ramach opracowanego dokumentu wyznaczono zadania własne oraz koordynowane, za których współrealizację odpowiedzialni będą:

- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska;
- Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa;
- Mieszkańcy;
- Przedsiębiorcy;
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie;
- Wojewoda Śląski;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach;
- Zarządcy dróg (drogi powiatowe, drogi gminne).

7.2. Sprawozdawczość

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2019 poz. 1396 z późn. zm.) Burmistrz Miasta Żywca co 2 lata przedstawia Radzie Miasta Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska. Po przedstawieniu ww. raportu Radzie Miasta, należy przekazać go do organu wykonawczego powiatu .

7.3. Monitoring realizacji programu

W celu przedstawienia stopnia realizacji Programu Ochrony Środowiska oraz zobrazowania zmian zachodzących w środowisku na terenie Miasta Żywca, należy posługiwać się wyznaczonymi wskaźnikami monitoringu. Wskaźniki te determinują wyznaczone zadania, których realizacja przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie Miasta Żywca.

Kontrola realizacji Programu Ochrony Środowiska wymaga oceny zarówno stopnia realizacji celów i zadań, jak i terminowości ich wykonania. Istotne znaczenie ma tu również analiza rozbieżności pomiędzy założeniami a realizacją.

Ocena realizacji programu polega na monitorowaniu zmian w wielu wzajemnie powiązanych strefach. System monitorowania w celu uzyskiwania kompatybilnych informacji w skali regionu powinien uwzględniać następujące działania:

- zebranie danych liczbowych,
- uporządkowanie, przetworzenie, analiza zebranych danych,
- przygotowanie raportu,
- analiza porównawcza,
- aktualizacja.

W celu kontroli nad terminową realizacją zadań określonych w niniejszym programie zaleca się dokonywanie analizy realizacji zadań Programu z uwzględnieniem mierników zestawionych w tabeli nr 43.

7.4. Źródła finansowania

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych.

Dla jednostek samorządowych dostępnymi sposobami finansowania inwestycji są:

- środki własne,
- kredyty i pożyczki udzielane w bankach komercyjnych,
- kredyty i pożyczki preferencyjne udzielane przez instytucje wspierające rozwój gmin,
- dotacje państwowe z funduszy krajowych i zagranicznych,
- emisja obligacji.

7.4.1. Fundusze krajowe

Wszelkie działania związane z ochroną środowiska i ekologią są wspierane finansowo poprzez różne krajowe i zagraniczne fundusze ekologiczne oraz programy a także środki własne inwestorów.

Do publicznych funduszy ochrony środowiska w Polsce zalicza się:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW),
- Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jest największą instytucją realizującą poprzez finansowanie inwestycji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w obszarach ważnych z punktu widzenia procesu dostosowawczego do standardów i norm Unii Europejskiej. Narodowy Fundusz działa od 1 lipca 1989 roku, a powstał na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1980 roku o ochronie i kształtowaniu środowiska. Celem działalności Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska.

Dystrybucja środków finansowych z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej odbywa się w ramach następujących dziedzin:

- Ochrona powietrza,
- Ochrona wód i gospodarka wodna,
- Ochrona powierzchni ziemi,
- Ochrona przyrody i krajobrazu oraz leśnictwo,
- Geologia i górnictwo,
- Edukacja ekologiczna,
- Państwowy Monitoring Środowiska,
- Programy międzydziedzinowe,
- Nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- Ekspertyzy i prace badawcze.

W Narodowym Funduszu stosowane są trzy formy dofinansowywania:

- finansowanie pożyczkowe (pożyczki udzielane przez NF, kredyty udzielane przez banki ze środków NF, konsorcja czyli wspólne finansowanie NF z bankami, linie kredytowe ze środków NF obsługiwane przez banki).
- finansowanie dotacyjne (dotacje inwestycyjne, dotacje nieinwestycyjne, dopłaty do kredytów bankowych, umorzenia).
- finansowanie kapitałowe (obejmowanie akcji i udziałów w zakładanych bądź już istniejących spółkach w celu osiągnięcia efektu ekologicznego).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska ma bardzo istotne znaczenie dla ochrony środowiska i gospodarki kraju:

- finansuje ochronę środowiska,
- uruchamia środki innych inwestorów,
- stymuluje nowe inwestycje,

- wspomaga tworzenie nowych miejsc pracy,
- ważny dla zrównoważonego rozwoju.

Szczegółowy zakres działalności NFOŚiGW, lista programów i przedsięwzięć priorytetowych, kryteria i zasady udzielania wsparcia finansowego, a także wzory wniosków i procedury ich rozpatrywania dostępne są w oficjalnym serwisie internetowym: www.nfosigw.gov.pl oraz w siedzibie Funduszu w Warszawie przy ul. Konstruktorskiej 3a.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach²²

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach to samodzielna instytucja finansowa, powołana do wspierania przedsięwzięć w dziedzinie ekologii.

Realizując swoją misję, Fundusz koncentruje się na:

- wspieraniu działań proekologicznych podejmowanych przez administrację publiczną, przedsiębiorców, instytucje i organizacje pozarządowe,
- zarządzaniu środkami europejskimi ukierunkowanymi na ochronę środowiska i gospodarkę wodną.

Realizacja zadań statutowych WFOŚiGW odbywa się zgodnie z corocznie uchwalanym planem pracy. Wsparcie finansowe realizowane jest poprzez udzielanie pożyczek i dotacji na zadania realizowane w następujących komponentach środowiska:

- ochrona wód,
- ochrona atmosfery,
- gospodarka wodna,
- ochrona powierzchni ziemi,
- ochrona przyrody,
- monitoring środowiska,
- nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- edukacja ekologiczna.

Szczegółowe informacje na temat działalności WFOŚiGW w Katowicach można znaleźć na stronie internetowej funduszu: www.wfosigw.katowice.pl lub pod nr telefonu: 32 60 32 200 oraz siedzibie funduszu.

7.4.2. Fundusze Unii Europejskiej

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POIiŚ)²³

Z Programu Infrastruktura i Środowisko finansowane są różnorodne projekty. W zależności od specyfiki danego rodzaju wsparcia, określany jest typ podmiotów, które mogą z niego korzystać. Możemy wyróżnić następujące grupy podmiotów uprawnionych do ubiegania się o wsparcie:

1. Jednostki samorządu terytorialnego,
2. Przedsiębiorstwa realizujące cele publiczne,
3. Administracja publiczna,

²² źródło: www.wfosigw.katowice.pl

²³ źródło i na podstawie :www.pois.gov.pl

4. Służby publiczne inne niż administracja,
5. Instytucje ochrony zdrowia,
6. Instytucje kultury, nauki i edukacji,
7. Duże przedsiębiorstwa,
8. Małe i średnie przedsiębiorstwa,
9. Organizacje społeczne i związki wyznaniowe.

Szczegółowe informacje na ten temat znajdują się w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych i dokumentacji poszczególnych konkursów o dofinansowanie.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 to największy program finansowany z Funduszy Europejskich nie tylko w Polsce, ale i Unii Europejskiej. Główne obszary na które zostaną przekazane środki to: gospodarka niskoemisyjna, ochrona środowiska, przeciwdziałanie i adaptacja do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne oraz ochrona zdrowia i dziedzictwo kulturowe.

Dzięki równowadze pomiędzy działaniami inwestycyjnymi w infrastrukturę oraz wsparciu skierowanemu do wybranych obszarów gospodarki, program będzie skutecznie realizował założenia strategii Europa 2020, z którą powiązany jest jego cel główny - wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej.

Obszary wsparcia i rodzaje projektów możliwych do realizacji w ramach programu Infrastruktura i Środowisko 2014-2020:

1. Zmniejszenie emisyjności gospodarki:
  - wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł energii (OZE);
  - poprawa efektywności energetycznej i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach, sektorze publicznym i mieszkaniowym;
  - promowanie strategii niskoemisyjnych;
  - rozwój i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji.
2. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu:
  - rozwój infrastruktury środowiskowej;
  - dostosowanie do zmian klimatu;
  - ochrona i zahamowywanie spadku różnorodności biologicznej;
  - poprawa jakości środowiska miejskiego.
3. Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego
  - rozwój drogowej infrastruktury w sieci TEN-T;
  - poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego;
  - poprawa bezpieczeństwa w ruchu lotniczym;
  - transport intermodalny, morski i śródlądowy.
4. Infrastruktura drogowa dla miast
  - poprawa dostępności miast i przepustowości infrastruktury drogowej (rozwój infrastruktury drogowej w miastach i tras wylotowych z miast, budowa obwodnic).
5. Rozwój transportu kolejowego w Polsce
  - rozwój kolei w TEN-T, poza siecią i kolei miejskich.

6. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach
  - infrastruktura i tabor dla publicznego transportu zbiorowego w miastach i na ich obszarach funkcjonalnych.
7. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego
  - rozwój inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu gazu ziemnego i energii elektrycznej;
  - budowa i rozbudowa magazynów gazu ziemnego;
  - rozbudowa terminala LNG.
8. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury
  - inwestycje w ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego oraz zasobów kultury, np. instytucji kultury, szkół artystycznych.
9. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia
  - wsparcie infrastruktury systemu państwowego ratownictwa medycznego;
  - wsparcie infrastruktury szpitali ponadregionalnych i współpracujących z nimi jednostek diagnostycznych w zakresie chorób „aktywności zawodowej” i opieki nad matką i dzieckiem.

Regionalny Program Operacyjny²⁴

Ze wsparcia Funduszy Europejskich w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego (RPO WŚL) można korzystać na dwa sposoby: bezpośrednio – jako podmiot ubiegający się o dofinansowanie lub realizujący projekt oraz pośrednio – jako osoba, która bierze udział w przedsięwzięciach organizowanych przez kogoś innego (np. w szkoleniach). W zależności od specyfiki danego rodzaju wsparcia, określono, kto dokładnie może z niego skorzystać.

Z pieniędzy pochodzących z RPO WŚL są realizowane projekty m.in. z zakresu:

- wytwarzanie energii elektrycznej i ciepłej z OZE,
- instalacje do produkcji biokomponentów i biopaliw,
- termomodernizacja energetyczna budynków – głęboka i kompleksowa,
- modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne,
- budowa i modernizacja sieci ciepłowniczej,
- wymiana źródeł ciepła,
- ścieżki rowerowe,
- infrastruktura Park & Ride,
- infrastruktura dworcowa i miejska (m.in. przebudowa skrzyżowań, buspasy),
- ekologiczny tabor w transporcie publicznym,
- przeciwdziałanie klęskom żywiołowym oraz usuwanie skutków katastrof (zbiorniki małej retencji, poldery zalewowe, specjalistyczny sprzęt i wyposażenie dla Straży Pożarnej),
- infrastruktura do: selektywnej zbiórki, przetwarzania, sortowania, kompostowania odpadów,
- kompleksowe wsparcie gospodarki wodno-ściekowej,
- utrzymanie obszarów i zasobów cennych przyrodniczo (lokalnych i regionalnych) parki krajobrazowe i miejskie, rezerваты, banki genowe, ścieżki edukacyjne),

---

²⁴ źródło: <https://rpo.slaskie.pl/>

- budowa lub przebudowa dróg wojewódzkich stanowiących połączenie z siecią dróg krajowych, ekspresowych oraz autostrad.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020²⁵

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) został opracowany na podstawie przepisów Unii Europejskiej, w szczególności rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 oraz aktów delegowanych i wykonawczych Komisji Europejskiej. Zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, Program jest wkomponowany w całościowy system polityki rozwoju kraju, w szczególności poprzez mechanizm Umowy Partnerstwa. Umowa ta określa strategię wykorzystania środków unijnych na rzecz realizacji wspólnych dla UE celów określonych w unijnej strategii wzrostu „Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych danego państwa członkowskiego.

Celem głównym PROW 2014 – 2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

Program będzie realizował wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020, a mianowicie:

- Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.
- Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.
- Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.
- Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.
- Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.
- Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

---

²⁵ Źródło: www.minrol.gov.pl

Spis tabel:

Tabela 1. Słownik skrótów.	5
Tabela 2. Dane demograficzne (stan na 31.XII.2018 r.).	9
Tabela 3. Bezrobocie (stan na 31.XII.2018r.).	9
Tabela 4. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza.	30
Tabela 5. Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo).	33
Tabela 6. Wyniki pomiarów jakości powietrza na terenie Miasta Żywca, w latach 2016-2018.	37
Tabela 7. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza.	37
Tabela 8. Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2016- 2018 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.	38
Tabela 9. Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2016- 2018 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.	39
Tabela 10. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu.	52
Tabela 11. Zestawienie odcinków dróg krajowych w obszarze powiatu żywieckiego, dla których wykonane zostały mapy akustyczne.	53
Tabela 12. Przekroczenia wartości L_{DWN} [dB] dla drogi ekspresowej S1.	56
Tabela 13. Przekroczenia wartości L_N [dB] dla drogi ekspresowej S1.	56
Tabela 14. Rejestr instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne na terenie Miasta Żywca.	60
Tabela 15. Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych na terenie Miasta Żywca w roku 2017.	63
Tabela 16. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze Miasta Żywca.	66
Tabela 17. Charakterystyka JCWPd nr 158.	67
Tabela 18. Stan JCWP zlokalizowanych na terenie Miasta Żywca wg Aktualizacji Programu Wodno-środowiskowego Kraju.	68
Tabela 19. Ocena stanu JCWP Miasta Żywca, w roku 2018.	70
Tabela 20. Wyniki oceny stanu wód podziemnych dla JCWPd nr 158.	72
Tabela 21. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Miasta Żywiec (stan na 31.12.2018 r.). ...	76
Tabela 22. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Miasta Żywca (stan na 31.12.2018 r.).	76
Tabela 23. Oczyszczanie ścieków na terenie Miasta Żywca w roku 2018.	77
Tabela 24. Surowce naturalne występujące na terenie Miasta Żywca.	80
Tabela 25. Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie Miasta Żywca (stan na rok 2014).	84
Tabela 26. Uziarnienie gleb.	84
Tabela 27. Odczyn gleb i węglany.	85
Tabela 28. Substancje organiczne w glebach.	85
Tabela 29. Właściwości sorpcyjne gleb.	85
Tabela 30. Pozostałe właściwości gleb.	87
Tabela 31. Całkowita zawartość pierwiastków śladowych.	87
Tabela 32. Zawartość wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych.	87
Tabela 33. Pozostałości pestycydów chloroorganicznych i związków niechlorowych w glebach.	88
Tabela 34. Obszary przemysłowe Miasta Żywca.	92
Tabela 35. Podmioty posiadające obowiązujące pozwolenia na wytwarzanie odpadów, zlokalizowane na terenie Miasta Żywca.	97
Tabela 36. Ilość odpadów odebranych z terenu Miasta Żywca w roku 2018.	100
Tabela 37. Ilość azbestu odebrana od mieszkańców Miasta Żywca w latach 2006-2018.	102
Tabela 38. Charakterystyka Regionu III województwa śląskiego (wg stanu z 2014 r.).	103
Tabela 39. Wykaz regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów funkcjonujących na terenie Regionu III.	105
Tabela 40. Wykaz regionalnych instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych funkcjonujących na terenie Regionu III.	106

Tabela 41. Pomniki przyrody na terenie Miasta Żywca.....	113
Tabela 42. Struktura lasów położonych na terenie Miasta Żywca w roku 2018.	118
Tabela 43. Wykaz kierunków interwencji, celów oraz zadań wyznaczonych w ramach POŚ.	127
Tabela 44. Harmonogram rzeczowo-finansowy zadań wyznaczonych w ramach POŚ.	143

Spis rysunków:

Rysunek 1. Położenie Miasta Żywca na tle powiatu żywieckiego.	7
Rysunek 2. Położenie Miasta Żywca na tle podziału fizyko-geograficznego Polski.	8
Rysunek 3. Róża wiatrów dla Miasta Żywca.....	10
Rysunek 4. Podział województwa Śląskiego na strefy ochrony powietrza.	36
Rysunek 5. Obszar przekroczeń średniorocznego stężenia pyłu PM10 na obszarze strefy śląskiej w 2018 roku.	40
Rysunek 6. Zasięg obszaru przekroczeń liczby dni z przekroczeniem stężeń pyłu PM10 powyżej 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (średnia z 24h) na terenie strefy śląskiej w 2018 roku.	42
Rysunek 7. Zasięg obszaru przekroczeń średniorocznego stężenia pyłu PM2.5 na terenie strefy śląskiej w 2018 roku.	43
Rysunek 8. Zasięg obszaru przekroczeń stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu na terenie strefy śląskiej w 2018 roku.	45
Rysunek 9. Zasięg obszaru przekroczeń dopuszczalnej częstości przekraczania poziomu celu długoterminowego ozonu na terenie strefy śląskiej w 2018 roku.	46
Rysunek 10. Lokalizacja analizowanych odcinków dróg krajowych na terenie powiatu żywieckiego. .	54
Rysunek 11. JCWP na tle Miasta Żywca.	66
Rysunek 12. Miasto Żywiec na tle JCWPd.....	67
Rysunek 13. GZWP na tle Miasta Żywca.....	68
Rysunek 14. Schemat oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych.	69
Rysunek 15. Zagrożenie powodziowe na terenie Miasta Żywca.	73
Rysunek 16. Obszary zagrożone podtopieniami na terenie Miasta Żywca.	74
Rysunek 17. Osuwiska na terenie Miasta Żywca.	90
Rysunek 18. Tereny zagrożone ruchami masowymi na terenie Miasta Żywca.	91
Rysunek 19. Obszary przemysłowe i zdegradowane na terenie Miasta Żywca.	94
Rysunek 20. Podział województwa śląskiego na regiony gospodarki odpadami komunalnymi wg WPGO 2016-2022.	103
Rysunek 21. Lokalizacja instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych funkcjonujących w ramach Regionu III.	104
Rysunek 22. Obszary Natura 2000 „Beskid Żywiecki” na tle Miasta Żywca.	110
Rysunek 23. Rezerwat przyrody „Grapa” na tle Miasta Żywca.	111
Rysunek 24. Użytek ekologiczny „Stówek na Kosarach pod Hyśkowcem” na tle Miasta Żywca.	112
Rysunek 25. Lasy Miasta Żywca.	118